

BRUSELJ - Na 2. strani
Renzi zelo proti, Cerar nevtralen
Spor o plinovodu do Nemčije

TRST - Na 5. strani
Nova prihodnost za papirnico Burgo
Positiven izid pogajanj s sindikati

GORIŠKA - Na 14. strani
Gorica naredi svoje, Tržiška pa še ne
Porazdelitev azilantov po občinah

MARIO VATTA
Duhovnik, ki se posveča drugim

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA - Finančni zakon 2016

Urad za slovenščino

TRST - Od danes razstava v bivši ribarnici
Kruta realnost prve svetovne vojne

TRST - Dežela Furlanija-Juljska krajina je dobila svoj urad za slovenski jezik z uradnim imenom, ki se bo ukvarjal predvsem z rabo slovenščine v krajevnih upravah in javnih ustanovah. Tako piše v členu finančnega zakona, ki ga je deželni svet odobril z glasovi leve sredine in ob nasprotovanju opozicije. Urad se bo posluževal deželnih organizacijskih struktur, pri svojem delu pa se bo naslanjal tudi na servise deželne informacijske družbe Insiel.

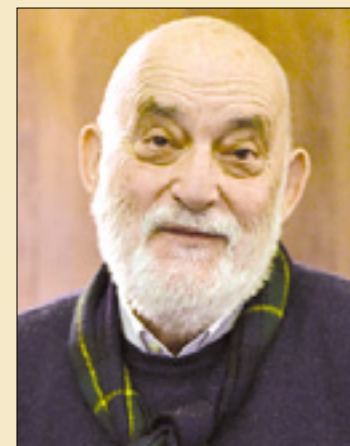
Zamisel za urad (predlagala ga je deželna vlada ob podpori Igorja Gabrovca in Stefana Ukmarja) se je rodila v paritetnem odboru za slovensko manjšino. Njegova predsednica Ksenija Dobrila je zadovoljna z odločitvijo deželnega parlamenta. V deželnem finančnem zakonu je več proračunskih poglavij, ki zadevajo Slovence.

Na 4. strani

SLOVENIJA
Jutri na vrsti referendum

Slovenski državljani bodo jutri poklicani, da na referendumu odločajo o novem zakonu o zakonskih zvezah in družinskih razmerjih, ki istospolne zveze izenačujejo z zvezo med moškim in žensko. Po novi referendumski ureditvi se mora za zavrnitev zakona na referendumu izreči večina udeležencev referenduma, pri čemer pa mora ta večina hkrati predstavljati tudi najmanj 20 odstotkov vseh volilnih upravičencev.

Na 2. strani

TRST - Z bučnim aplavzom je nabito polna dvorana občinskega sveta večer pričakala duhovnika don Maria Vatto, letošnjega dobitnika nagrade zlatega sv. Justa. Tržaški novinarji, ki nagrado podeljujejo že 49 let, so namreč ocenili, da si jo zasluži dober duhovnik Mario Vatta, ki je svoje življenje posvetil drugim, manj srečnim, ženskam in moškim, ki jih je družba pahnila ob rob.

Lik atipičnega duhovnika, ki se z dušo in telesom posveča ljudem v stiski je orisala tržaška podžupanja Fabiana Martini.

Na 7. strani

DOBERDOB - Na županstvu
Sklad Dorče Sarđoč nagradil zaslužne študente

Stekel je projekt Ko zaživi pisana beseda

Na 7. strani

Pek Paolo Bukavec 28 let predan delu

Na 10. strani

Projekt GoLabor: nagradili so najboljše

Na 14. strani

64 ovadb zaradi tihotapljenja goriva

Na 14. strani

Koroški nogometaši na EP manjšin 2016

Na 20. strani

gioielli - dragulji

malalan

Opčine - Narodna ul. 28 tel. 040 / 211465
urnik: 9.00 - 13.00 / 16.00 - 19.30

Ventus travel Tel. +39 040 637025
info@ventustravel.it
Via San Lazzaro, 13 Trst

Potovalna agencija - Tour operator
(ex Adriatica Viaggi)

SKUPINSKI ODHODI:

BERLIN za MLADE po DUŠI od 22.4. do 25.4.2016 (3 noči / 4 dni), PREVOZ IZ TRSTA + LETALO = **730 EVROV** na osebo

NORVEŠKA PRAVLJICA iz OSLA do BERGENA prek FJORDOV od 1.6. do 7.6.2016 (6 noči / 7 dni), PREVOZ IZ TRSTA + LETALO = **1.400 EVROV** na osebo

INDIVIDUALNI ODHODI: potovanja po meri, ture, križarjenja, počitnice na morju

JAPONSKA od 4. do 18.4.2016 iz Benetk (13 noči / 15 dni)
Klasična tura = **2.100 EVROV** na osebo

TERME: brez prijavnine, posebne ponudbe po meri.
Možnost transferja, tudi izpred lastnega doma.

Zagotovite si prostore že z decembrskim vpisovanjem in minimalno akontacijo. Pogoji in programa v agenciji.

DARILNI BONI PO MERI

Drage potnice in cenjeni potniki naj vas v novem letu spremljajo sreča, ljubezen in zlahka radovednost po odkrivanju sveta v naši družbi.

Martina
trajfika - časopisi - galanterija

NOVI ARTIKLI BOŽIČNA DARILA

Dolina 463
Tel. 040 8327121

SLOVENIJA - Referendum o istospolnih zvezah

Jutri »za« ali »proti« zakonu o zakonskih zvezah

Zakon bo padel le, če ga bo zavrnilo najmanj 20 odstotkov volilnih upravičencev

LJUBLJANA - Slovenski državljani bodo jutri poklicani, da na referendumu odločajo o novem zakonu o zakonskih zvezah in družinskih razmerjih, ki ga je letos spremenil parlament in v njem istospolne zveze izenačil z zvezo med moškim in žensko.

Referendumsko vprašanje se bo glasilo: Ali ste za to, da se uveljavi zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih, ki ga je sprejel državni zbor na seji dne 3. marca 2015?

Novelo je v sprejem parlamenta predlagala levičarska Združena lista, pobudnica za referendum pa je koalicija Za otroke gre. Zakon spreminja definicijo zakonske zveze, ki tako ne bi bila več opredeljena kot z zakonom urejena življenjska skupnost moža in žene, ampak z zakonom urejena skupnost dveh oseb, torej bi jo lahko sklenili tudi istospolni pari. Ti bi tako dobili vse dolžnosti in pravice, ki izhajajo iz zakonske zveze, prav tako bi se na enak način kot raznospolne obravnavale tudi istospolne zunajzakonske skupnosti.

Po novi referendumski ureditvi se mora za zavrnitev zakona na referendumu izreči večina udeležencev referenduma, pri čemer pa mora ta večina hkrati predstavljati tudi najmanj 20 odstotkov vseh volilnih upravičencev, po sedanjih podatkih to pomeni 342.810 volilcev, medtem ko prej v Sloveniji na referendumih ni bilo nobenega volilnega praga (v Italiji je referendum veljavna le, če se ga udeleži 50 odstotkov volilnih upravičencev). Skupno je volilnih upravičencev 1.714.050 volivcev, od tega 1.633.952 volivcev s stalnim prebivališčem v Sloveniji in 80.098 volivcev brez stalnega prebivališča v Sloveniji.

Na predčasnem glasovanju med torkom in četrtkom je že glasovalo 24.480 volilcev, kar je dvakrat več kot leta 2012, ko je bil na referendumu razveljavljen zakon o družinskem zakonu, to pa kaže, da je zanimanje za jutrišnji referendum bistveno večje kot na mnogih prejšnjih doslej, še vedno pa naj bi po anketah sodeč glasovalo manj kot 50 odstotkov upravičencev.

V enomesečni volilni kampanji je sicer sodelovalo 39 organizatorjev. V koaliciji Za otroke gre, ki nasprotuje zakonu in vabi h glasovanju »proti«, so, tako kot drugi nasprotniki zakona, v kampanji opozarjali predvsem, da zakon razvrednoti pomen materinstva in očetovstva. Med najbolj spornimi zanje je možnost istospolnih parov, da posvojijo otroke, pri čemer so nekateri svarili pred pojavom nadomestnega materinstva. Prav včeraj so se tudi obvezali, da bodo v primeru zmage na referendumu v mesecu dni pripravili nov zakon, s katerim bodo uredili vse socialne pravice istospolnih parov, razen kar zadeva posvojitve in svobodno odločanje o rojstvu otrok.

Podporniki zakona, ki vabijo h glasovanju »za«, pa so v kampanji opozarjali na diskriminacijo istospolnih parov na področju socialnih, pravnih in ekonomskih pravic ter poudarjali, da novela nikomur ne jemlje pravice, da bi se imel za moža ali ženo, daje pa to možnost tistim, ki je zdaj nimajo. Včeraj je vodja poslanske skupine ZL Luka Mesec dejal, da bi bila zavrnitev novele porazna za napredno Slovenijo in velik korak nazaj. Po njegovem se nahajamo na razpotju, ali želimo naprej v družbo, ki zagotavlja enako obravnavo vsem, neodvisno od njihove rase, spola, spolne usmerjenosti ali kakšne druge osebne okoliščine, ali smo pripra-

vljeni mirno prestatjati, da so nekateri tarča diskriminacije.

Podpore proti zakonu sta izrazili tudi katoliška in pravoslavna cerkev, predsednik države Borut Pahor pa je napovedal glas za »za«.

Zadnji dan sta bila na vrsti tudi poziva razumnikov. Pod pozivom za

Okvirna slika referendumskega rezultata bo jutri znana dve uri po zaprtju volišč, po javnomnenjskih anketah pa bo izid tesen, čeprav so nasprotniki zakona v rahli prednosti

«za» se jih je podpisalo 220, med njimi tudi filozofi Renata Salecl, Mladen Dolar in Alenka Zupančič Žerdin, zgodovinar Božo Repe, sociolog Tomaž Mastnak, pravica Vasilka Sancin in direktor Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanost in umetnosti Oto Luthar. Za »proti« pa se je izreklo 86 akademikov in profesorjev, med njimi tudi tržaški pisatelj Alojz Rebula, poleg njega tudi Janko Kos, Zorko Simčič, Andrej Capuder, Christian Gostečnik, Dimitrij Rupel, Anton Stres, Boštjan M. Turk, Gregor Pivec, Roman Vodeb, Barbara Brezigar, Aleš Hojs in drugi. (sta, ak)

Mogoče je voliti tudi na konzulatih

TRST - Jutri bo med 7. in 19. uro mogoče glasovati na 3114 rednih voliščih v Sloveniji in 59 voliščih Omnia, ki so namenjena glasovanju volivcev izven okraja njihovega stalnega prebivališča, prav tako bo glasovanje potekalo na 32 voliščih na diplomatsko-konzularnih predstavništvi, vključno s konzulatom v Trstu.

BRUSELJ - Spor okrog rusko-nemškega projekta

Italija proti, Slovenija nevtralna

Severnemu toku 2 nasprotuje devet držav - Velika zadržanost nemške kanclerke Angele Merkel

BRUSELJ - Drugi dan zadnjega vrha Evropske unije letos je najbolj odmeval plinovod Severni tok 2 med Nemčijo in Rusijo, ki mu nasprotuje devet držav na čelu z Italijo. Vrh je potrdil, da mora vsak nov infrastrukturni projekt spoštovati evropska pravila. Tudi sloven-

Renzi: Prijateljstvo in spoštovanje do Nemčije mi nikakor ne preprečujeta postavljanja vprašanj

ski premier Miro Cerar je poudaril, da morajo za Severni tok veljati enaka pravila, kot so za propadli Južni tok. Najglasnejši je bil italijanski premier Matteo Renzi, ki je poudaril, da mu prijateljstvo in spoštovanje do nemške kanclerke Angele Merkel ne preprečujeta postavljanja vprašanj. Kritična je tudi litovska predsednica Dalia Grybauskaitė, ki je opozorila, da je to še en poskus ruskega velika na Gazproma po načelu deli in vladaj.

Devet članic unije, med njimi Italija, Bolgarija, Poljska, Litva in Slovaška, ostro nasprotuje projektu Severnega toka 2, plinske povezave med Rusijo in Nemčijo čez baltsko morje. Deveterica je svoje nasprotovanje izrazila tudi v pismu Evropski komisiji. Merklova je bila o tem zelo redkobesedna. Poudarila je, da je to zasebni projekt.

Izid razprave, ki je bila po nekaterih navedbah burna in čustvena, so zelo suhoparni sklepi, da mora vsak nov infrastrukturni projekt popolnoma spoštovati evropsko energetske zakonodajo in ci-

Matteo Renzi in Angela Merkel različno gledata na plinovod Severni tok 2 ANSA

lje energetske unije. Ti cilji vključujejo zmanjševanje energetske odvisnosti ter diverzifikacijo energetskih virov in poti, je poudaril predsednik Evropskega sveta Donald Tusk in dodal, da Severni tok teh ciljev očitno ne izpolnjuje. Če bi bil zgrajen, bi namreč povečal odvisnost Evrope od enega dobavitelja in privedel do prevladujočega položaja Gazproma na nemškem trgu s povečanjem njegovega tržnega deleža na več kot 60 odstotkov, je po-

V 24 letih že 23 referendumov

LJUBLJANA - Jutrišnji referendum bo 23. referendum v zgodovini in drugi referendum po novih pravilih, ko mora za zavrnitev zakona glasovati vsaj 20 odstotkov volivcev. Udeležba na dosedanjih referendumih je bila različna, kar nekaj zakonov, ki so na referendumih padli, pa bi zaradi prenizke udeležbe po danes veljavnih pravilih obveljalo.

Največ volilnih upravičencev se je leta 2003 odpravilo na posvetovalna referenduma o članstvu Slovenije v EU in v Natu, in sicer 60,44 oz. 60,43 odstotka. Po drugi strani se je najmanj volivcev udeležilo posvetovalnega referenduma o pokrajinah leta 2008, na katerem je svoj glas oddalo le 10,98 odstotka volilnih upravičencev. Zakonodajni referendumi pa v Sloveniji ne zbujejo prav velike pozornosti. Najbolj »obiskan« je bil referendum o lastninskem preoblikovanju zavarovalnic leta 2007, ki je potekal hkrati s predsedniškimi volitvami in se ga je udeležilo skoraj 58 odstotkov volivcev. Celoten referendum o arbitraži s Hrvaško, ki je bil politično duhov, je »zdramil« šele 42,66 odstotka volilcev, kar je sicer druga najboljša udeležba na tovrstnih referendumih.

ITALIJA

Salvini zelo jezen na Berlusconi

RIM - Poslanska zbornica je po pričakovanju včeraj brez težav zavrnila nezaupnico ministrici za reforme Marii Eleni Boschi, ki jo je vložilo Gibanje 5 zvezd. Nezaupnica sicer ni bila direktno vezana na ministrico, temveč na njeno očeta, ki je vpleten v polom banke Etruria. V Gibanju 5 zvezd so prepričani, da je pri tem šlo za konflikt interesov, ministrica pa je zavrnila vse očitke in obtožbe.

Nezaupnico so, poleg poslancev Gibanja 5 zvezd, podprli še parlamentarci Severne lige in levice, proti pa so strnjeno volili vsi parlamentarci iz vrst vladne večine. Predstavniki Forza Italia se niso udeležili glasovanja, kar je zelo razburilo Severno ligo in tudi desno gibanje Fratelli d'Italia.

Vodja ligašev Matteo Salvini je iz Moskve, kjer se muči na obisku, silovito udaril na Berlusconijevo stranko in zagrozil, da bo Liga odstopila od vseh predvolilnih dogovorov s Forza Italia. »Po tej poti bomo kmalu priča koncu desne sredine,« je dejal Salvini. Prepričan je, da del Forza Italia vrača ponovno zavezništvo z Ligo in raje politično mežika Matteu Renziju in Demokrski stranki.

Forza Italia je v precejšnji zadregi. Vodja njene poslanske skupine Renato Brunetta pravi, da je bilo tako zastavljeni nezaupnici ministrici za reformi usojen poraz in da »je treba stvari v parlamentu zastaviti popolnoma drugače«. Brunetta sicer napoveduje »korenito nezaupnico« Renzijevi vladi in ne le posameznim ministrom.

vno analizo. Skladnost projekta z vsemi evropskimi pravili mora biti po Tuskovih besedah sicer pogoj za podporo institucij ali članic EU - politično, pravno ali finančno.

Slovenski premier Miro Cerar je izpostavil, da je treba vsak projekt obravnavati strogo po pravilih EU ter da morajo za Severni tok veljati enaka pravila, kot so veljala za Južni tok, pri katerem je sode-

Članice EU so se tudi dogovorile, da bodo gospodarske sankcije proti Rusiji zaradi njene vloge v ukrajinski krizi podaljšale za šest mesecev. Odločitev naj bi bila formalnost, a je do zamude pri njenem sprejemu prišlo, potem ko je več držav pod vodstvom Italije postavilo pod vprašaj smiselnost kaznovanja Rusije

lovala tudi Slovenija. Na vprašanje, ali je Slovenija v skupini članic, ki so poslale protestno pismo, je Cerar odgovoril, da Slovenija ne sodeluje na nobeni strani in se ta hip ne pozicionira.

Slovensko stališče je, kot je dejal, evropsko in da je treba strogo spoštovati vsa pravila EU in cilje energetske politike ter samo v skladu s tem vrednotiti tako velike, pomembne projekte. Razprava na vrhu sicer po Cerarjevih besedah ni bila zelo polemična, končala se je s strinjanjem, da morajo zadevo ovrednotiti pristojne institucije. (STA)

ŠPANIJA - Konservativci in socialisti s konkurenco liberalnega Ciudadanos in levega Podemosa

Boj štirih strank

MADRID - Španski volivci bodo jutri volili nov parlament. Glede na zadnje javnomnenjske raziskave se največ glasov obeta vladajoči Ljudski stranki (PP) premierja Mariana Rajoya. Socialisti (PSOE) Pedra Sancheza naj bi znova ostali zadaj. A na prizorišče prihajajo nove sile - liberalni Ciudadanos in levi Podemos.

Vse od padca Francove diktature leta 1975 sta politiko v Španiji krojili glavni stranki, ki sta se izmenjevali na oblasti. Pred štirimi leti je sredi gospodarske krize, ki je Španijo še posebej močno prizadela, konservativcem s Rajoyem na čelu uspelo brez večjih težav premagati socialiste pod vodstvom tedanjega premierja Joseja Luisa Zapatera.

Država se je vmes nekoliko pobrala, a še zdaleč ne tako, kot so obljubljali konservativci pred štirimi leti. Brezposelnost ostaja visoka - leta 2013 je bila celo 27-odstotna, nepriljubljeni varčevalni ukrepi pa Špance stiskajo še danes, čeprav Rajoy poudarja, da se je Španija lani vendarle izvila iz petletne recesije. A mnogi Španci posledic gospodarskega okrevanja ne čutijo, kritiki pa vladi očitajo, da je ustvarila predvsem slabo plačana, prekerna delovna mesta. Poleg tega je stranka že nekaj let predmet korupcijske preiskave, vse skupaj pa je je stalo veliko javnomnenjske podpore. Vseeno naj bi v nedeljo znova pobrala največ glasov, toda to bi lahko bila pirova zmaga, saj zagotovo ne bo prejela dovolj sedežev v 350-članskem parlamentu, da bi lahko samostojno sestavila vlado, tako kot jo vodi sedaj. Prejeli naj bi namreč od 25 do 30 odstotkov glasov, kar pomeni, da bodo potrebovali koalicijskega partnerja.

PSOE se na drugi strani nasmihla od 20 do 22 odstotkov podpore. Stranka se očitno še vedno ni pobrala po bolečem po-

Vzhajajoča zvezda španske politike Albert Rivera (Ciudadanos)

ANSA

razu leta 2011. Prav tako se jim ni uspelo predstaviti kot resna alternativa konservativcem, njihovu voditelju Pedru Sanchezu pa, kot kaže, tudi ni uspelo resneje unovčiti napadov na Rajoya v predvolilnem soočenju v ponedeljek.

Tudi zato PSOE za ovrtnik diha liberalni Ciudadanos (CS) oz. «državlani» pod vodstvom karizmatičnega Alberta Riverera, ki se jim v nedeljo obeta od 18 do 20 odstotkov glasov. Analitiki jih vse bolj vidi-jo kot jeziček na tehtnici, ki bo odločil, kakšno vlado bo imela v prihodnje Španija.

Ta sprva katalonska pobuda, ki je nastala leta 2006, se je najprej borila proti separatističnim težnjam v Kataloniji, pred kakšnim letom pa se je tudi na krilih protestov in nezadovoljstva nad vladajočo politiko razširila po vsej državi in postala zelo priljubljena. Kot kaže, so prav v tej stranki

prevzeli največ razočaranih volivcev PP.

Poleg tega se predstavljajo kot stranka mladih, ki za seboj nima obremenjujoče prtljage, kot jo imata glavni stranki. Z zagovarjanjem boja proti korupciji, reform trga dela in večjih vlaganj v raziskave in razvoj za ustvarjanje novih delovnih mest pa nabirajo volivce s celotnega političnega spektra.

Za glasove se bori tudi leva stranka Podemos oz. v prevodu «zmoremo», ki je izšla iz protivarčevalnih protestnih gibanj. Ob vzpostavitvi pred dvema letoma je doživela meteorski vzpon in je na trenutke v anketah celo presejala obe glavni stranki PP in PSOE, v zadnjem času pa je izgubila nekoliko naboja v svojem boju proti neenakostim in korupciji. Na volitvah naj bi zasedla četrto mesto z od 15 do 19 odstotkov podpore.

Vprašanje je, ali bo Podemos, ki jo imajo za sestrsko stranko grške Sirize, kljub relativno visoki podpori igral pomembnejšo vlogo pri sestavljanju vladne koalicije, saj ne v PP ne v PSOE niso navdušeni nad njihovi «levičarskimi idejami».

Napovedi anket je sicer treba jemati z nekaj rezerve, saj naj bi bilo neodločenih še približno četrtina od več kot 35 milijonov španskih volivcev. A je že zdaj jasno, da bosta obe novi sili dodobra pretresli etablirano špansko politiko.

Koalicija med PP in PSOE je trenutno - in glede na predvolilni boj - praktično nemogoča, najverjetneje pa je sodelovanje CS z eno od glavnih strank, po ocenah analitikov še najverjetneje s konservativci. Možno je sicer tudi sodelovanje med PSOE in Podemosom, a je vprašanje, ali bodo imeli dovolj poslancev za večino v parlamentu.

Vodja CS Rivera zaenkrat pušča povsem odprte karte glede sodelovanja s PP ali PSOE. A je po drugi strani že zagrozil, da za premierja ne bodo podprli ne Rajoya ne Sancheza. Te besede nekateri že ocenjujejo kot napoved, da si premierškega stolčka želi sam.

V PP in PSOE medte vihajo nos nad 36-letnim politikom, češ da nima izkušenj z vodenjem države. A Rivera jim odgovarja, da je, če to pomeni, da nima izkušenj s korupcijo in prisvajanjem javnih sredstev, tega vesel.

Pred letom dni je bil še praktično povsem neznan odvetnik iz Barcelone. Danes pa je eden najbolj prepoznavnih in priljubljenih obrazov v španski politiki. Kako pomembna bo njegova vloga v prihodnosti Španije, naj bi bilo znano že kmalu po zaprtju volišč.

Mihael Šuštaršič, STA

NUKLEARKA Slovenija dolžna Hrvaški kar 40 milijonov evrov

WASHINGTON - Slovenija mora zaradi nedobavljene električne energije Hrvaški iz krške jedrske centrale (NEK) v obdobju od 1. julija 2002 do 19. aprila 2003, ko je stekla dobava, hrvaškemu HEP plačati več kot 40 milijonov evrov. Tako je po šestih letih pravnega zaradi višine odškodnine odločil Mednarodni center za reševanje investicijskih sporov (ICSID) s sedežem v Washingtonu.

Slovenski premier Miro Cerar je neprijetno presenečen nad odločitvijo arbitražnega. Gre za visoka finančna sredstva, to je huda obremenitev za proračun, je poudaril premier in dodal, da je to še ena zadeva iz prejšnjega obdobja, ki zdaj obremenjuje delo te vlade. »Gre za precej visoka finančna sredstva. Čeprav je bilo zahtevku ugodeno samo delno, bo Slovenija očitno morala plačati visok znesek. To je huda obremenitev za proračun v situaciji, za katero vemo, da je še vedno zahtevna,« je dejal še Cerar.

Minister za finance Dušan Mramor se v sodelovanju z drugimi ministrstvi po Cerarjevih besedah že sooča s položajem in išče rešitve. »To je še ena stvar, ki dokazuje, kako smo v preteklosti marsikdaj ravnali nepremišljeno in kako se je nakopičilo polno stvari, s katerimi se zdaj moramo soočiti, jih prebroditi, da bomo lahko Slovenijo popeljali na pot trajnostnega razvoja,« je še izpostavil Cerar. (STA)

Primorski dnevnik je edini časopis, ki brezplačno že zgodaj zjutraj prihaja na vaš dom. Tudi za leto 2016 ostaja naročnina nanj tako kot letos **230€**. Plačati jo je treba do 31.1.2016 in vsak izvod vas bo tako stal le **0,76 evra**.

Ob 70-letnici dnevnika vsem naročnikom poklanjamo **dragoceno darilo: zbornik "Primorski dnevnik - Okno v svet Slovencev v Italiji"**, ki prinaša bogat pregled dolgoletne dejavnosti dnevnika, ljudi, ki so ga ustvarjali in skupnosti, kateri je namenjen.

Naročnikom na tiskano izdajo Primorskega dnevnika nudimo **brezplačen dostop do spletne verzije časopisa**. Ob tem lahko brezplačno objavljajo male oglase in čestitke brez okvirja. Če se naročite takoj, boste Primorski dnevnik **do konca letošnjega leta na dom prejeli brezplačno**.

informacije: Trst: 040 7786300 Gorica: 0481 356320
www.primorski.eu

Primorski
dnevnik

POZOR!
Tudi letos
nespremenjena
naročnina.

TO JE...
DEJSTVO!

FINANČNI ZAKON - Pobuda paritetnega odbora za slovensko manjšino

Deželni svet je ustanovil urad za slovenski jezik

TRST - Dežela Furlanija-Juljska krajina je dobila urad za slovenski jezik. Njegovo uradno ime je Centralni urad za slovenski jezik, upravljal in koordiniral bo dejavnosti, ki so povezane z rabo slovenščine v javni upravi. Tako piše v členu finančnega zakona, ki ga je predložitelj odobril deželni svet z glasovi leve sredine in ob nasprotovanju opozicije. Ta urad si bo prizadeval za izvajanje osmega člena zaščitnega zakona (raba slovenskega jezika v javni upravi). Vodil ga bo načelnik s primerno poklicno usposobljenostjo in jezikovnim znanjem; užival bo organizacijsko samostojnost, za kar bo imel na razpolago tudi ustrezno osebje. Urad se bo posluževal deželnih organizacijskih struktur, pri svojem delu pa se bo naslanjal tudi na servise deželne informacijske družbe Insiel. Med pristojnostmi nove strukture sodi informatična mreža, ki bo namenjena rabi slovenskega jezika v javni upravi. V tem sklopu bo servisirala prevajalce in tolmače ter tudi skrbelo za jezikovno izpopolnjevanje osebja, ki v sklopu Dežele in lokalnih uprav vsakodnevno operira v slovenščini.

Zamisel za urad (predlagala ga je deželna vlada ob podpori Igorja Gabrovca in Stefana Ukmarja) se je rodila v paritetnem odboru za slovensko manjšino, ki je predlog posredoval deželnemu odborniku Gianniju Torrenti-

Ksenija Dobrila

FOTO DAMU@N

ju in posvetovalni komisiji za Slovence. Kot nam je povedala predsednica paritetnega odbora Ksenija Dobrila sta, poleg seveda splošne koristi, k ustanovitvi urada botrovala dva dejavnika: nereden in zamudni dotok državnih prispevkov za rabo slovenščine v javnih upravah ter njihova nerednost pri vlaganju prošelj za te prispevke. Predsednica kot primer navaja Občino Gorica, ki je redno vlagala prošnje za prispevke, ter na sprotni strani Občino Trst, ki tega žal ni delala. Zaradi spleta okoliščin se je denar, ki ga je Rim na osnovi zaščitnega

zakona namenjal občinam, pokrajinam, zdravstvenim ustanovam itd., - tudi zaradi nemarnosti javnih upraviteljev - večkrat vračal v državne blagajne. Ostal je skratka neizkoriščen, za kar so bili ponekod primorani zapreti t.i. slovenska okenca ter se hkrati odpovedati doprinosu prevajalcev in tolmačev.

»Paritetni odbor je prosil oba slovenska deželna svetnika, da spremljata prilagoditev deželne normative novi obliki financiranja rabe slovenščine v javni upravi v okviru finančnega zakona. Dosedanja deželna normativa je namreč predvidevala dodelitev prispevkov za projektno dejavnost, ki je epizodična in ne garantira sistemske ureditve,« podčrtuje Dobrila. Paritetnemu odboru in slovenski manjšini je s tem v zvezi prišlo na pomoč državni in deželni zakonodajalec, ki je pred kratkim poenotil in hkrati poenostavil dodeljevanje javnih prispevkov iz zaščitnega zakona.

V paritetnem odboru polagajo velika upanja na informatično (spletno) mrežo, ki bo glede slovenščine povezovala vse zainteresirane javne uprave ter servisne ustanove. Nenazadnje se bo novi urad, dodaja predsednica Dobrila, ukvarjal tudi s strokovnim izrazoslovjem v slovenščini, spodbujal bo tudi izmenjavo mnenj in nasvetov med jezikoslovci in javnimi upravitelji. Skratka dragocena pridobitev za vse.

S.T.

Pri zdravstvenih storitvah upoštevati Slovence

TRST - Deželna uprava se je v finančnem zakonu na predlog Igorja Gabrovca in Stefana Ukmarja obvezala, da bo pri načrtovanju in reorganizaciji zdravstvenih storitev izrecno upoštevala potrebo po utrditvi Slovenske socio-psiho-pedagoške službe. Sprejeta so bila tudi zagotovila za njeno upravno avtonomijo in zlasti še za razširitev njenega delovanja na goriško in videmsko pokrajino.

Skrb za usodo Škerkove domačije

TRST - Deželni svet je na predlog Igorja Gabrovca pozval deželno vlado, da si vzame k srcu sicer zapleteno vprašanje ovrednotenja zapuščine pokojnega odvetnika Jožeta Škerka, ki je Deželi FJK namenil ugledno rezidenco pri Trnovci v devinsko-nabrežinski občini. To je naredil z namenom, da tam nastane študijsko, raziskovalno in razvojno središče o Krasu in za Kras.

AD Formandum in koordinacija skupne lastnine

TRST - Deželni svet je v finančni zakon vključil zakonsko določilo, ki bo omogočalo slovenskemu zavodu za poklicno izobraževanje Ad Formandum, da nadaljuje s tečajji v slovenščini. Brez tega, zaradi manjšega števila dijakov, bi namreč zavod s težavo prišel do deželnih prispevkov za normalno delovanje.

V finančnem zakonu je tudi 10 tisoč evrov za dejavnost Koordinacijskega odbora za skupno lastnino v FJK, ki skupaj z Agrarno skupnostjo povezuje naše juse in srenje. »To jim vrača dostojanstvo in navsezadnje tudi politično priznanje, ki jim je bilo pred leti krivično odvzeto,« je v sporočilu zapisal Gabrovca. Deželni svet je nadalje na predlog slovenskih svetnikov namenil 20 tisoč evrov za boj proti tujerodnim in nevarnim rastlinam na Krasu (predvsem ailantus). Gre za projekt v sklopu sodelovanja med deželno gozdno upravo in tržaško Univerzo.

LJUBLJANA - Razpis Urada za Slovence v zamejstvu

Slovenija bo svojim manjšinam namenila 6,1 milijona evrov

LJUBLJANA - Vladni urad za Slovence v zamejstvu in po svetu je za leto 2016 objavil javni razpis za finančno podporo avtohtoni slovenski narodni skupnosti v sosednjih državah. Okvirna višina sredstev za sofinanciranje programov in projektov znaša 6,1 milijona evrov, lahko pa se glede na proračun za leto 2016 še spremeni. Namen javnega razpisa je spodbujanje dejavnosti Slovencev, ki živijo v sosednjih državah. Na javni razpis se lahko prijavijo tako pravne kot fizične osebe iz tujine, kakor tudi posamezniki, ustanove, društva, organizacije in poslovni subjekti, ki v Sloveniji delujejo na področju povezovanja in sodelovanja s Slovenci v zamejstvu.

Dokumentacija javnega razpisa je na razpolago na spletni strani vladnega urada za Slovence v zamejstvu in po svetu <http://www.uszs.gov.si>. Zainteresirani lahko dokumentacijo dvignejo tudi osebno v tajništvo urada in na vseh diplomatsko-konzularnih predstavništvi, vloge pa treba poslati ali osebno oddati na sedežu vladnega urada za Slovence v zamejstvu in po svetu na Erjavčevi 15 v Ljubljani, in sicer najkasneje do 18. januarja 2016. Razpis je izšel na podlagi zakona o odnosih Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja in uredbe o izvajanju finančnih podpor za ohranjanje in razvijanje slovenske identitete zunaj Slovenije.

Kako prihraniti pri stroških za elektriko in plin?

TRST - V sklopu dejavnosti, ki jih Dežela sofinancira preko strukture CATA Artigianato FVG je Slovensko deželno gospodarsko združenje priredilo seminar (na sliki) za obrtnike in ostale člane SDGZ. Namenjen je bil predstavitvi priložnosti, ki jih ponuja vstop v konzorcij za nakup energije CAEM, ki združuje preko 11 tisoč podjetij v celotni severovzhodni Italiji in je eden izmed največjih na državnem nivoju.

Ta konzorcij lahko, prav zaradi velikega števila odjemalcev, vsako leto iztrži odlične pogoje za nakup električne energije in plina, ki so okrog 15% nižji kot pri konkurenčnih ponudnikih. Mehanizem pristopa in prihranke je nazorno prikazal sodelavec tržaškega Confartigianata, strokovnjak Paolo Soloperto, ki je obenem tudi referent za konzorcij za tržaško pokrajino.

Zanimiva je tudi pobuda namenjena družinam oziroma zasebnim uporabnikom, ki lahko prav tako kot pod-

jetja, prihranijo od 10 do 15% na stroških za elektriko in plin. Za dodatne informacije se lahko zainteresirani člani in članice, ki se niso uspeli udeležiti predstavitve, obrnejo na urade SDGZ ali pišejo na elektronski naslov: info@sdgz.it.

Minister Gorazd Žmavc

VIDEM - Združenje pokrajin

V deželnem vodstvu UPI tudi Slovenci

VIDEM - »To je zgodovinski dan, v katerem je prvič statutarno zagotovljena prisotnost slovenske narodne skupnosti v političnem organu«. Tako je predsednik tržaškega pokrajinskega sveta Maurizio Vidali komentiral izvolitev slovenskih pokrajinskih svetnikov v vodstvo deželnega združenja pokrajinskih uprav (UPI). Kot je bilo namreč določeno v novem statutu, se je izvršni odbor združenja razširil še na tri člane, ki pripadajo slovenski narodni skupnosti. Spremembo je predlagal sam Vidali, novo določilo zagotavlja prisotnost po enega svetnika slovenskega jezika za vsako pokrajino. Zasedanja izvršnega odbora UPI so se udeležili svetniki Luca Dorbolò iz Vidma, Majda Canziani za Trst in Vidali, ki so na zgornji fotografiji skupaj s predsednikoma Pokrajini Videm in Trst Pietrom Fontaninijem in Mario Tereso Basso Poropat. Odsoten je bil Aljoša Sošol iz Gorice.

Tamara Blažina ostaja podpredsednica komisije SEP

SKOPJE - Poslanica Tamara Blažina je bila potrjena na mestu predsednice politične komisije Srednjeevropske pobude (SEP), ki je tokrat zasedala v Skopju. Pomembno priznanje za opravljeno delo na čelu politične komisije, je slovenska poslanica prejela v sklopu letne skupščine parlamentarnih delegacij. Italijanska delegacija je za to priložnost izdelala nekaj amandmajev na zaključni dokument, ki ga je pripravilo makedonsko predsedstvo. Še posebej je bila poudarjena nujnost nadaljevanja pogajanj za širitev Evropske skupnosti. Glede aktualnega vprašanja migracijskih tokov pa predlagana organizacija strokovnega posveta, kjer bi vprašanje osvetlili z raznih zornih kotov na podlagi strokovno znanstvenih izsledkov in s primerno humano občutljivostjo. Na predlog poslanke Blažine je bil nadalje predložen tudi amandma, ki obvezuje članice pobude k večji zavzetosti pri udeležanju državljanov pravic, med katerimi pravice jezikovnih manjšin in enake možnosti za oba spola.

Trst

Ulica dei Montecchi 6
tel. 040 7786300
faks 040 7786339
trst@primorski.eu

Primorski
dnevnik

PAPIRNICA - Po 16-urnem pogajanju formalno umaknili mobilnost, 2. linijo že obnavljajo

Burgo čaka novo življenje Kukanja: To je velik uspeh

»Čudovito! To je glede na dane razmere zelo velik uspeh. V štivanski papirnici bodo namreč vsi ohranili delovno mesto, čeprav bodo za dve leti prejeli manjšo plačo. Tovarno bodo medtem posodobili, čez dve leti pa naj bi se stvari še izboljšale. To je skratka zelo dobro za vse, za delavce, za njihove družine in za vse ozemlje.«

Devinsko-nabrežinski župan Vladimir Kukanja je tako ocenil izid 16-urnega pogajanja med vodstvom skupine Burgo in sindikati, ki se je začelo v četrtek dopoldne v Vicenzi in se zaključilo v noči na petek. Kot smo poročali, je bilo v Vicenzi predvideno odločilno srečanje, čeprav je bil njegov izid pod vprašanjem do zadnjega. Sindikati in vodstvo Burga so se namreč v četrtek sestali na poslednjem sestanku po več srečanjih, v okviru katerih je že prišlo do pomembnega premika. Burgo je bil namreč napovedal, da ne bo več odpustil delavcev in bo obnovil drugo produktivno linijo. Sindikati so na skupščini v začetku tedna prejeli mandat, da zaključijo pogajanja, a odprto je še bilo vprašanje glede napovedi o morebitnemu zmanjšanju plače in ukinitvi nekaterih doklad in ugodnosti.

Pogajanje se je po oceni sindikatov na-

posled zaključilo s pozitivnim rezultatom. Skupina Burgo je včeraj zgodaj popoldne posredovala sindikatom uradno sporočilo, da se odpove zahtevi po mobilnosti 153 ljudi. Dokument se je nanašal na zadnje pogajanje v Vicenzi in je bilo z njim formalno zapečaten, da ne bo v Štivanu nobenega odpusta. Ravno tako so v noči na petek dokončno zaprli 2. linijo, ki jo bodo začeli takoj obnavljati. Nekateri delavci, ki so bili tam zaposleni mnogo let in so bili nanjo »navazani«, so celo razobesili transparent z napisom Zbogom princesa. Na pogajanju so tudi odločili, da bodo v papirnici zaposleni vsi delavci na osnovi solidarnostne pogodbe, ki bo začela veljati 1. februarja. Dalje se je Burgo obvezal, da bo v marcu predstavil poslovni načrt, vezan na proizvodno preobrazbo 2. produktivne linije, kjer bodo začeli proizvajati karton za embalaže. Obnova druge produktivne linije bo zahtevala približno dve leti. V začetku leta 2018 bodo najbrž prekinili solidarnostno pogodbo, delovno mesto pa bodo ohranili domala vsi zaposleni.

Vladimir Kukanja

Glavno še ne rešeno vprašanje je bilo napovedano krčenje plač oz. doklad in nadgrad za produktivnost. Še do četrta je kazalo zelo slabo, tudi glede na dejstvo, da je štivanska edina tovarna v skupini Burgo, kjer so še predvidene te ugodnosti. V Vicenzi so nazadnje določili, da se bodo doklade in nadgrade zmanjšale za približno 45 odstotkov. Temu gre dodati, da bodo zaradi solidarnostne pogodbe delavci prejeli 15 do 25 odstotkov manjše plače. To bo sicer začelo veljati kasneje, saj bodo delavci v začetku v glavnem sledili izpopolnjevalnim tečajem za delo na tretji produktivni liniji. Kar zadeva nadgrad za produktivnost, ki so vezane na delavčovo prisotnost v podjetju, gre omeniti, da odsotnosti v okviru solidarnostne pogodbe ne bodo upoštevali.

Zadoščenje za srečen konec sta sinoči izrazila deželni podpredsednik in odbornik za produktivne dejavnosti Sergio Bolzonello in deželna odbornica za delo Loredana Panariti, ki sta pohvalila delo pogajalskega omizja in poudarila, da se za papirnico odpirajo nove perspektive.

Aljoša Gašperlin

OBČINA TRST

12 ponudb za obnovo starega pristanišča

Na razpis za svetovalsko službo za obnovo starega pristanišča se je doslej prijavi- lo že 12 pomembnih družb oz. skupin podjetij, kot so npr. Stefano Boeri Architetti iz Milana, Podrecca Zivilteltechniker z Dunaja, Arup & Partners iz Londona, a tudi znanstveni imaginarij, ki je kandidiral v navezi z družbo Hydea iz Firenc.

Vest je posredoval tržaški župan Roberto Cosolini včeraj na tiskovni konferenci, kjer je ob udeležbi izrednega komisarja Pristaniške oblasti Zena D'Agostina podal obračun prizadevanj za obnovo starega pristanišča in predložil perspektive za prihod-

Na razpis tržaške občinske uprave so se do 17. decembra prijavi- li naslednji kandidati:

RMJM Italia Srl (Rim), Rechiengineering Srl (Turin), Gruppo Clia Spa (Milan), Arup Italia Srl (Milan), TeM - Territorio e mercati Studio tecnico associato, NCTM Studio legale associato (Milan), Ernst & Young Advisory (Pariz), Stefano Boeri Architetti Srl (Milan), Podrecca Zivilteltechniker GmbH (Dunaj), Accenture Spa (Milan), Laboratorio dell'immaginario scientifico (Trst), Global Planning Associates Srl.

nost. Cosolini računa, da bo tehnična komisija v kratkem izbrala najboljšo ponudbo za svetovno službo glede na tehnične in kakovostne značilnosti posameznih kandidatov. Tako bo mogoče že v marcu predstaviti smer- nice za izdelavo strateškega načrta za ovrednotenje starega pristanišča, ki ga bodo nato predstavili javnosti. Občane je treba medtem seznaniti in jih čim bolj vključiti v dogajanje, je ocenil Cosolini. D'Agostino je na srečanju potrdil, da je že posredovali vladni komisar- ki Francesci Adelaide Garufi podatke o območjih, kjer bodo nastale nove prostocarinske cone, in sicer pri Fernetičih, na Proseku in v tržaški industrijski coni blizu plovnega kanala. D'Agostino je tudi pozdravil sporazum o varnosti pri delu v pristanišču, ki so ga bili malo prej podpisali na prefekturi s sindikati in predstavlja pilotni projekt v Italiji.

A.G.

NABREŽINA - Zgradili so jih na območju Botanjka

Barake »na črno«

Na kamniti nabrežinski obali pri Botanjku so si »neznanci« uredili svoj prostorček za prijetne poletne oddihe. Prinesli so deske in z mizarstvo večino zgradili veliko leseno mizo in klopi. Na stebre so pribili tramove in čez nje pritrdili lesene plohe za osvežujočo senco ali obrambno strehico pred poletnimi plohami. V ta namen je služila tudi velika razpeta ponjava. Kamenje, ki ga razpršenega na obali ne manjka, so odstranili, in zgradili zidke, tla pa zgladili in ponekod prekrili s ploščicami. Prinesli so celo poljsko kuhinjo na plin za pripravo toplih jedi, in tudi parabolično anteno za televizijsko razvedrilo.

Skratka: prilastili so si javno obalo.

Kar pa ni v sozvočju z italijanskim zakonom, po katerem mora biti obala (katere lastnik je - razen v primerih koncesij - državna domena) javna in dostopna javnosti.

Devinsko-nabrežinska občina je že pred časom opozorila na te »črne gradnje« na enemu od naravno najlepših predelov tržaške obale. Pozvala je »koristnike« zasebne plaže, naj odnesejo, kar so prinesli in zgradili, a ni pomagalo. Poskusila je tudi po uradni poti odstraniti te svojstvene obmorske barake, a ji pomanjkanje finančnih sredstev (beri: zakon o stabilnosti) tega ni omogočilo.

Pred nekaj dnevi je občinski odbor- nik za javna dela, premoženje in domeno Andrej Cunja ponovno posegel. Prisluhnil je pritožbi nekaterih občanov, ki so se - med sprehodom ob morju - zgrozili nad »prilastitvijo« tistega dela obale, in napo- vedal skorajšnjo ovadbo sodnim oblastem.

Tako bo odrejena preiskava. Namen je jasen: izslediti storilce, jih prisiliti v odstranitev ilegalnih barak in vsega, kar k njim spada, ter jih ustrezno kaznovati, saj ne gre pozabiti, da sodi Botanjek v evropsko zaščiteno območje.

M. K.

»Na črno« opremljena obala pri Botanjku

MIRAMAR Železniška nesreča

Pri miramarski železniški postaji je včeraj popoldne v tragičnih okoliščinah ugasnilo človeško življenje. Tovorni vlak je povozil človeka, zaradi česar je bil železniški promet med Trstom in Miramarom dve uri in pol prekinjen, in sicer od 16.50 do 19.20. Pristojni organi so preiskovali okoliščine tragičnega dogodka, po vsej verjetnosti pa se je pokojnik odločil za usodni korak. Umrli je na kraju nesreče. Vlaki so beležili zamude do 150 minut, med prekinitvijo železniškega prometa so med Trstom in Tržičem vozili pomožni avtobusi.

Silovito trčenje in štirje poškodovani blizu Obeliska

Sinoči malo po 19. uri sta v bližini Obeliska, na Cesti za Opčine, silovito trčila avtomobila. Citroen saxo in daewoo matiz sta se zadela z levima prednjima deloma, in sicer nekaj metrov stran od Hotela Obelisco (pod belim križem na griču). Cesta je tam ravna, iz nepojasnjenih razlogov je eden od dveh voznikov zapeljal levo čez črto in povzročil nesrečo. Vozili (obe imata italijansko registrsko tablico) sta močno poškodovani, štiri osebe so prepe- ljali v katinarsko bolnišnico, napo- sled pa so iz operativno komunikacijskega centra službe 118 sporočili, da nihče ni hudo poškodovan.

Promet je bil nekaj časa prekinjen, saj so cesto začasno zaprli za promet. Okoliščine nesreče pre- iskuje tržaška lokalna policija, na prizorišču so bili tudi gasilci.

Uničeni citroen saxo, v daljavi križ na griču

FOTODAMJ@N

ZLATI SV. JUST

Sara Sternad

sara.sternad@primorski.eu

Za srce in za dušo

Iz dvorane občinskega sveta smo včeraj skoraj vsi odšli z rosnimi očmi... in morda nekoliko umazano vestjo. Ponižen in dobroščeren nagradenec, duhovnik don Mario Vatta, je namreč občinstvo prevzel s svojo iskrenostjo in odprtostjo. Spregovoril je o ljudeh v stiski, o tiskih, ki potrebujejo podporo, ki jih družba zanemara, jih spregleda in največkrat na koncu pozabi nanje. Govoril je z jasnimi in preprostimi besedami, iz katerih je vela dobrota, nikakor ne karšnakoli jezga ali očitek.

Emarginiranci, reveži, tisti, ki imajo težave z alkoholom ali z mamili, brezposelni, brezdomci – nikogar ni nikoli zavrnil, vsak ima namreč pravico do dostojnega življenja. Do strehe nad glavo, toplega obroka, dobre besede in prijateljskega objema – to jim don Mario Vatta skuša nuditi v svojih zatočiščih in dnevnih centrih. Ni se delal, da ima on pravo rešitev za sočloveka v stiski. Kaj šele da bi zahteval, naj sledimo njegovemu zgledu. Povedal je le stvari, tako kot so. In morda je bil zato toliko bolj direkten, da je v poslušalcih srce poskočilo in da se jim je utrnila solza. Z dolgim in občutenim aplavzom, kakršnega si zaslužijo le pošteni, dobri ljudje, so mu izkazali bližino in spoštovanje, hkrati pa iskreno zahvalo za opravljeno delo.

In ko smo že pri aplavzu... Med občinstvom je v prvi vrsti sedel tržaški nadškof Giampaolo Crepaldi, ki se je odločil, da s bratu ne bo zaploskal. Nekateri so hudo mušno ugibali, da morda ne odobrava njegovih besed ali njegove metode dela. Ne glede na to, ni bilo lepo.

Dražba za punčko Elso

Jutri (med 15. in 16.30) se bo v kavarni San Marco zaključila spletna dražba, na kateri se prodaja punčka Elsa iz animiranega filma Ledeno kraljestvo. Punčka poje pesem Che zimon, ki jo je priredil Maxino. Zbrana sredstva bodo namenili Skladu Luchetta.

OBČINA TRST - Zlati sv. Just don Mariu Vatti

Življenje za sočloveka

Nagrado tržaških kronistov prejel dobronamerni duhovnik

Z bučnim aplavzom je nabito polna dvorana tržaškega občinskega sveta pričakala duhovnika don Maria Vatto, letošnjega dobitnika nagrade zlatega sv. Justa. Tržaški novinarji, ki nagrado podeljujejo že 49 let, so namreč ocenili, da si jo v letu, ki je minilo v znamenju beguncev in morja smrti, v znamenju papeža in njegovega sporočila o večji pozornosti periferijam, zasluži dobronamerni duhovnik Mario Vatta. Svoje življenje je posvetil drugim – manj srečnim, ženskam in moškim, ki jih je družba pahnila ob rob, ki bežijo pred vojnami, represijo, lakoto.

Lik atipičnega duhovnika, ki se z dušo in telesom posveča ljudem v stiski, katerim nudi v okviru Skupnosti San Martino al Campo od leta 1963 zatočišče in topel obrok ter očetovsko podporo, je orisala tržaška podžupanja Fabiana Martini. »Don Mario dela na ulici. Pod svoje varno okrilje sprejema vse ljudi v stiski, ne glede na njihovo barvo polti, raso, politično prepričanje ali spolno nagrtenje; človek je zanj svet.« Opozorila je tudi na njegov smisel za humor: sam pravi, da ne bo rešil sveta, je pa na dobri poti, je ocenila, saj dan za dnem kljubuje brezbriznosti in jezdi na krilih upanja.

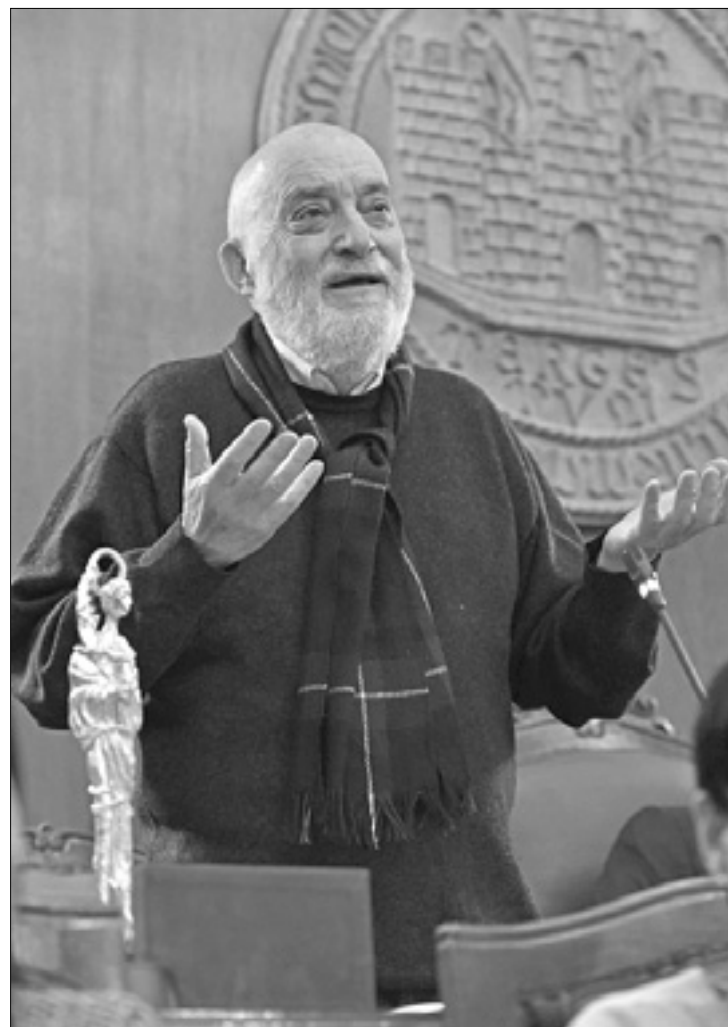
»Nagrada naj gre vsem nam,« je ganjeni 78-letni Mario Vatta zapisal v občinsko knjigo in potem dahnil tudi v mikrofon. Njegov »nam« je bil namenjen sodelavcem – prostovoljcem skupnosti, operaterjem, vzgojiteljem, vsem združenjem, s katerimi sodelujejo, pri sprejemanju in oskrbovanju žrtev alkoholizma ali mamil, zapornikov, revežev, osamelih, brezposelnih in brezdomcev. »Cesta je bila zame prava šola, med reveži sem se naučil razbirati pomen evangelija in širiti besede učitelja.« V vseh teh letih se je soočil z različnimi oblikami revščine. Pri svojem »poslanstvu« je vztrajal, čeprav ga inštitucije večkrat niso podprle: takrat je druge tovariše poiskal kar na ulici. Opozoril je na številna združenja v mestu, ki si prizadevajo za manj srečne ljudi in skupaj tvorijo neskončno mrežo senzibilnosti – na skupnost sv. Egidija, škofijsko Karitas, posamezne župnije, konzorcij ICS, pa tudi res številne posameznike, dobronamerni. Naposled se je zahvalil kronistom za nagrado: »Posvetili ste v trpko stisko, v temno revščino in v potuhnjeno emarginacijo. Ta luč naj postane reflektor, ki ga ne smemo več ugasniti, saj nas mora opozarjati, da moramo vselej biti pozorni do sočloveka, brata v težavah.« Ganjeno občinstvo, ki se je dvignilo na noge, mu je namenilo dolg in srčen aplavz.

»Zadnji bodo danes prvi,« je podelitev

svetopisemsko pozdravil predsednik občinskega sveta Iztok Furlanič in dodal, da v času, ko nedaleč od nas postavljajo žice in torej spet nove meje, jih danes mi podiramo. Da smo do slej živeli v egoističnem sistemu blagostanja, v prepričanju, da je revščina nekaj od nas oddaljenega, a smo se morali z njo na vrat na nos soočiti, saj je se je masovno materializirala pred nam, je ugotavljal tržaški župan Roberto Cosolini. Don Vatta je simbol ljubezni do sočloveka, zgled za vse nas. »Nagrada naj bo svabilo solidarnosti in integracije: kot skupnost moramo pomagati ljudem v stiski in jim hkrati ponuditi rešilno bilko.«

Odličnosti ne gre iskati samo pod reflektorji, pač pa tudi v tihih solidarnostnih mehanizmih, ki neutrudno delajo v senci in žal premalokrat odmevajo v medijih. Predsednik novinarskega sindikata Carlo Muscatello je nagrado torej posvetil miroljubnemu sožitju, solidarnosti, vzajemni pomoči. Na srečanju so predvajali tudi posnetek, ki je v 13 minutah ponudil vpogled v vse dosedanje nagrajence.

Sara Sternad

Nagradenec don Mario Vatta

FOTODAMJ@N

Priznanje »svetovnim« tržaškim okusom Maria Subana

Nagrajeni Mario Suban s hčerko Federico

FOTODAMJ@N

Protagonist včerajšnjega srečanja v občinskem svetu je bil tudi slovenski gostinec Mario Suban, ki mu je Združenje kronistov FJK izročilo posebno priznanje v okviru nagrade zlatega sv. Justa ob osebni 80-letnici in 150-letnici ustanovitve družinske restavracije pri Sv.Ivanu. »Ker je simbol Trsta: naše tržaške okuse in kulinarčno tradicijo je ponesel daleč preko državnih in evropskih meja, vse do Avstralije, Združenih arabskih emiratov in Japonske,« je poudaril novinar Furio Baldassi.

Kaj vam pomeni priznanje?

To je priznanje resnosti in poštenosti. Mislim, da je vedno treba gledati naprej in ne na to, kar je bilo. To je moje vodilo. Zelo sem počaščen.

Kako se spominjate začetkov kuharskega poklica?

Začel sem zelo zgodaj, kot mlad fant. Ko sem dopolnil 18 let, mi je oče izročil ključke gostilne rekoč: »Marjan, zdaj je pred tabo nova pot. Če boš kaj potreboval, boš pa lahko vedno računal name, vedi pa, da je življenje tvoje.« Tako je bilo: najprej je bila na vrsti šola, nato pa še tista v domači gostilni, v kuhinji in v dvorani, pa še stiki z javnostjo.

Vajeti gostilne je prevzela danes vaša hčerka.

S Federico skupaj delava. Ona je moja desna roka, pravzaprav je pravi lider. Najprej je študirala, sedaj pa ugotavljam, da še preveč dela, saj vodi račune, skrbi za odnose z javnostmi, za nakupe, ko je potrebno pa skoči v dvorano in celo v kuhinjo. Ona je pravi faktotum.

Vi pa nadzorujete njeno delo.

To ni potrebno, ker je res pridna in organizirana.

Nam lahko zaupate kak spomin na vsa ta leta v restavraciji?

Teh je res veliko, saj ne vem, katerega bi izpostavil. Morda mi je najbolj v čast, da sem stregel papežu Janezu Pavlu II., ne vem, ali je bilo to leta 1992. K nam so prišli tudi raznorazni predsedniki – Saragat, Pertini, Cossiga, Scalfaro in Napolitano, ko pa še ni bil predsednik; gostili pa smo tudi pomembne športnike in filmske igralce. Tudi sam sem večkrat predstavljal državo po svetu: v Indiji, Združenih arabskih emiratih, Ameriki in po Evropi seveda; sedaj podobno počenja hčerka.

To so zadoščenja.

Tako je: v življenju sem imel veliko zadoščenj tako v družinskem kot v delovnem krogu.

Če smem vprašati, kaj še danes najboljše skuhate?

Nedvomno joto. To je zame nekaj psihološkega: že od začetka sem si kot cilj zastavil, da bom ponesel kapljico Trsta v svet – ta kapljica je zame jota.

Kaj pa najraje jeste?

Na to pa težko odgovorim. Meni je všeč domača kuhinja, zelo sem tradicionalist namreč. Tudi v gostilni stavimo na tradicijo: spoštujem to, kar so me starši in nonoti naučili. Drugače bi me moj pra nono najbrž okregal. Taki smo v družini: kot starodobniki, en dan tako, drugi dan drugače, ampak gremo vedno naprej. Pomembno pa je imeti dobre mehanike. (sas)

TRŽAŠKO NABREŽJE - Mednarodni dan

Migranti s shodom in igro za svoje pravice

Ob mednarodnem dnevu migrantov se je kakih sto ljudi, med njimi veliko tujih priseljencev, včeraj popoldne udeležilo shoda po mestnem nabrežju. Zbrali so se pred Silosom, kjer so življenjske razmere zelo slabe, nato pa s transparentom (fotoDamj@n) krenili proti Velikemu trgu. Tam so ekipe iz Iraka, Eritreje, Sirije idr. uprizorile »gosjo igro«, v okviru katere so migranti hodili proti cilju, Italiji, kjer je bil napis »welcome«.

Bolnišnica Burlo Garofolo prijazna do žensk

Otroška bolnišnica Burlo Garofolo je bila že šestič zapored označena za do žensk prijazno bolnišnico, saj je prejela najvišje število točk na razpisu Bollini Rosa, ki ga vsaki dve leti prireja Vsestranska opazovalnica zdravja žensk. V Italiji je samo 83 bolnišnic na skupno 249 nagradjenih prejelo tri nalepke. V FJK so med temi samo tri bolnišnice in Burlo je ena od le-teh.

Tudi med božičnimi prazniki ločeno zbiranje odpadkov

Podjetje AcegasApsAma opozarja na ločeno zbiranje odpadkov med božičnimi prazniki. Tako posrebeni papir in trakovi darilnih paketov sodijo v zabojnike za splošne odpadke, karton pa v zabojnike za papir. Ostanke hrane sodijo v pristojne zabojnike oz. v kompostnike ali gnojne jame, embalaža iz plastike ali polistirola pa v zabojnike za plastiko. Naravne božične smreke brez korenin se lahko spremenijo v gnojilo, sintetične pa sodijo med splošne odpadke ali pa v zbirne centre. Steklenice sodijo v zabojnike za steklo, pregorele božične luči v zbirne centre, sveče iz voska pa med splošne odpadke.

BIVŠA RIBARNICA - Sinoči odprli razstavo 14-18 Dve fronti, eno mesto

Zgodbe, ki pričajo o kruti realnosti vojne

Razstavo je pripravila Občina Trst, postavil jo je Dimitri Waltritsch, odprta pa bo do 19. 6. 2016

»Včeraj smo imeli bitko in sem po božji milosti ostal nepoškodovan,« je zapisal Antonio Pertot, tržaški vojak 97. pehotnega polka avstro-ogrške vojske. Nekdanja ribarnica z novo razstavo oživlja dogodke iz prve svetovne vojne, ki je bila vojna, za katero je takrat veljalo, da bo končala vojne, a je postregla z veliko neusmiljenostjo. Razstava 14-18 Dve fronti, eno mesto - Tržaške zgodbe, ki jo je pripravila Občina Trst z gmotno podporo Dežele FJK, je vrata odprla sinoči, na ogled pa bo do 19. junija naslednjega leta, ko bodo v italijanskem in angleškem jeziku, na spletu pa tudi v slovenščini, živele zgodbe vojakov in civilnega prebivalstva, ki so na različne načine poskušali premagati nesmisel vojne, v katero so bili vrženi. Na otvoritvi je župan Roberto Cosolini poudaril, da je njegova uprava zelo pozorna do velikih razstav in napovedal novo postavitev zbirke v Rižarni (konec januarja) in razstavo o družbi Lloyd, ki jo bodo spomladi odprli v hidrodinamični centrali. Razstavni projekt je zaživel iz želje, da bi ponudil nadaljevanje zgodbe o Trstu, ki so jo začeli z izredno uspešno razstavo Veliki Trst. V šestih mesecih si jo je namreč ogledalo več kot 26 tisoč obiskovalcev, kar je v povprečju skoraj 15 tisoč več, kot običajno beležijo za razstave. Po besedah občinskega odbornika za kulturo Paola Tassinarija je uspeh zgodovinske razstave Veliki Trst zato sam po sebi klical nadaljevanje, ki pa prinaša manj srečne zgodbe. Kustos razstave Lucio Fabi je na novinarski konferenci razložil, da se je razstava rodila kot sad zbiranja pričevanj, ki jih hranijo mestni muzeji, z materialnimi in pisnimi viri pa so želeli ponazoriti arhetipsko strukturo odisej, ki so jo doživljali vojaki na fronti in civilno prebivalstvo doma.

Za interpretacijo zgodbe o tržaškem vojnem obdobju je bil tudi tokrat pooblaščen arhitekt Dimitri Waltritsch, ki je ponudil neklasično zasnovo, saj obiskovalci niso le opazovali vitrin in spremljali opisov, temveč se lahko sami odločijo, koliko pozornosti bodo namenili posamezni tematiki in kako podrobno jo bodo doživeli. Obiskovalce skozi prostor spremljajo veliki in manjši valji, ki prinašajo različne zgodbe. Arhitekt si je za izhodišče razstave vzel negotov položaj, v katerem se je z začetkom prve svetovne vojne znašel Trst. Po več kot 30-letnem razcvetu je nenadoma prišlo do zastoja, ki je Trst spravil v resno dilemo. To je arhitekt Waltritsch želel interpretirati z objekti v obliki valjev, ki pričajo o nestabilnosti in nelinearnem pogledu na zgodovino, za pripoved vojne zgodbe pa je uporabil velike in nekoliko manjše valje, nišne predele z zgodbami iz vsakodnevnega življenja, vitrine s predmeti za vsakdanjo rabo, vertikalne panoje s statističnimi podatki in verze, ki obdajajo postavitev. Na sredi razstavnega prostora pa je dvojni objekt; velikanski krog, na katerega so položili tisoč kositrnih vojakov strastnega zbiratelja Paola Luisija, čigar zbirka sicer šteje kar 14 tisoč figur. Nad kositrnimi vojaki pa lebdi na papir zapisane misli vojakov.

Kako je vojna dejansko prizadela posameznike, začutimo med prebiranjem razstavljenih odlomkov pisem znanih tržaških osebnosti. Med njimi smo zasledili v slovenščini citirano pismo tržaškega politika Ivana Regenta, ki je zapisal takole: »Trst je bil v zanimivem položaju. V njem so živeli ljudje, od katerih so eni hoteli, naj postane mesto del Italije, drugi so si želeli, da bi ostal avstrijski, tretji so hoteli, da bi postal jugoslovanski, četrti, da bi postal veliko samostojno mesto. Po-

doben je bil lepemu dekletu z mnogimi snubači.« O totalnosti prve svetovne vojne pomenljivo pričata še dva verza v velikem formatu, ki s stranskih sten obdajata razstavo in ji dajeta globljo sporočilnost. Prvega, ki je last avstro-ogrškega vojaka, smo omenili v uvodu. Tržaški prostovoljec italijanske vojske Roberto Liebmann Modiano pa je vojno opisal takole: »Po kar 40 dneh v strelskem jarku se bomo vrnili v svet. Tukaj se množično crkuje.« Kruta real-

nost, ki jo dotična razstava osvetljuje še z drugimi zgodbami o tem, kako ostro je vojna zarezala v vse pore življenja. **Sanela Čoralič**

Avtorji so želeli ponazoriti arhetipsko strukturo odisej vojakov na fronti in civilnega prebivalstva doma

več fotografij na www.primorski.eu

Na razstavi si je mogoče ogledati tako tri ali štirijezične razglose (na levi), kot tudi kositrne vojake

FOTODAMJ@N

Watch Out! Soul Dies is Coming to Town

Pri Sv. Ivanu bo v cerkvi sv. Janeza Krstnika (Trg Gioberti) drevi ob 20.30 božični gospel koncert, ki ga bo izvajal tržaški pevski zbor Soul Diesis. Na programu so značilne ameriške soul in spiritual pesmi, ki jih bo pevski zbor obogatil z izvajanjem sodobnih pesmi. Poleg tega bodo zapeli tudi nekaj tipično božičnih pesmi, kot je na primer mednarodno znana Santa Claus is Coming to Town. Značilno za tovrstne koncerte je vključevanje oziroma sodelovanje občinstva pri izvajanju pesmi. Zbor Soul Diesis je nastal leta 1998 in ga sestavlja približno 50 ljudi, dirigent je Paolo Voltolini.

Koncert Cantate Domino skupine Gruppo Incontro

V cerkvi blažene Marije device pomočnice na Trgu Hortis bo danes ob 19.30 koncert tržaškega pevskega zbora in glasbene skupine Gruppo Incontro na temo Cantate Domino. Sodelovali bodo Nicola Colocci, Emanuela Colagrossi, Dragana Gajić, Angelica Groppi in Davide Forti, dirigentka Rita Susovsky.

MLADI - Projekt MOSP-a, liceja Prešeren, RO in Mladinskega doma iz Gorice

Ko zaživi pisana beseda

Včeraj delavnica in predstavitev v Peterlinovi dvorani - Cilj je v mladih vzbuditi sposobnost pisanja in kakovostnega izražanja v slovenščini

Mladi so se že udeležili prve delavnice

FOTODAMJ@N

Na Tržaškem je v teh dneh s prvo delavnico stekel projekt z naslovom *Ko zaživi pisana beseda*. Pobudo za projekt, ki so ga predstavili včeraj popoldne v Peterlinovi dvorani v Trstu, je dalo združenje Mladi v odkrivanju skupnih poti (MOSP) iz Trsta, ostali partnerji pa so Licej Franceta Prešerna in Radijski oder iz Trsta ter Mladinski dom iz Gorice. Ciljna publika projekta so dijaki slovenskih višjih srednjih šol in univerzitetni študentje iz Trsta in Gorice, pri katerih želijo pobudniki vzbuditi sposobnost pisanja ter kakovostnega in učinkovitega izražanja v slovenskem jeziku. Projekt *Ko zaživi pisana beseda* je eden izmed dobitnikov razpisa za podpore posebnim pobudam za ovrdenotenje jezika ter zgodovinske in kulturne dediščine slovenske manjšine, ki ga je bila Dežela Furlanija Julijska krajina izdala v letu 2014, pri čemer je združenje MOSP edina mladinska organizacija, ki jo je Dežela nagradila na tem področju, je bilo rečeno na včerajšnji predstavitvi, na kateri so spregovorili koordinatorka projekta Neža Kravos, koordinatorka dejavnosti na liceju Prešeren Maila Ozbič in predsednik Radijskega odra Marjan Jevnikar ter ena od mentoric Breda Susič.

Projekt, v katerega je bilo po besedah organizatorjev vloženega veliko dela in se bo vanj vključilo gotovo dvesto mladih, bo obsegal več delavnic, v okviru katerih se bodo udeleženci seznanjali z uporabo spleta pri kreativnem pisanju, oblikovanjem intervjuja, ustvarjalnim pisanjem, nastajanjem radijske igre in oblikovanjem preprostega dramskega besedila, pripravo radijske oddaje, elementi znanstvenega novinarstva, novi izzivi socialnih omrežij, kroniko, govorico medijev ter pripravo uvodnika, komentarja oz. kolumne. V načrtih je tudi obisk snemalnega studia Trak in deželnega sedeža ra-

diotelevizije RAI. Poleg Susičeve so mentorji oz. mentorice še Julija Berdon, Erika Jazbar, Marija Kostnapfel, Vilma Purič, Maja Lapornik, Valentina Oblak, Helena Pertot, Matjaž Rustja in Jernej Šček, medtem ko je logotip grafično oblikoval Matija Grgič, za video dokumentiranje pa skrbi Damjan Košuta.

Delavnice bodo potekale enkrat ali dvakrat mesečno: v prvi fazi, ki se je že začela, bodo dopoldne potekale na liceju Prešeren in bodo namenjene višješolcem, v popoldanskih urah pa bo sledilo nadaljevanje, ki bo odprto tudi univerzitetnim študentom oz. javnosti. Nadaljevanje prve delavnice, ki se je v sredo začela na liceju, je potekala prav včeraj popoldne, ko so mladi obiskali deželni sedež RAI, kjer so prisostvovali nastajanju radijskih poročil ter se pogovorili z odgovornim urednikom Ivom Jevnikarjem in namestnico Evo Fornazarič. Na sedežu Slovenske prosvete pa so se posvetili oblikovanju video intervjujev o odnosu mladih do medijev, učili so se uporabe kamere, iz tega pa bo nastal tudi video prispevek.

V drugi fazi bodo delavnice stekle na Goriškem, končni cilj pa je objava izdelkov v posebni izdaji *Rasti*, mladinske priloge revije *Mladika*, dalje je v načrtu tudi zgoščenka z dramskimi besedili in priprava radijske oddaje, na željo posameznikov pa nudi tudi možnost vključitve v že obstoječe krožke in skupine združenja MOSP. Končne rezultate nameravajo predstaviti na sklepnem srečanju, kjer bo celoten proces nastajanja izdelkov na ogled tudi na krajšem video posnetku. Na podlagi konvencije, ki je bila podpisana 9. novembra letos, bo projekt trajal do novembra 2016, zanj je Dežela namenila 16.580 evrov, katerim bodo morali pobudniki dodati še deset odstotkov lastnih sredstev.

Ivan Žerjal

PROMETNA POLICIJA - Zaseg vozila in ovadba

Tovornjakar odločno pretiraval z alkoholom

Tovornjakarja iz Makedonije je doletela kazenska ovadba, potem ko ga je tržaška prometna policija zasačila pijanega za volanom. Prometni policisti so zagledali tovorno vozilo, ki je počasi vijugalo po cesti, zato so ga ustavili. Voznik je v merilno napravo napihal nič manj kot 3,33 grama alkohola v litru krvi, v drugem poskusu pa še več. 3,47 grama. Zakonski prag znaša v Italiji 0,5, za poklicne soferje pa 0 gramov. Makedoncu so policisti odvzeli vozniško ter mednarodno dovoljenje, tovrnjak so zasegli, sledil bo kazenski postopek.

Prometna policija ima od tega tedna novega direktorja: Emilia Di Vitta je za menjal Antonio Di Gregoli.

Nadzor pri Škofijah: zaenkrat zasačili voznika s telefonom

Tudi na meji pri Škofijah so italijanski organi pred božičnimi in novoletnimi počitnicami okrepili nadzor. Včeraj so policisti ustavili 20 vozil in pregledali dokumente 45 oseb, 14 od teh so tuji državljani. Kaznovali so samo eno osebo, in sicer italijanskega državljanca, ki se je med vožnjo pogovarjal po mobilnem telefonu. Promet je bil v teh dneh upočasnjen, policija je pri urejanju sodelovala z družbo Anas.

FERLUGI Selitev anten: postopek se nadaljuje

Postopek, s katerim bodo oddajnike za radiodifuzijo s Ferlugov preselili na druge lokacije, se nadaljuje. To izhaja iz četrtkovnega srečanja tržaškega občinskega odbornika za okolje Umberta Laurenija z delegacijo krajanov. Tako je že devet radijskih postaj prejelo dovoljenje za selitev (dve že oddajata z nove lokacije), 30. novembra pa je potekalo prvo srečanje servisne konference za izdajo enotnega dovoljenja za gradnjo novega oddajnika na Banovskem hribu. Poleg tega je deželna agencija za okolje ARPA ugotovila občutno zmanjšanje sevanja.

KRIŽ - Pobuda društva Mladina

Ribiška hiša gostuje kriške božične dneve

Kriške božične dneve je odprl zbor Rdeča Zvezda pod taktirko Rada Miliča FOTODAMI@

Športno društvo Mladina je poleti priredilo prve ribiške dneve, ki so zelo dobro uspeli. Ribiška hiša pa še danes in jutri vabi na kriške božične dneve. Gre za svojevrstno prireditev, ki združuje tipično predpraznično vzdušje z družabnostjo, kulturo in seveda ribiškimi specialitetami. Mladina je v sodelovanju z Združenjem za križ primerno božično opremilo Ribiško hišo in ob njej postavila ograveni šotor.

Na četrtkovi otvoritvi prireditve so najprej prižgali božične lučke, sledil je nastop mešanega pevskega zbora Rdeča Zvezda iz Saleža pod taktirko dirigenta Rada Miliča. Sinoči je bil na sporedu pobuda Apres sky party, danes ob 18. uri pa je na programu nočni pohod v neznanu. Primeren je za vse starosti, obvezna je ročna svetilka. Jutri ob 13. uri bo v Križu pogostitev s paello (obvezna je rezervacija), ob 15. uri bo ustvarjalna delavnica za otroke, uro kasneje pa bo v Ribiški hiši tombola.

OPČINE Konec tedna v znamenju božičnih pobud

V okviru niza božičnih pobud na Opčinah pod skupnim imenom Božič z nami, bo danes ob 8. uri zjutraj do mraka na openskih ulicah zaživel sejem rabljenih stvari in obrtnih izdelkov. Drevi ob 20.30 in jutri ob 17.30 bosta na Poletovem kotarkališču na Pikelcu in v dvorani Cova združenja Polisportiva Opicina (tu ob 17. uri) kotalkarski predstavi, ob 15.30 pa se bo s kočijo pripeljal Božiček. Omeniti velja, da bo danes parkirišče Zadrudne kraške banke v Ul. Ricreatorio brezplačno na voljo med 8. uro in 19.30, jutri pa bodo trgovine izjemoma odprte med 10. in 13. uro ter med 15.30 in 19. uro.

PESEK - Ponudba domačih izdelkov

Racmanovi odprli turistično kmetijo

Zadovoljna družina Racman

Na Pesku je v nedeljo v prijetnem in domačem ozračju potekalo odprtje Kmečkega turizma Racman, ki ga bo upravljala družina Racman. Številnim gostom sta izrekla toplo dobrodošlico Bernarda in Dario. Poleg njiju sta navzoče nagovorila dolinski podžupan Goran Čuk in predsednik Kmečke zveze Franc Fabec, ki sta družini med drugim zaželela veliko uspehov pri upravljanju novega obrata. Sledil je blagoslov domačega župnika Žarka Škerlja.

Družina Racman se lahko ponaša z dolgoletno tradicijo na področju kmetovanja in živinorejstva. V iskanju novih izzivov se je pred leti odločila za odprtje turistične kmetije. Gostom bodo na voljo izvirne jedi s poudarkom na domačih izdelkih. Turistična kmetija bo odprta ob petkih, sobotah in nedeljah.

V.R.

Včeraj danes

Danes, SOBOTA,
19. decembra 2015

URBAN

Sonce vzide ob 7.41 in zatone ob 16.23 - Dolžina dneva 8.42 - Luna vzide ob 12.36 in zatone ob 1.32.

Jutri, NEDELJA,
20. decembra 2015

JULIJ

VREME VČERAJ: temperatura zraka 7,5 stopinje C, zračni tlak 1026,2 mb ustaljen, vlaga 77-odstotna, brezvetrje, nebo jasno, morje skoraj mirno, temperatura morja 13,1 stopinje C.

Lekarne

Od ponedeljka, 14., do nedelje, 20. decembra 2015:
Običajni urnik lekarn:
od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte tudi od 13.00 do 16.00
Borzni trg 12 - 040 367967, Ul. Mascagni 2 - 040 820002, Opčine - Nanoški trg 3/2 - 040 211001 - samo s predhodnim telefonskim pozivom in z nujnim receptom.

Lekarne odprte tudi od 19.30 do 20.30
Borzni trg 12, Ul. Mascagni 2, Ul. Rossetti 33, Opčine - Nanoški trg 3/2 - 040 211001 - samo s predhodnim telefonskim pozivom in z nujnim receptom.

NOČNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Ul. Rossetti 33 - 040 633080.

www.farmacistitrieste.it

118: hitra pomoč in dežurna zdravstvena služba (od 20. do 8. ure, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure)
Za dostavljanje nujnih zdravil na dom, tel. 040 350505 - Televita.
Telefonska centrala Zdravstvenega podjetja in bolnišnice: 040 399-1111.
Informacije KZE, bolnišnice in otroške bolnišnice, tel. (zelena številka) 800 - 991170, od ponedeljka do petka od 8. do 18. ure, ob sobotah od 8. do 14. ure. Nudi informacije o zdravstvenih storitvah, o združenih tržaških bolnišnicah in o otroški bolnišnici Burlo Gariofolo.

Kino

AMBASCIATORI - 15.00, 17.15, 19.45, 22.00 »Star Wars: Il risveglio della Forza«.

ARISTON - 16.30, 18.45, 21.00 »Perfect Day«.

CINEMA DEI FABBRI - 15.30, 17.30, 21.30 »La Isla Minima«; 20.00 »The Greasy Hands Preachers«.

FELLINI - 16.00 »Il viaggio di Arlo«; 17.45, 20.15, 22.15 »Dio esiste e vive a Bruxelles«.

GIOTTO MULTISALA 1 - 16.00, 18.00, 20.10, 22.15 »Irrational Man«.

GIOTTO MULTISALA 2 - 15.40, 17.45, 19.50, 22.00 »Il ponte delle spie«.

GIOTTO MULTISALA 3 - 15.40, 17.10, 18.50, 20.30, 22.15 »Francofonia - Il Louvre sotto occupazione«.

KOPER - PLANET TUŠ - 18.40 »Božič pri Cooperjevih«; 11.35, 13.40, 16.20 »Dobri dinovaver«; 12.10, 14.20 »Dobri dinovaver 3D«; 15.00 »Hotel Transylvania 2«; 16.00 »Mali princ (sinhr.)«; 12.40 »Mali princ (sinhr.) 3D«; 20.40, 22.45 »Parkelj«; 12.30, 14.30, 16.30 »Snoopy in Charlie Brown - Film o Arašidkih«; 11.30, 13.25, 15.25, 17.00 »Snoopy in Charlie Brown - Film o Arašidkih 3D«; 18.15 »V srcu morja«; 12.50, 15.30, 18.20, 20.30, 21.00, 22.35 »Vojna zvezd: Sila se prebujajo«; 17.20, 19.00, 20.00, 21.40 »Vojna zvezd: Sila se prebujajo 3D«; 18.30, 20.50 »Vsi na jug«.

NAZIONALE - 16.00, 18.50 »Star Wars: Il risveglio della Forza«; 16.30, 21.15 »Star Wars: Il risveglio della

Forza 3D«; 16.30, 18.20, 20.10, 22.00 »Vacanze ai Caraibi«; 15.30, 17.10, 18.50, 20.30, 22.15 »Natale col boss«; 15.30, 17.10 »Belle & Sebastien - L'avventura continua«; 18.20, 20.20, 22.10 »Heart of the Sea - Le origini di Moby Dick«; 18.50, 20.30, 22.20 »Il professor Cenerentolo«.

SUPER - 15.30, 17.10 »Chiamatemi Francesco«; 19.00 »La felicità è un sistema complesso«; 21.00 »007 Spectre«.

THE SPACE CINEMA - 14.20, 17.00, 19.10, 21.50, 22.20 »Star Wars: Il risveglio della Forza«; 19.40 »Star Wars: Il risveglio della Forza 3D«; 15.20, 17.30, 19.40, 21.50 »Irrational Man«; 15.30, 17.40, 19.50, 22.00 »Natale col boss«; 16.00, 18.50, 21.40 »Il ponte delle spie«; 15.40, 17.50, 20.00, 22.10 »Vacanze ai Caraibi«; 15.00, 17.05 »Belle & Sebastien - L'avventura continua«; 17.55, 20.05, 22.15 »Il professor Cenerentolo«; 15.45 »Il viaggio di Arlo«.

TRŽIČ - KINEMAX - Dvorana 1: 17.00, 19.45, 22.30 »Star Wars: Il risveglio della Forza«; 15.15 »Chiamatemi Francesco«; Dvorana 2: 16.10, 20.30, 22.20 »Natale col boss«; 17.50 »Star Wars: Il risveglio della Forza 3D«; Dvorana 3: 15.30, 17.30, 19.40 »Irrational Man«; 21.30 »Star Wars: Il risveglio della Forza 3D«; Dvorana 4: 15.30 »Il Professor Cenerentolo«; 17.15, 19.45, 22.20 »Il ponte delle spie«; Dvorana 5: 15.00 »Star Wars: Il risveglio della Forza«; 17.45, 20.00, 22.10 »Vacanze ai Caraibi«.

Šolske vesti

BOŽIČNICA S PRIŽIGOM LUČK bo na »Gorici« na trgu v Dolini v ponedeljek, 21. decembra, ob 17. uri. Program bodo izvedli otroci OV Pika Nogavička in učenci OŠ Prežihov Voranc. Po končani proslavi se bomo vsi skupaj še zbrali v prostorih Majence kjer se bomo pogreli s toplim čajem in posladkali s »panettonom«.

OŠ A. SIRKA IZ KRIŽA - učenci in učiteljice vabijo na božičnico »Tip in Tipka in lepo vedenje«, ki bo v ponedeljek, 21. decembra, ob 19. uri v vaški cerkvi sv. Petra in Pavla.

MALČKI IZ VRTCA IN UČENCI OŠ IZ BAZOVICE v sodelovanju z rajonskim svetom za Vzhodni Kras, vabimo na božično igrico »Katera jelka je prava?«, ki bo v torek, 22. decembra, ob 18. uri v Kulturnem domu Skala v Gropadi. Pridite, ne bo vam žal!

SREDNJA ŠOLA IVANA CANKARJA pri Sv. Jakobu vabi starše in prijatelje na božičnico, ki bo v torek, 22. decembra, ob 12.00 v Kettejevi dvorani na sedežu šole v Ul. Frausin 12.

DTZ ŽIGE ZOISA sporoča, da bodo uradi zaprti v četrtek, 24., in v četrtek, 31. decembra, ter v soboto, 2. januarja.

OBČINA DOLINA sporoča, da bo do 15. januarja možno predložiti prošnje za dodelitev denarnega prispevka za povračilo stroškov v š.l. 2015/16: za nakup učbenikov, individualnih učnih pripomočkov v korist učencev NSS in/ali za nakup vozovnic za prevoz v tržaški pokrajini v korist učencev NSS in prvih dveh razredov višjih srednjih šol, s stalnim bivališčem v občini Dolina. Obrazec je treba izpolnjevati na www.sandorligo-dolina.it.

Izleti

SPDT se bo udeležilo v nedeljo, 20. decembra, tradicionalnega Spominskega pohoda na Javornik. Odhod ob 7.30 izpred spomenika padlim v Križu. Prevoz z osebnimi avtomobili, na razpolago tudi društveni kombi. Prijave in info na tel. št. 338-4913458 (Franc).

POHOD BREZ MEJA, TE SKUPNE STEZICE... bo v nedeljo, 27. decembra. Zbirališče pohodnikov v Parku v Prebenegu ob 9.30. Pohod in sklopu dogodkov Božič v Bregu vasi Dolina, Prebeneg, Mačkolje, Socerb, Osp in Kastelec v skupni organizaciji z Ob-

čino Dolina, Naravnim rezervatom doline Glinščice in Krajevno skupnostjo Črni kal.

MLADINSKI DOM BOLJUNEC IN SLOMSKI DOM BAZOVICA vabita na ogled jaslic in Ljubljani v sredo, 30. decembra. Odhod avtobusa iz Boljunca ob 14.00 pri gledališču, postaja v Bazovici in na Pesku. Po ogledu jaslic in stojnic nas bo popestril prihod Dedka Mraza. Večer bomo sklenili s skupno večerjo. Povratek pribl. ob 22.30. Program je primeren za družine z otroki. Vpis na tel. št. 335-8045700 (Albert).

Poslovni oglasi

KANTINA OTA V BOLJUNCU je odprta do 23. decembra,

vsak dan, od 16.00 do 19.00,

v soboto in nedeljo tudi od 10.00 do 12.00.

Za druge urnike in dneve: 3338487255.

Ekstra deviško oljčno olje, vino, darilni paketi.

UPOKOJENA PRIMORKA z večletnimi izkušnjami, nudim 24 urno oskrbo starejših in bolnih.

Tel.št.: 00386-31-253275.

Mali oglasi

DOMAČA OREHOVA JEDRCA skrbno očiščena prodajam. Tel. št.: 349-1466866.

GOSPA Z IZKUŠNJAMI in priporočilom išče delo kot negovalka starejše osebe 24 ur dnevno. Tel. št.: 00386-40637800 ali 00386-31349125.

IŠČEM DELO kot oskrbovalka starejših oseb 24 ur dnevno. Tel. št.: 00386-41238424.

PRODAJAM 4 zimske gume, št. 195/65/R15. Tel. št.: 340-8534021.

PRODAJAM domače klobase. Tel. št.: 338-5098764.

PRODAJAM stroj za mletje mesa (tritarcarne), stroj za izdelavo klobas (oboje kupljeno l. 2009), pomivalni stroj (lavabicchieri) in dve kletki z mrežo proti mrčesu (1x2x1 m). Tel. št. 040-281153 ali 347-7217198.

PRODAJAM 60-kg tehtnico omega. Tel. št.: 331-7114399.

RESNA IN ZANESLJIVA GOSPA išče delo za oskrbo starejših, tudi 24 ur dnevno. Tel. 329-3227075.

ZANESLJIVA GOSPA išče delo kot hišna pomočnica (tudi likanje) ali kot negovalka starejših oseb, 24 ur dnevno. Tel. št.: 347-8601614.

Turistične kmetije

AGRITURIZEM DEBELIS je na Kolonkovcu odprt do 23.12 vsak dan od 10. do 22.

Ul. Ventura 31/1

Tel: 040-391790

Osmice

BORIS PERNARČIČ je odprl osmico v Medji vasi št. 7. Tel. št. 040-208375.

IGOR IN MARIZA sta odprla osmico v Ricmanjih 120. Tel. št. 366-5304154.

OSMICO je v Mavhinjah 58/A, odprla družina Pipan-Klarič. Toplo vabljeni! Tel. št. 040-2907049.

SERGIO GIOVANNINI je odprl osmico v Ul. Modiano 2 (Strada di Fiume). Toplo vabljeni.

SILVANO FERLUGA vabi na osmico pri Piščancih.

V LONJERJU št. 255 ima odprto osmico Damjan Glavina. Tel.: 348-8435444.

PROSEK - Dobitnik priznanja za predanost delu

Paolo Bukavec, pek Borisa Pahorja

Oh, kako bi bil nono Pepi zadovoljen in srečen, ko bi mu bilo dano pretekli ponedeljek videti, kako je njegov vnuk Paolo prejel na tržaški, trgovinski zbornici diplomo za predanost delu. Mogoče bi mu na uho prišepnil: »Si videl, da sem ti pravilno svetoval ...«

Nanj se je Paolo Bukavec spomnil dobra dva dni pozneje v delovnem srcu pekarnice in slaščičarne na Proseku, ki sedaj nosi njegovo ime. Pogovor je potekal ob mizi, na kateri od poletja 1977 vsako noč - z izjemo nedelj in zapovedanih praznikov - meši kruh. Tja, za tisto mizo, njegovo skoraj 30-letno nočno sopotnico, ga je popeljal prav nonotov nasvet: »Zakaj ne greš za peka? Tako ne boš nikoli lačen kruha!«

Paolo je bil takrat star 15 let. Vpisal se je na realno. »Saj nisem bil niti tako slab, a šola mi ni bila všeč,« se je spominjal. Na Proseku je takrat delovala pekarna, ki jo je z ženo Marto vodil Albin Malalan. Peku je prišlo na uho, da bi se mladi Paolo rad preizkusil za vajenca v pekarni. Ko ga je prvič srečal po vasi, ga je vprašal: »Boš prišel?« Pritrdilnemu odgovoru je sledilo vprašanje: »Kdaj?« »Jutri!« In tako se je Paolo Bukavec 1. avgusta 1977 zavezal pekarskemu poklicu.

Vajeniški urnik ga je vodil v pekarno ob 6. zjutraj. Po dveh letih, ko je postal poklicni pek, se je urnik premaknil globoko v noč. Paolo je začel mesiti kruh ob treh. Prva leta je bilo hudo. Nočno delo je bilo za mladega fanta naporno, polno odpovedi. S prijatelji je lahko ponočeval le ob sobotah.

Dobrih deset let je bilo tako. Nato, ko se je Albin Malalan podal v zaslužni pokoj, sta se Paolo Bukavec in žena Nataša odločila za veliki skok - prevzem pekarnice. Bilo je spet 1. avgusta, leta 1989. Natančno dvanajst let potem, ko je mladi vajenec prvič stopil v pekarno, je postal pek Paolo njen lastnik. »Ta korak ni bil enostaven. Oba sva bila iz delavskih družin, Nataša je prej delala pri Resimu. Ekonomsko je bila zadeva naporna. Treba je bilo zadostiti vsem predvidenim birokratskim obveznostim, nekaj mesecev slediti tečajem, opraviti izpit za vpis v poklicni register. A naposled je steklo tako, kot je moralo.«

več fotografij na naši facebook strani

primorskiD

Zgoraj 28-letna predanost delu; desno priznanje zanj

FOTODAMJ@N

Pekarna zaposluje sedaj šest ljudi: zakonca Bukavec, sina Danjela, peka Massima in dve prodajalki, Paolovo sestro Dianino in Eriko. V letih je kakovostno rastla, z njo slaščičarna. Paolo s pomočnikom Massimom speče tedensko kakih 10 stotov kruha, in sicer 30 različnih vrst iz različnih mok, da zadovolji čim več okusov. Konkurenca je ostra, predvsem iz Slovenije; marža je pri kruhu - zaradi podražitev surovin - nizka. Je pa zato zadnja leta pozornost sladnicam in slaščicam večja. Priprava piškotov, raznih slaščic, tort, krem in drugih sladkih poslastic je zahtevna, tako časovno kot ustvarjalno, a izplača se.

Pekarna ima zveste in imenitne kupce. V njej kupuje kruh tudi pisatelj Boris Pahor, kot pričata književnikova fotografija s »škrtočom« kruha v rokah, prilepljena na častnem mestu, ob blagajni, in razglednica, v kateri se avtor Nekropole zahvaljuje pekarni. Ob koncu tedna prihajajo kupci tudi iz drugih krajev, pomeni, da je poznana širom po Krasu in tudi v mestu. K temu so pripomogla sodelovanja pri številnih pobudah, kot so na primer Okusi Krasa, ali milanski Expo, na katerem so šli Natašini fancli z dušo v ... svetovni tek.

Marjan Kemperle

DIJAŠKI DOM S. KOSOVEL - Domski dan Božični praznik za vse starosti

Slovenski dijaški dom Srečka Kosovela je preplavilo praznično božično vzdušje. V četrtek je potekal tradicionalni domski dan, na katerem so se zbrali vzgojitelji, gojenci ter njihove družine, da bi si vsi skupaj voščili in zaželeli vesele praznike (na slikah FotoDamj@n).

Vzgojitelji so priredili božične delavnice, pri katerih so sodelovali vsi gojenci, ki so vključeni v pošolski program, od osnovnošolcev do višješolcev. Otroci in mladi so za družine pripravili okrašen božični svečnik in papirnato vrečko v obliki severnega jelena. Ustvarjali so tudi starši ob pomoči mlajših otrok, ki še ne obiskujejo dijaškega doma. V njim namenjenih delavnicah, ki jih vsako leto vodijo prostovoljci iz Društva za razvijanje prostovoljnega dela iz Novega Mesta, so izdelali okraske za božično jelko v obliki angelčkov in žogic.

Ob zaključku kreativnih delavnic so bili na vrsti mladi igralci gledališkega krožka, ki deluje skozi celo šolsko leto in pri katerem sodelujejo osnovnošolci in nižješolci, ki so vključeni v pošolski pouk. Pripravili so Božični utrinek, v katerem so nastopili in zaplesali jelenčki, snežinke, skrati in seveda Božiček. Praznično popoldne je sklenil ravnatelj dijaškega doma Gorazd Pučnik, ki je vsem zaželel še srečnejše leto 2016. Sledila sta druženje in tombola s čokoladnimi nagradami, pri kateri so sodelovali otroci z družinami.

Božičnica s piščančki in medvedki

Že v sredo pa so svojo božičnico kot prvi oblikovali najmanjši gostje dijaškega doma, piščančki in medvedki iz otroških jasli. Po uvodnem pozdravu so vzgojiteljice uprizorile lutkovno igro Božično čarobno drevo, v kateri se zajčkova družina odpravi v gozd po božično drevesce. Zatem pa je malčke osrečil sam Božiček, ki jih je radodarno obdaril (foto-Damj@n), nekateri mali pogumneži pa so mu tudi kaj povedali. Za konec sta bila na vrsti še božični sejem (pripravili so ga med božičnimi delavnicami pod vodstvom mamic) in prižigek.

glasbena matica
slovensko stalno gledališče
teatro stabile sloveno
sezona 2015/2016
Nedeljske glasbene matineje v SSG
druga izvedba

SEBASTIAN STRING QUARTET
(Zagreb)

v nedeljo, 20. decembra, ob 11.00
Foyer balkona v SSG
spored: Stratico, Haydn, Dvořák

vstopnina: 7 €
znižana 5 €
sledí aperitiv
www.teaterssg.com

slovensko stalno gledališče
SEZONA 2015/16
OSNOVNI ABONMA
koprodukcija SSG,
SNG Nova Gorica in PGK
Ivan Cankar
LEPA VIDA
režiser Miha Nemeč
DANES, 19. decembra, ob 20.30
v nedeljo, 20. decembra, ob 16.00
(z avtobusnim prevozom)
v Veliki dvorani SSG Trst
z italijanskimi nadnapisi
www.teaterssg.com

BOLJUNEC - Božič v Bregu

»Anb't je blo t'ku« v občinskem gledališču

V sklopu kulturnih pobud Božič v Bregu, ki jih kulturna društva z Občino Dolina prirejajo decembra in januarja v raznih krajih v občini, bo **jutri ob 17. uri** v gledališču F. Prešerna v Boljuncu osrednja prireditev Anb't je blo t'ku. Zamisel je začela nastajati v septembru, ko so se na občini sestala vsa kulturna društva z območja občine Dolina. K sodelovanju so pristopili: Pihalni orkester Breg iz Doline, Otroška dramska skupina Breg, SKD Fran Venturini iz Domja, SKD France Prešeren iz Boljunca, SKD Primorsko iz Mačkolj in SPD Mačkolje. Tem društvom se je nato pridružila še TFS Stu ledi, režija je bila tudi letos zaupana Boži Hrvatčič.

Dogodek Anb't je blo t'ku ... bo prikazal, kako so včasih praznovali božič v Bregu. Otroška dramska skupina Breg in mladi člani SKD Franceta Prešerna bodo uprizorili božične prizorčke, otroški pevski zbor Fran Venturini bo zapel nekaj ljudskih božičnih. Nato se bodo predstavili mešana pevka zbora Fran Venturini in Mačkolje, dekliška pevka skupina Primorsko in ženska pevka skupina Stu ledi. Po nastopu otrok dramske skupine Breg bo večer zaključil Pihalni orkester Breg. Večer bodo obogatili video prizori pričevanj starejših občanov. Božično misel bo podala novinarka Eva Ciuk.

Prižig božičnih lučk na Colu

Na Colu pred županstvom bo **danes ob 17. uri** krajsa božična slovesnost, med katero bodo prižgali lučke na božičnem drevesu. Ob tej priložnosti bodo nastopili malčki otroškega vrtca Antona Fakina in šolarji osnovne šole Alojza Gradnika, domače kulturno društvo in cerkveni pevski zbor, župan Marko Pisani pa bo voščil občanom vesele praznike.

Na Padričah zdravica pod borom

Kulturno društvo Slovan s Padrič vabi vaščane na **jutrišnje** božično zdravico pod okrašenim borom na glavnem vaškem trgu »na v'se«. **Ob 18. uri** bodo Padričarji prižgali luči in nazdravili s kuhanim vinom in čajem. Zapel bo mešani pevski zbor Slovan Skala. Vaški otroci pa bodo predstavili društveni koledar 2016, ki so ga sami sestavili pod mentorstvom Katarine Kalc. Že ob 10. uri bo v prostorih Godne zadruge božična eko delavnica za otroke (in starše). S seboj morajo udeleženci prinesiti platenke, lončke in predmete, ki se jih da reciklirati kot okraske.

GLEDALIŠČE ROSSETTI - Čehov v režiji Filippa Dinija

Aktualni Ivanov

Prizor iz drame Ivanov Antona Čehova

Italijanski igralec in režiser Filippo Dini je za fundacijo TeatroDue postavil zanimivo postavitev drame Antona Čehova Ivanov, ki jo je tržaško Rossettijevo gledališče uvrstilo v dramski abonmajski spored; ponovitve bodo na sporedu do nedelje.

Odčitava Filippa Dinija, ki je dramo režijsko postavil in igra naslovnega junaka, je navdušila gledališke kritike zaradi prepričljivega prijema, ki se izogiba ustaljenih in marsikdaj klišejskih postavitev dram ruskega dramatika, v katerih resnobni v modo devetnajstega stoletja oblečeni igralci v sobah in vrtovih podedeljskih domov ruskih premožnejših družin dajo še največkrat razumeti, da se tematika navezuje na stvari, ki so že davno minile. Dinijeva interpretacija drame daje nasprotno razumeti, da prikazano dogajanje še kako zadeva nas vse in danes, saj igralci govorijo in se gibljejo

tako, kot bi govorili in se gibali gledalci v dvorani, medtem ko kostumi, ki kličejo v spomin način oblačenja srednjega meščanstva v šestdesetih letih dvajsetega stoletja, torej le pet desetletij nazaj, namigujejo na preteklost, ki je minila, a je v kolektivnem spominu še vsem domača, kot so dojemljivi tudi predsodki, ki so prežemali takratno družbo in so v takšni ali drugačni obliki še vedno živi. Predvsem je zelo prepričljivo prikazano dogajanje, ki ga zgodba pripoveduje, tako da gledalci jasno prepoznajo značaj in dramo naslovnega junaka, inteligentnega in v bistvu dobrega človeka, ki je gojil dobre in razumne ideale, a se zaveda, da ni in nikoli ne bo sposoben pravilno zaživeti, čeprav je ljubljen in ima dobre prijatelje, ki odtehtajo nizkotno in malenkostno okolje, v katerem mora živeti. Izmenjavanje resnih dramatičnih prizorov in

trenutkov komično obarvane grotesknosti sprva gledalce preseneti zaradi kontrasta, a se v nadaljevanju spoji v uravnoteženo skladnost.

Poleg tega se predstava zapiše v gledalčev spomin zaradi domiselne scene Laure Benzi, ki glede na vzdusje dogajanje zožuje ali širi prizorišče. Scenografka je oblikovala tudi kostume.

Na prvi tržaški uprizoritvi je bilo gledalcev relativno malo, a jim je bila predstava, pa čeprav traja kar tri ure, zelo všeč, vsaj po dolgem ploskanju so deč; nekaterim celo toliko, da so to pokazali tudi s kratkimi vriski kot na rock koncertih.

Poleg Dinija igrajo Sara Bertelà, Nicola Pannelli, Gianluca Gobbi (ki je s pantomimo samovjara doživel aplavz ob odprti sceni), Orietta Notari, Valeria Angelozzi, Ivan Zerbinati, Ilaria Falini in Fulvio Pepe. (bov)

KONCERTI - Harlem Gospel Choir v Vidmu in v Trstu

Gospel in Mario Biondi

Italijanski soul pevec Mario Biondi bo nastopil v ponedeljek v gledališču Rossetti

Decembersko glasbeno dogajanje v Furlaniji Julijski krajini je seveda božično obarvano, saj bodo v ospredju gospel ali soul zvoki, ki so v tem prazničnem času posebno priljubljeni.

Harlem Gospel Choir - V božičnem času je skoraj obvezen koncert gospel skupine. V našo deželo se z dvojnimi koncertom (v Vidmu in Trstu) vrača ena izmed na svetovni ravni najbolj znanih gospel skupin, Harlem Gospel Choir, ki ima pri nas vrsto oboževalcev, ki so bili v prejšnjih letih očarani nad vrhunskim izvajanjem te skupine. Harlem Gospel Choir je nastal leta 1986 in je posevečen borcu za črnske pravice Martinu Lutherju Kingu. Skupino sestavljajo najbolj razpoznavni glasovi in najbolj prefinjeni glasbeniki črnskih cerkva iz Harlema in New Yorka. Skupina U2 jih je izbrala za snemanje videospota I Still Haven't found What I'm Looking For, nastopili pa so tudi pred številnimi znanimi osebnostmi (Nelson Mandela, papež Janez Pavel II, Paul McCartney idr). Koncert v sklopu turneje Concert for Life ima tudi socialno podlago, saj gre del zaslužka (evro za vsako prodano vstopnico) v dobrodelne namene. Skupino bo spremljala lokalna zasedba Harmony Gospel Singers, ki je nastala leta 2003 v Ronchisu pri Vidmu in je zaslovela v severni Italiji pod taktirko karizmatične Stefanie Mauro.

Harlem Gospel Choir bo nastopil v Vidmu, v gledališču Teatro Nuovo Giovanni da Udine v ponedeljek, 21. decembra ob 21. uri. Dan kasneje bo na vrsti še tržaška publika s koncertom v gledališču Rossetti, ravno tako ob 21. uri. Vstopnice: Videm - oštevilčeni parter 37,00 €, prva galerija 30,00 €, druga galerija 25,00 €, tretja galerija 20,00 €; Trst - parter A/B 37,95 €, parter C/dvignjeni 32,20 €, prva galerija 26,45 €, druga galerija 26,45 €, lože 20,70 €.

Mario Biondi - Mario Biondi se je že kot otrok približal soul ritmom in odločil, da bo raje prepeval v angleškem jeziku, čeprav je doma iz Catanie. Uveljavil se je, pričakovano, prej v tujini kot v rodni Italiji. V šestih studijskih albumih, ki jih je izdal v niti desetih letih (zadnji,

Mario Biondi

M.BARBAGLIA

Beyond, je videl luč maja letos) je vse bolj prišla do izraza njegova soul in jazz duša, ki bo še kako prisotna tudi na tržaškem koncertu. Njegov Beyond Tour se bo Trsta dotaknil v ponedeljek, 21. decembra (ob 21. uri), ko bo nastopil v gledališču Rossetti. Vstopnice: parter A/B 57,50 €, parter C/dvignjeni 49,45 €, prva galerija 42,55 €, druga galerija 36,801 €, lože 26,00 €. (if)

TOMIZZEVE DUH

Leto žice, bodo pisali leta 3015

MILAN RAKOVAC

Moj forte so stare popevke, pa saj ste se, dragi bralci tega že navadili, ne? Ko v popolnoma obupanih trenutkih ne vem, ne kako ne kaj, se domislim, kako sta 1969. prepevala Zager & Evans:

*In the year 2525, if man is still alive
If woman can survive, they may find...
Now it's been ten thousand years
Man has cried a billion tears...*

Pop mladeniča pred 46 leti prepelava o tem kaj bo človek videl v letu 2525, če bo seveda še živ...

Rojen ob Rapalski žici dobro pomnim žico med cono A in cono B in se sprašujem, ali bo zgodovina zapisala, da je bilo leto 2015 leto Žice?

Danes gremo na Dragonjo: Slovenci, Hrvati, Italijani. Bodečo, kaj bodečo, sekajočo žico je treba odstraniti, ta žica reže dušo in meso Istre in mi tega ne moremo trpeti. Ja, poreče kdo, pa zakaj samo Istra? Zakaj, res. Zato, ker se je Istra uprla in se bo upirala, dokler »tehnična ovira« (kakšen evfemizem!) ne pade. Istra je uresničila dokaj visoke standarde večkulturnosti, zagotovo med najvišjimi znotraj EU. To počne sama, zase, in ko je treba, tudi proti Ljubljani, Zagrebu, Rimu in Bruslju. Kolektivno stanje duha je danes od Milj do Premanture, od Socerba do Kastva pač tako.

Državljanska nepokorščina? Vstaja? Če birokrati ne bodo prisluhnili glasu javnosti – vsekakor. Si res lahko privoščimo, da bi se leto 2015 pomnilo kot leto žice? Če žica ostane, bomo vsi v taborišču, še najbolj tisti, ki so jo potegnili. Da bi se »ubranili« pred drugimi! Take in podobne nerazumne ideje nam tod okoli uničujejo življenje že celi dve stoletji.

Istra je vstala, žica bo padla, piše premierju Cerarju Aurelio Juri, nad ograjo zgroženi Istran: »Če že nočete uslišati Belokranjcev in mirovnikov vespovsod po domovini, uslišite vsaj nas Istrane, ne nazadnje, ker za razliko od dokaj ubogljivih ali celo bodeči ži-

ci naklonjenih županov na Dolenjskem, naši trije že dvigujejo glas proti ograjevanju tukajšnjega prostora. Je najbolj delikatno poglavje mejnega spora s Hrvaško, ki se rešuje na haški arbitraži – mimogrede, boste žico postavili za ali pred Jorasovo domačijo? Pregrajen bo krajinski park Sečoveljske soline, ki s fizičnimi pregradami ne more živeti, umorjen bo tudi turizem, za katerega dobro veste, kaj temu prostoru prinaša in kaj pomeni v deležu nacionalnega BDP, italijanska narodna skupnost bo povsem in dokončno razdeljena na dva dela, in to z ograjo, okrepila se bodo prizadevanja za neodvisno in samostojno Istro oziroma za mejo na Črnem Kalu. Skratka, odprli boste vrsto novih vaši politiki nenaklonjenih front. Pa ne gre le za vprašanje bodeča ali ne bodeča žica, gre za vprašanje ograje kot take. Če bi že zaznali preusmeritev migrantskega toka oziroma povečanje migrantskih skupin, namenjenih v Italijo prek slovenske Istre, nadzoruj te gibanja le s policijskimi silami. Prvi pogoj seveda je, da se s policijo pobotate, to je, da z njo poiščete in dosežete kompromis pri sindikalnih zahtevah, ki jih postavljajo njeni pripadniki in pripadnice. Bodeča žica nas je že dosegla. Širi se kot kuga in pogreza državo v bedno in dekadentno stanje, iz katerega se ne bo lahko pobrati. Vsaj na kratek rok ne. Vrnite se, dragi Cerar, na stara pota, na pota razuma in odprtega duha! Umaknite ograje! Takoj! Da bo sramota čim krajša!«

Ervin H.M. pa zapiše, kako se je »EU odcepila od Istre«. Vsesplošni revolt, ki ga danes izpeljujemo v dolini bodeče žice, pardon, Dragonje, je naše edino orožje. Zakenkrat. Obstajajo pa tudi jeklene klešče za rezanje jeklenih žic, mar ne? Bi, če bi nas kakšnih sto začelo rezati žico, nad nas poslali specialce? Brezpilotni bombnik?

Kakorkoli obrnem: sramotna in strahopetna žica se bo kot bizarna epizoda zapisala v zgodovnico narodov, katerih voditelji so za hip živeli v utvari, da lahko preživijo le, če si - sam.

SEŽANA - Jutri v Kosovelovem domu

»Babji žur«

Jutri s pričetkom ob 20. uri gostuje v Kosovelovem domu v Sežani komedija MAME v priredbi Kreker-ja in Sit-ega Teatra Btc-eja.

To je avtorski projekt priznanih mam in igralc. Komedija za vse slovenske matere, in tiste, ki bodo to šele postale in priložnost za vse moške, ki si želijo ali upajo biti enkrat na pravem t.i. »babjem žuru«.

Pet še vedno mladih mamic ukrade noč svoji družini, da si privoščijo sproščeno druženje. Skozi poplavo »ženskega čveka« je mogoče spoznati njihove poglede na

vzgojo, kariero, zdravo prehrano, moške in seks. Sočutne in skrbne, sproščene in odkrite, divje, jezne in razuzdane, brez dlake na jeziku, predvsem pa brez otrok, nalijejo čistega vina, kar bo spremenilo marsikateri pogled na materinstvo.

Režijo je podpisala Tijana Zinajić, v njej pa igrajo samo znana imena kot so, Vesna Pernarčič, Vesna Slapar, Barbara Medvešek, Tijana Zinajić, Ana Urbanc (ki je na Dnevih komedije Celje 2015 prejela nagrado Žlahtna komedijantka 2015), v alternacijah Nina Valič in Saša Mihelčič.

Cene vstopnic od 12 do 18 €.

Pot miru od Alp do Jadrana

Pot miru od Alp do Jadrana ima zelo velik simbolni pomen. Na nekoč krvavem in krutem bojišču slovenski in italijanski partnerji urejamo kraje spomina in tkemo prijateljske vezi med narodi. Pot pomeni novo pot mladih generacij; pot je mišljena kot povezavka slovenskega in italijanskega naroda. Je sredstvo za trajen mir na nekoč tragični in neprijazni ločnici med narodoma.

Z vstopom Slovenije v Evropsko unijo pred enajstimi leti je bilo v odnosih med Slovenijo in Italijo odprto novo poglavje. Danes živimo v miru, medsebojnem spoštovanju in prijateljstvu. Pred stotimi leti ni bilo tako. Ob Soči in na Krasu do morja je govorilo orožje. Stotisočero vojakov različnih narodnosti in veroizpovedi je neznansko trpelo in množično umiralo. Civilno prebivalstvo je moralo oditi v begunstvo. Iz obdobja prve svetovne vojne so se ohranila mnoga vojaška pokopališča,

spomeniki in spominska obeležja, cerkve in vojaške kapele, kaverne, utrdbe in strelski jarki, ki predstavljajo zgodovinsko in kulturno dediščino nacionalnega in mednarodnega pomena. To dediščino hočemo ohraniti in trajen spomin padlim vojakom in jo predstaviti čim širšemu krogu obiskovalcev z namenom razvoja zgodovinskega turizma in promocijo teh krajev. S tem namenom smo ustvarili POT MIRU - VIA DI PACE.

Štoln, Log pod Mangartom (630 m)

Poimenovanje Štoln izhaja iz nemške besede der Stollen, kar pomeni jašek oziroma predor. Zgradili so ga leta 1905 zaradi odvajanja vode iz rudnika svinca v Rablju (Cave del Predil). Že kmalu po odprtju so ga začeli uporabljati loški rudarji kot krajšo pot na delo. Med prvo svetovno vojno so avstrijski vojaki nad odtekačo vodo položili tramove in nanje pritrdili ozkotirno železnico. 4,8 kilometra dolg predor je pomenil strateško izredno pomembno transportno žilo, ki je omogočala najvarnejši prevoz vojaške opreme in vojakov na fronto.

Avstro-ogrsko vojaško pokopališče, Log pod Mangartom

Avstro-ogrsko pokopališče iz prve svetovne vojne je eno najbolje ohranjenih vojaških pokopališč iz tega obdobja v Sloveniji. Dolina Koritnice je bila dovolj odmaknjena od neposrednih bojev, zato je bilo pokopališče urejeno že v prvem letu vojne. Največ je grobov 4. bosansko-hercegovega pehotnega polka (BHIR 4). Danes so vsi grobovi označeni s križi ali nišani, značilnimi muslimanskimi nagrobniki, na katerih so ploščice z imeni padlih vojakov. Sredi pokopališča ne moremo spregledati

že med vojno zgrajenega mogočnega spomenika, posvečenega branilcem Rombona, ki je delo Ladislava Kofráneka iz Prage. Njegova podoba predstavlja par vojakov avstro-ogrške vojske, ki upirata pogled proti vrhu Rombona, kjer je padla večina pokopanih. V spomenik so vklesane kratice avstro-ogrskih enot, ki so se bojevale na tem območju, ter posvetilni napis hrabrim braniteljem Rombona v nemškem, srbohrvaškem in slovenskem jeziku. Danes na pokopališču počiva nekaj več kot 800 vojakov.

Trdnjava Kluže (532 m)

Podoba in namen trdnjave Kluže sta se skozi zgodovino spreminjala. Ob najožjem delu Koritnice je zapirala pomemben strateški prehod. Prvo leseno utrdbo so v drugi polovici 15. stoletja zgradili Benečani. Služila je obrambi pred turškimi vpadi. Prva iz kamna zgrajena trdnjava je nastala v začetku 16. stoletja, ko je prišla z beneške pod habsburško oblast. Nato je bila še večkrat prenovljena. V času Napoleona Bonaparteja, natančneje leta 1797, ko so se začele francoske vojne, je bila trdnjava požgana in porušena. Novo trdnjavo, ki je skoraj nespremenjeno podoba ohranila do danes, so pod Avstro-Ogrsko zgradili v letih 1881–1882. Poimenovali so jo Flitscher Klause (Bovške Kluže). Zasnovana je bila tako, da se je lahko nadzorovalo prehod iz Bovške kotline prek prelaza Predel v notranjost avstro-ogrške monarhije. V času odprtja soškega bojišča se je frontna

črta ustalila v njeni neposredni bližini. Pod strmimi stenami Rombona je bila trdnjava varna pred neposrednim italijanskim obstreljevanjem. V njej so bila nameščena poveljstva in zaledne enote, služila pa je tudi kot obvezovališče. Dodali so ji številne varovalne in oskrbovalne objekte, kot so manjša elektrarna, črpališče vode, opazovalnice z reflektorji in podobno.

V obdobju pred drugo svetovno voj-

no je bila trdnjava opustošena. Odstranjena je bila večina kovinskega materiala, saj je italijanski državi primanjkovalo surovin. V letih 1945–1947, v času zavezniške uprave, ko so širili cesto in obnavljali porušeni most, so s ceste odstranili obrambni zid z vhodnim portalom. Danes je v trdnjavi Kluže urejen muzej s stalno in začasnimi razstavami. Poleti postane trdnjava pomembno kulturno središče s številnimi prireditvami.

Avstro-ogrsko vojaško pokopališče, Bovec

Pokopališče je bilo razširjeno in obnovljeno po prvi svetovni vojni, nanj so bili preneseni posmrtni ostanki avstro-ogrskih vojakov z več okoliških pokopa-

lišč. Grobove označujejo tipski betonski nagrobniki z enakokrakim križem v krogu. Tu po doslej znanih podatkih počiva okrog 700 vojakov.

Muzej na prostem Ravelnik

Po nekdanji prvi avstro-ogrski obrambni črti nas popelje urejena krožna pot. Poleg strelskih in povezovalnih jarkov so tu kaverne, bunkerji, mitralješka gnezda in barake. Na razmeroma majhnem prostoru je veliko ostalin.

Avstro-ogrška obrambna črta je na Bovškem potekala od Rombona, se spustila v Bovško kotlino, jo prečkala in se na levem bregu Soče čez Humčič povzpela na Javoršček. Avstro-ogrška vojska je po italijanskem napredovanju in zasedbi Bovca v avgustu 1915 svojo prvo obrambno črto močnejše utrdila na vzhodnem robu Bovške kotline, in sicer prek dveh vzpetin: Ravelnika (519 m) in Stržišča (486 m). Obe vzpetini tvorita naravno oviro, ki so jo avstro-ogrski vojaki z utrjenimi položaji, kavernami in strelskimi jarki spre-

nilni v steber svoje obrambe. Hkrati pa obe vzpetini skrivata in varujeta cestno križišče in začetek poti v dolino Koritnice in Soče.

Italijanska vojska je imela zahtevnejšo nalogo, saj je morala svoje položaje postaviti na odprti ravnini. Zasedla je zapuščeni Bovec ter bovško polje proti Čezsoči. Kljub srditim spopadom, ki so terjali številne žrtve, italijanske enote v Bovški kotlini niso bile uspešne. Položaji obeh vojskujočih se strani so se na tem delu bojišča ustalili in se v naslednjih dveh letih niso bistveno spreminjali, vse do avstro-ogrsko-nemškega preboja v oktobru 1917. Na dan preboja, 24. oktobra 1917, je nemški inženirski bataljon z uporabo plina avstro-ogrski pehoti omogočil prehod skozi prvo italijansko obrambno črto.

Fort Hermann (650 m)

V kompleksu objektov bovške zapore (Sperrre Flitsch) spada tudi t. i. zgornja trdnjava, Fort Hermann, ki je postavljena na skalni polici na pobočju Rombona. Av-

Werk Rombon, kasneje pa Fort Hermann po stotniku Johannu Hermannu von Hermannsdorfu, avstrijskem poveljniku utrdbe na Predelu, ki je leta 1809 skoraj

strijci so jo zgradili med letoma 1897–1900. V primerjavi s spodnjo trdnjavo (trdnjava Kluže) je bila za tiste čase sodobnejša. Njena naloga je bila topniški nadzor nad Bovško kotlino. Sprva so jo imenovali

s celotno posadko padel v bojih s Francozi. Po takratnih ocenah graditeljev naj bi bila zgradba dovolj trdna, da bi zdržala zadetke najmočnejših granat. Do prve svetovne vojne je bila trdnjava večkrat posodobljena. Obe trdnjavi povezuje drzno speljana pot, narejena pa je bila tudi krajša povezava po železnih klinih, ki so danes v slabem stanju. Kmalu po začetku bojev na soški fronti, maja 1915, je italijansko topništvo obstreljevalo in pozneje popolnoma onesposobilo trdnjavo. Tako je maja 1916 posadka avstro-ogrskih vojakov Hermannovo utrdbo zapustila, topove pa umaknila na druge položaje na Bovškem.

Mošeja, Log pod Mangartom

Log pod Mangartom je znan tudi po tem, da je med prvo svetovno vojno tu stala mošeja, ki pa se ni ohranila. Njeno podobo nam kažejo stare fotografije.

Mošejo so novembra leta 1916 zgradili pripadniki 4. bosansko-hercegovaškega pehotnega polka (BHIR 4). Leseno svetišče s kupolasto streho in četverkotnim minaretom je obdajal kamniti zid ter ograja z umetelno oblikovanim vhodom. Bošnjaki so veljali za zagrizene in neustrašne borce, zato so jih pogosto pošiljali v najtrše boje. Svetišče je marsikateremu vojaku nudilo uteho v težkih trenutkih. Mošeja v Logu pod Mangartom je bila edina mošeja, doslej zgrajena na današnjem ozemlju Slovenije.

Muzej na prostem Čelo

Glavni del avstro-ogrsko utrdb sestavlja 200 metrov dolg strelski jarek, ki povezuje dva topniška položaja s kuhinjo, opazovalnico, dvema bivališčema za 40 mož in zaklonom za 20 vojakov. Strelski rov je imel 150 strelskih lin za strelce s puškami.

Kraj, kjer je utrdba, domačini imenujejo Na Čelu, med prvo svetovno vojno pa so ga avstro-ogrski vojaki poznali kot Stützpunkt Kal. Utrdba je bila del bovške zapore (Sperrre Flitsch), ki je služila obrambi pred morebitnim italijanskim prodorom. Ker do prodora ni prišlo, utrdba ni bila prizorišče neposrednih bojov. Avstrijci so utrdbo začeli graditi novembra 1914, dokončali pa so jo tik pred vojno, spomladi

leta 1915. Vanjo so vgradili dva 12-centimetrski topova M. 1880, ki so ju prenesli iz trdnjave Kluže. Utrdba je igrala pomembno vlogo pri obrambi dolinskega dela bojišča Bovške kotline. Iz nje je bilo možno obstreljevati cesto proti Klužam in prav tako cesto v Trento. Zaradi nenehnega obstreljevanja italijanskega topništva je bila na več mestih poškodovana. Zato jo je morala posadka zapustiti in položaje utrditi nekoliko nižje, pod spodnjim desnim delom utrdbne, kjer so zgradili veliko kaverno za oba zgoraj omenjena topova. Topova sta v zgodovino bojov v Bovški kotlini zapisana kot Baterija Kal (Batterie Kal). Pred avstro-ogrsko-nemškim prebojem v dvanajsti soški bitki

je bil v nočnih urah 24. oktobra 1917 na Bovško kotlino izveden strahovit topovski napad. Sodelovali so vsi topovi s položajev na Čelu. Poleg topništva je v napadu sodeloval tudi bataljon nemških inženircev z minometi, iz katerih so izstrelili s strupenimi plini napolnjene mine. Večino plinskih granat in min so usmerili na italijanske položaje v majhni dolini, imenovani Naklo, po kateri vodi cesta iz Bovca v Čezsočo. Prav na tem mestu je zaradi zadušitve s plinom po nemških virih umrlo 500 do 600 italijanskih vojakov III. bataljona 87. pehotnega polka brigade Friuli. Avstro-ogrsko pehota je tako imela prosto pot za nadaljnje prodiranje proti Žagi in Stolu.

Krožna pot Gorica - Goriška Brda

Vzdolž krožne poti od Gorice do Goriških Brd se zgodovina prve svetovne vojne povezuje z zgodovino fašizma in druge svetovne vojne ter se z njo meša, pri tem pa se v zvezi s kraji spomina s svojimi nešteti zgodbami, kot sta Sabotin in Trg Evrope, poudarja prisotnost meje sprva z Jugoslavijo, kasneje pa s Slovenijo.

Tudi tisti odseki, ki se navezujejo izključno na prvo svetovno vojno, razkrivajo prehode vzdolž bojnih črt nasprotujočih si front, ki so potekali vzporedno z mejo, in obiskovalcem omogočajo podoživeti spomine, ki so vtisnili neizbrisni pečat zgodovini narodov, udeleženi v vojni, ki je zajela te kraje.

In prav na tej poti so razvidni vsi odtenki žalovanja in spominov: od zgovornosti kostnice na Oslavju kot enega od velikih spomenikov, ki so nastali pod fašizmom v 30. letih, do spominov prostovoljcev in posameznih vojakov, kot je Scipio

Slataper, katerega grob spremlja pohodnike med vzponom na Kalvarijo.

Na tej krožni poti je torej mogoče podoživeti izkušnje meje v pravem pomenu besede, izkusiti občutke ob prestopu ločnice, ki ni delila le dveh držav, temveč tudi dve povsem nasprotujoči si ideološki, gospodarski in vojaški usmeritvi.

Krožna pot se začne v Gorici, kjer si je vredno ogledati Trg Evrope in Muzej prve svetovne vojne v grajskem naselju, nato pa se podati proti Oslavju in tam obiskati kostnico ter nadaljevati do Gase (Dosso del Bosniaco) in do obeliska nekdanjega pokopališča štirih generalov. Nato je priporočljivo nadaljevati pot proti Števerjanu in proti Kalvariji, kjer si je mogoče ogledati grob Scipia Slataperja, obelisk, posvečen prostovoljcem Julijske krajine in Dalmacije, ki so padli na Kalvariji in vrh s tremi križi. Naslednja etapa je Sabotin s Parkom miru.

ŠTEVERJAN

Ta vasica je bila neposredno udeležena v bojih na soški fronti, saj je že od prve bitke 23. junija 1915 predstavljala zaledje tik za frontno črto. Vas so obkolili vojaki II. armade, ki so bili pripravljene za napad v smeri proti Oslavju, Kalvariji in Sabotinu, in deli III. enote 26. topniškega polka, katerega poveljstvo se je nastanilo v grajskem poslopju.

Števerjan je doživel mirnejše čase, primernejše vojnemu zaledju, šele po bitki za zavzetje Gorice.

Krožna pot na Debeli griži

Kras 2014+ je projekt Pokrajine Gorica, ki povezuje pomenljive zgodovinske točke, kjer so potekale bitke na soški fronti na goriškem Krasu, in je del Poti miru od Alp do Jadrana.

Ozemlje v okolici Debele griže ni le gosto posejano z dobro vidnimi spomini na prvo svetovno vojno, kot so strelski jarki, kaverne in povezovalni hodniki, temveč ponuja tudi literarno in s čustvi prežeto potovanje skozi besede memoaristov, kot je Carlo Salsa, in pesnikov, kot je Giuseppe Ungaretti. Debela griža velja za »sveto« goro ne le v Italiji, temveč tudi in morda še bolj na Madžarskem, kjer je dobro poznana, tako da se za obisk tega spominskega obe-

ležja odločajo številni popotniki. Madžarska vojna poezija je v Italiji slabo poznana, vodeni ogledi s strokovnjaki pa lahko razkrijejo prav zanimiva prepletanja in primerjave med italijansko in madžarsko vojno literaturo, ki je temeljila na čarobnosti krajev, kjer so nastala številna dela.

Nezahtevna krožna pot med vrhovi, posejanimi z obeliski in s spomeniki, povezuje spomine vseh udeležencev, italijanske in madžarske narodnosti. Novo urejeni italijanski topniški rovi na Debeli griži in zavarovana kaverina Lukačič, ki je bila nekdanj sedež madžarskega poveljstva, dopolnjujejo pot, ki jo resnično lahko imenujemo evropsko.

Krožna pot na Brestovcu

Krožna pot na Brestovcu ponuja drugačen način spominjanja na prvo svetovno vojno: z oddaljenosti od prvotne zamisli romanja, ki je glavni namen popotovanja v kraje, kjer so potekali boji med prvo svetovno vojno, želi približati spomine na tisto vojno – ki je bila tako pomembna zaradi svojih posledic, tako presenetljiva zaradi svojega razvoja, tako mogočna zaradi tragedije, ki jo je predstavljala – tudi in zlasti ljudem, ki niso več neposredno povezani s posameznimi borci in ki bi si želeli ogledati, kaj se je zgodilo prav tam, kjer se je zgodilo.

Opazovalnica na vrhu hriba, kjer še vedno stoji utrjena topniška postojanka, omogoča pogled na celoten tržaški Kras z vsemi najpomembnejšimi kraji, ki so bili udeleženi v prvi svetovni vojni, od Gorice do Grmade. Pot z vrha proti parkirišču v Cotičih, ki vijuga med strelskimi jarki, ne le učinkovito sklene to krožno pot, temveč s svojimi zavoji, prehodi skozi predore, pobočji s čudovitimi razgledi na goriško območje omogoča podoživljanje nasprotij in neskladij tistega davno minulega časa.

Brestovec (208 m) se nahaja ob nekdanji glavni cesti – ki so jo med vojno zgradili avstro-ogrski vojaki – med vojaškim taboriščem Segeti (Segeti Lager) in Debelo grižo.

Brestovec je italijanska vojska zavzela med boji, ki so sledili 6. soški

bitki (avgusta 1916), in ga kmalu tudi zapustila, ko so se čete umaknile na pobočje nasproti Dolu, ob vznožje komenskega Krasa.

KURIRSKA POSTOJANKA

Ob zgodovinski poti, ki vodi na Brestovec, stoji na mestu nekdanje

kurirske postojanke P 15 spominsko obeležje iz kraškega kamna z napisom iz medenine. Obeležje spominja na postojanko, kamor so partizanski kurirji s Trnovskega gozda prinašali sporočila za enote v Trziču. Obeležje se nahaja ob poti, na robu manjše doline. Zanimiv primer ohranjanja zgodovinskega spomina.

Vodnik Pot miru od Alp do Jadrana - Il sentiero della pace dalle Alpi all'Adriatico (avtor je Tadej Koren) dobite v Katoliški knjigarni na Travniku v Gorici in v Informacijskem centru POT MIRU v Kobaridu, info@potmiru.si; www.potmiru.si.

GORIŠKA - Na posvetu Gibanja 5 Zvezd o beguncih evroposlanci, župan in deželni odbornik

Gorica naredi svoje, ograja povsem odveč

Gibanje 5 Zvezd je včeraj v goriškem Best Western Hotelu priredilo posvet o begunski krizi, na katerem so spregovorili evropski poslanci Fabio Massimo Castaldo, Ignazio Corrao in Marco Zullo - slednji je bil izvoljen v okrožju, v katerega spada tudi Furlanija Julijska krajina; navzoča sta bila tudi goriški župan Ettore Romoli in deželni odbornik Gianni Torrenti, ki precej drugače gledata na nudenje pomoči in zatočišča pribežnikom v Furlaniji Julijski krajini.

»Prosilci za azil niso enakomerno porazdeljeni po vseh občinah, čeprav je deželni odbornik Torrenti pripravil plan, ki predvideva njihovo namestitvev po ozemlju vseh zdravstveno-socialnih okolišev oz. bodočih medobčinskih zvez. V goriški pokrajini sta pod udarom samo dve občini - Gorica in Gradisce,« je poudaril Romoli, v nadaljevanju pa je tudi sam Torrenti priznal, da je sedem-osem zdravstveno-socialnih okolišev, ki so še pod predvidenim številom beguncev. »Glede na

Posvet je uvedla občinska svetnica Gibanja 5 Zvezd Manuela Bottegghi

BUMBACA

plan za nudenje zavetišča prosilcem za azil, ki so nastanjeni v deželi, jih ima Gorica sto več od predvidenega števila, medtem ko jih je na Trziškem sto premalo,« je povedal Torrenti in razložil, da se je v deželi Furlaniji Julijski krajini za nudenje pomoči azilantom odločilo že 60 županov. »Na državni ravni so begunci nastanjeni v skupno 700 občinah, kar pomeni, da približno deset odstotkov občin nudi

zatočišče beguncem. Pri nas pa so begunci nastanjeni v kar tridesetih odstotkih občin,« je še povedal odbornik, ki je prepričan, da deželni plan za nudenje zavetišča azilantom kakorkoli deluje. »Julija smo gostili 1965 beguncev, danes jih imamo v oskrbi okrog 3400, še vedno pa bi lahko storili kaj več,« je še poudaril Torrenti.

Ob robu srečanja smo evropskega poslanca Gibanja 5 Zvezd Marca

Zulla vprašali, kaj meni o žičnati ograji na meji med Slovenijo in Hrvaško. »Ograje ne služijo ničemur. Nikakor ne bodo zaustavile beguncev, ki bodo iskali druge poti; poleg tega ne vplivajo na vzroke, zaradi katerih se pribežniki odpravljajo na pot, pač pa v domačinih vzbujajo občutek ogroženosti,« je za Primorski dnevnik poudaril evropski poslanec Marco Zullo.

Danjel Radetič

GORICA - Silvestrovanje na Travniku

Polurni ognjemet, glasba in sneženje

Odbornica Arianna Bellan med poskusno »snežno nevihto« na Travniku

FOTO V.R.

Glasba, ognjemet in celo snežinke bodo popestrili letošnje silvestrovanje na Travniku, s katerim želi goriška občinska uprava razveseliti občane vseh generacij. Program večera, ki bo vrhunec letošnjega prazničnega niza Goriški december, je goriška občina zaupala podjetju Flash, ki upravlja tudi drsališče na Travniku. Da je ledena ploskev na glavnem mestnem trgu prava atrakcija, je na včerajšnji novinarski konferenci izpostavil podjetnik Vincenzo Rovinelli, po katerem si je prejšnji konec tedna obulo drsalke kar 2400 ljudi. »Imel sem občutek, da je drsališče vzbudilo veliko zanimanje, podatki to potrjujejo. Očitno gre za pobudo, ki jo bo treba prihodnje leto ponoviti,« je povedal goriški župan Ettore Romoli, ob katerem se je predstavitev silvestrovanja udeležila pristojna občinska odbornica Arianna Bellan.

Drsališče na Travniku bo do 23. ure odprto tudi 31. decembra, DJ Manuel Zolli pa bo glasbo začel vrteti že ob 20. uri. Večer bo vodil Igor Pezzi, ki bo ob 23. uri na oder povabil člane skupine Alta tensione, ki je že lani in predlanskem zabavala silvestrsko publiko na Travniku. Ob 23.45 bodo za mikrofon stopili krajevni upravitelji, opolnoči pa bo na vrsti ognjemet - najdaljši doslej -, saj bo trajal pol ure. Po dunajskem valčku bo spet zaigrala sku-

pina Alta tensione, nakar bo do poznih ur mladina plesala ob glasbi DJ-jev. Rovinelli je napovedal tudi vrsto posebnih efektov, med katerimi bo zlasti umetni sneg. »Snežinke iz pene bodo padale skoraj na celotno površino Travnika,« je povedal podjetnik in zagotovil, da gre za peno, ki ne pušča madežev na oblačilih. Na Travniku bodo obratovali tri stojnice s hrano in pijačo, odprti bodo tudi začasni lokali v Raštelu.

Tako kot lani bo župan Romoli podpisal odredbo, s katero bo 31. decembra prepovedal uporabo petard in pirotehničnih izdelkov na območju občine.

Brezdomec sprožil alarm

Da bi se ogrel, je v četrtek zvečer v podzemnem parkirišču nakupovalnega središča Sorelle Ramonda v Ronkah prižgal nekaj lepenkastih škatel, vendar se je za tem zaradi dima sprožil alarm. Goriški gasilci in ronški karabinjerji so takoj odhiteli v nakupovalno središče; nemudoma so se lotili iskanja pogorišča in kmalu zatem našli 29-letnega moškega brez stalnega bivališča, ki naj bi bil doma iz Francije. Karabinjerji so ga odpe-

GORICA - Projekt za spodbujanje start-up podjetij GoLabor

Nagradili najboljše ideje

Najvišjo uvrstitev dosegla projekta 3D Printer Surgery in LOWE - Med pobudami tudi mladinski hostel

Na sedežu goriške pokrajine so včeraj predstavili zmagovalce letošnjega projekta GoLabor, ki je namenjen spodbujanju mladinskega podjetništva. Pokrajinsko odborništvo za mladino, ki je njegov glavni pobudnik, je projekt izpeljalo s pomočjo združenja BandaLarga, zadruga Coop Consumatori Nordest, mladinskega Foruma, občin Trzič, Štarančan in Škocjan ter videmske univerze in zavoda Ires. Med petimi nagrajenimi podjetniškimi projekti sta se najbolje uvrstila 3D Printer Surgery, ki cilja na uporabo tehnologije 3D tiskanja na zdravstvenem področju, ter LOWE (Land of Wine Empowerment), ki namerava združiti potencial komunikacijske in turistične agencije pri promociji ponudbe goriške pokrajine zlasti kot vinske destinacije, a ne samo. Ustanovitelj prvega podjetja je Carlo Campana, za drugim projektom, ki je prejel najvišjo denarno nagrado (14.000 evrov), pa so Goričani Lorenzo Biaggi, Martina Baldazzi in Albert Voncina, ki je tudi sodelavec Primorskega dnevnika.

»Konkretnost je glavna značilnost projekta GoLabor, druga pa je edin-

stvenost: start-up podjetjem namreč ne pomagamo le z denarnim prispevkom, ampak tudi tako, da jih vodimo pri pravi dobrega poslovnega načrta,« je povedal pokrajinski odbornik Federico Portelli, Martina Fronzaroli iz združenja BandaLarga pa je pojasnila, da se je na letošnji razpis prijavilo 59 mladih s 30 projekti. Izbrali so jih 15, ki so jih nato s pomočjo nasvetov strokovnjakov in tečajev pobudniki bolje razvili. Šest podjetniških zamisli se je prebilo v zadnji fazo, pet pa jih je prejelo denarno nagrado. Skupno so zadruga Coop Con-

Z včerajšnje novinarske konference

BUMBACA

sumatori Nordest, pokrajina in druge ustanove prispevale 53.000 evrov.

Ob projektih 3D Printer Surgery in LOWE so organizatorji nagradili projekt Bio Pasticceria (Bio slaščičarna), ki jo bo v Giada Haipele odprla v Škocjanu, projekt Crociera in bicicletta, v okviru katerega želi Michele Presot ponujati kolesarske turistične pakete, ter Hostel&GO. Tudi ta je zanimiv, saj želita njegova pobudnika Elisa Fabbi in Riccardo Skarabot odpreti mladinski hostel v prostorih nekdanje gostilne Lanterna d'oro v goriškem grajskem naselju. (Ale)

Mama, očka... gremo v gledališče!

Otroška predstava

IN ŠE RDEČA KAPICA...

Jutri, nedelja 20. decembra 2015 ob 11.00 uri
Kulturni dom Gorica - ul. I. Brass, 20
Vstopnina: € 5,00; starši, spremljevalci € 3,00

Info: Kulturni dom - tel. +39 0481 33288; email info@kulturnidom.it

DOBERDOB - Sklad Dorče Sarđoč

K nagradam prispevalo tudi 485 davkoplačevalcev

Štipendije podelili petim učencem iz Špetra in šestim univerzitetnikom

Sklad Dorče Sarđoč že celo dvajsetletje podeljuje štipendije zaslužnim študentom. Letos je denarno nagrado prejelo pet učencev dvojezične osnovne šole v Špetru in šest univerzitetnih študentov. Štipendije so podelili v četrtku v dvorani občinskega sveta na doberdobskem županstvu; zaslužne učence in študente so nagradili predsednik sklada Boris Peric, član nadzornega odbora profesor Karlo Černic in doberdobski župan Fabio Vizintin. Ravno župan si je pred nekaj leti kot študent tudi sam zaslužil nagrado, sedaj se je znašel v novi vlogi, ko je nagrade podeljeval.

Učenci dvojezične osnovne šole v Špetru Peter Tull, Stefano Coren, Ivan Filipov, Pietro Zanon ter Enrico in Emanuele

Derossi so prejeli štipendijo v vrednosti petsto evrov, univerzitetni študenti Greta Modula (univerzitetna smer mednarodne diplomatske vede v Gorici), Gaja Tomsič (fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo v Ljubljani), Orsola Banelli (konservatorij Jacopo Tomadini v Vidmu, likovna akademija v Bologni, podiplomski študij na mednarodni glasbeni akademiji v Imoli), Kaja Canalaz (Univerza za promet - tehnologija prometa v Portorožu), Mateja Počkaj (Filozofska fakulteta - klasična filologija v Ljubljani) in Alex Devetak (Primerjalna književnost in literarna teorija ter slovenistika v Ljubljani) pa 1.500 evrov vredno štipendijo.

Študentom je Boris Peric orisal lik

Dorčeta Sarđoča, spregovoril o vrednotah Tigra; zahvali se je tudi vsem, ki so s prispevkom »petih tisočink« omogočili podelitev štipendij, saj se je kar 485 davkoplačevalcev odločilo, da bo omenjeni prispevek namenil skladu Dorče Sarđoč za skupno skoraj 12.000 evrov. Za letošnje študijske nagrade je letos prispeval tudi Urad vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu. »Štipendije so lepa priložnost za nagrajevanje truda, ki ga učenci, dijaki in študenti vsakodnevno vlagajo. Prav je, da si mladina postavlja visoke in ambiciozne cilje, saj samo tako lahko nato pride do pomembnih uspehov,« je navzočim dejal doberdobski župan Fabio Vizintin. (av)

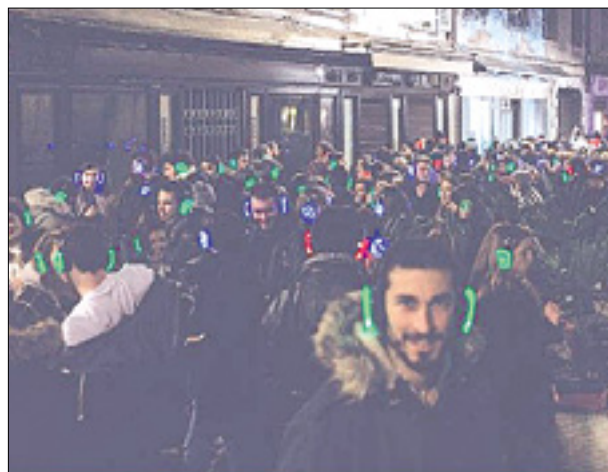

Podelitev štipendij na doberdobskem županstvu

BUMBACA

GORICA - Silent Way

Med tiho zabavo v Raštelu oddali vseh 800 slušalk

Tiha zabava v Raštelu

FOTO ASSID

GORICA - V Kulturnem domu nastopile Sestre Biserov

Zveste bolgarskemu izročilu

Za presenečenje je poskrbel španski trio z andaluzijskim flamenkom - Koncert je bil vključen v niz »Across the Border«

Obiskovalce goriškega Kulturnega doma je v sredo pričakal svojevrsten večer z narodno glasbo bolgarske skupine Sestre Biserov. Gre za štiri pevke in glasbenice (v sedanjem sestavu nastopata dve materi in dve hčerki), ki s svojim značilnim petjem globokega Balkana ohranjajo staro ljudsko tradicijo tega južnoslovenskega naroda. Skupina je nastala leta 1978 in so jo sestavljale sestre s priimkom Biserov. Ime ansambla so ohranile tudi, ko so nekatere pevke prenehale z nastopanjem in so se skupini pridružile nove, mlajše sile. Kot so same povedale, pa so ohranile sorodstvene vezi. Z načinom petja, ki je značilen za bolgarsko ljudsko tradicijo, skupina nastopa po vsem svetu in povsod žanje dobre uspehe. V prejšnjih dneh so Sestre Biserov nastopile po Ve-

netu, dan premora so izkoristile za obisk Gorice z nastopom v Kulturnem domu. V posloško mesto so dopotovale na povabilo Kulturnega doma in kulturnega združenja Buttrio Folk. Gre za preizkušeno navezo, ki dobro sodeluje že kakih petnajst let. Rezultat vzpostavljenega odnosa je kopica odličnih koncertov s prisotnostjo pevcev, glasbenikov in plesalcev iz domala vseh celih. To sta v svojih uvodnih nagovorih poudarila tudi predsednik Kulturnega doma Igor Komel in predsednik furlanskega združenja Marco Miconi. Posebno sta izpostavila, da se kljub nelahkim časom taka srečanja morajo nadaljevati, kajti kultura je tista, ki bo popeljala ljudi dobre iz kriznega obdobja in iz splošnega nelagodja, v katero jih je pahnilo.

Sestre Biserov so se na odru pojavile »oborožene« z glasbenimi instrumenti. Tri so igrale na tamburice, ki veljajo za glavno brenkalo mnogih balkanskih narodov, ena pa na manjše tolkalo. Že po prvih taktih je publika razumela, da bo prisostvovala svojevrstnemu petju, ki je značilno prav za bolgarski ljudski melos. Značilni so grleni, na pol divji zvoki v vmesnimi klici in vriski, medtem ko instrumenti dajejo izrazit balkanski ritem. Pesmi opevajo kmečko življenje, ljubezenske zgodbe, svatbene običaje, pa tudi skladbe s hudo mušno vsebino. V več kot uri trajajočem nastopu so Ljubimka, Mitra, Vera in Rožica prikazale širok opus narodnega bolgarskega izročila, vsako pesem je na simpatičen način obravnovala Mitra v mešanici bolgarščine, angle-

ščine in italijanščine.

Sledilo je presenečenje večera. Na oder je stopila trojica španskih umetnikov, ki je v petnajstminutnem nastopu prikazala razgibanost andaluzijskega flamenka. Na kitaro je mojstrsko zaigral Manuel de la Luz, Jeromo Segura je imel vlogo pevca-pripovedovalca, plesalka Rocío Garrido je prikazala plesne vrlogije te južnošpanske plesno-glasbene tradicije. Vsi trije sodijo v višji razred umetniško-kulturnega izročila Andaluzije in na njihovih nastopih privre na dan vsa eksplozivnost španskega temperamenta. Trojica je v prejšnjih dneh nastopila v raznih krajih Furlanije in dovolj je bilo le telefonsko povabilo, da so obiskali tudi Gorico. Večer je sodil v okvir glasbenih prireditev »Across the Border«. (vip)

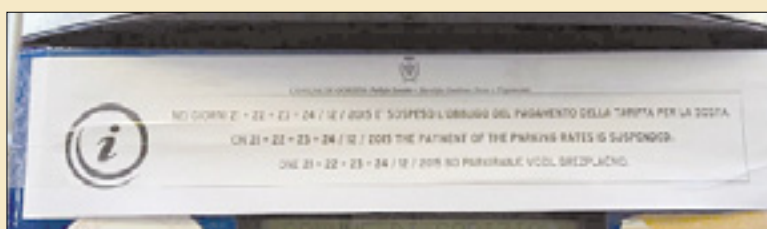
Ko bi se nekdo slučajno znašelredi Raštelu v četrtku okrog polnoči, bi morda mislil, da je mladina okrog njega ponorela. Ulica je bila natrpana z mladimi, ki so v popolni tišini plesali in se smejali, ali pa sami prepevali najrazličnejše glasbene melodije. Tudi letošnja, že tretja, glasbena zabava Silent Way, med katero so mladi po žanru različno glasbo »vsrkavali« skozi brezžične slušalke, je doživela velik uspeh. Sicer se je dotok ljudi med 19. in 24. uro stopnjeval, svoj vrhunec so organizatorji - razna goriška mladinska in univerzitetna združenja - zabeležili okrog 1. ure, ko so oddali vse slušalke (kar 800), na ulici pa se je zabavalo približno 1000 ljudi.

Večer se je začel že krepko prej, ko so se z glasbo v živo zvrstile skupine Nomotion, The Hunting Dogs in So Long Saigon. Okrog polnoči se je nato množica ljudi kar trla pred dvema stojankama, pri katerih so bile na voljo brezžične slušalke, lokali Leopoldo Larise, The Secret in Dejavu pa so se nato spremenili v »tihe diskače«, v veselje slušno občutljivih krajanov. Veselili so se tudi pri drugih časnikih in trajnih lokalih, saj so za to priložnost do poznih nočnih ur odprli svoja vrata tudi Meriti, La Bottega del Maiale in Hiša Mischou. Zabava se je nato nadaljevala do približno 3. ure zjutraj, med udeleženci je bilo opaziti veliko mladih obrazov, pretežno študentov, ni zmanjkalo niti štiridesetletnikov in petdesetletnikov, ki so začudeno spraševali, kaj se dogaja, in so nato zaprosili za slušalke.

»Tudi letos je bil Silent Way zelo uspešen, tako da že razmišljamo o programu za naslednje leto. Rada bi pohvalila tudi deseterico mladih prostovoljcev, ki so nato do 6. ure zjutraj vse pospravili in počistili,« pravi v imenu organizatorjev Alessandra Zini. (av)

Bolgarske Sestre Biserov

Goriška občina spodbuja Goričane in tudi obiskovalce iz drugih krajev k nakupovanju v mestnih trgovinah tudi tako, da bo v prihodnjih dneh omogočila brezplačno parkiranje v modrih conah. Parkirnine

ne bo treba plačevati od ponedeljka, 21. decembra, do petka, 24. decembra. Trijezična obvestila o brezplačnem parkiranju so v prejšnjih dneh že nalepili na mestne parkomate.

GORICA - V gledališču Verdi trijezična predstava o Maksu Fabianiju

Prava umetnost bivanja

Večji znesek za široko pahlačo dejavnosti na celotnem ozemlju FJK, kjer je prisotna slovenska narodna skupnost, podpora za prenovo naprav na Stadionu 1. maj, poimenovanje rekreacijske zelenice v Trstu po družbeno opredeljeni Mariji Bernetič in odkritje doprsnega kipa Maksu Fabianiju v goriškem Ljudskem vrtu. Zelo radi bi se odpovedali izraziti srečni simboliki štiriperesne deteljice, s katero nas topla preveva letošnji december, če bi lahko zabeležili še novico o perspektivni ureditvi finančnega stanja tega dnevnika. V tem primeru bi bil pravi činkvin pri novoletni tomboli! Vsaka navedena postavka ima tu pa tam kakšno senco, a tako pač je... kot se glasi iztočnica novega pisnega niza razmišljanj pravkar imenovanega viteza italijanske republike Jurija Paljka.

Po odkritju Fabijanovega kipa in odprtju razstave o njem v Trgovskem domu na pobudo SKGZ, o čemer je dnevnik že poročal, je bila v četrtek zvečer v Verdijevem gledališču na sporedu še predstava o njegovem človeškem, umetniško strokovnem in družbenem liku. Goriška premiera trijezične predstave *Fabiani - umetnost bivanja* je potekala v veliki dvorani, medtem ko so v predverju bile razstavljene modne stvaritve Tanje Devetak z naslovom *Fabiani Fashion*; avtorica je navdih za svoje oblačilne podobe poiskala ravno pri Fabianiju. Šest predlogov ženskih oblačil je bilo na ogled na stojalih, šest pa je viselo na stranskih stenah. Pozornost so zbuvali zlasti modeli na stojalih tudi zaradi ustrezne osvetlitve.

Pobudo za gledališki poklon arhitektu je dala Neda Rusjan Bric, ki je predstavo tudi režirala. Čezmejno koprodukcijo so uredili Slovensko narodno gledališče Nova Gorica, združenje Artisti Associati iz Gorice in glasbena akademija Naonis. V kulturnem povezovanju obah Goric predstavlja pobuda pomemben člen, zato je predstava zaslužila širok odmev in tudi udeležbo. Več kot tisto petdeset gledalcev iz Gorice in Nove Gorice, Slovencev in Italijanov, je skoraj napolnilo razpoložljive seđe. Pozdravil jih je najprej župan Ettore Romoli, ki je vidno zadovoljen prepričano spregovoril o posebnosti večera, namenjenega arhitektu in urbanistu, ki je v svojem življenju predstavljal tri mestne narodnosti.

Pritegnil mu je novogoriški župan Matej Arčon in podčrtal raznolikost ponudbe, pri kateri so sodelovale številne ustanove in organizacije. Dejal je, da smo si bogato popestrili zaključek leta in usmerili pogled tudi v naslednje. Dopolnila ga je režiserka in se navezala na podobno sodelovanje, ki se je odvijalo med obdelavo in predstavitev druge goriške osebnosti, in sicer Nore Gregor. Pozdrave je zaključil glasbenik Walter Sivilotti, ki je uskladi klavirsko glasbeno spremljavo, v katero so se ves čas vključevale tri pevke. Sicer pa prav on ni nov pri pripravi čezmejnih in večjezičnih koncertov, saj sodeluje vrsto let pri predstavah Across the border. Pozdrave je v zaporedju prevajala Matejka Grgeč.

Oder so v ozadju krasili trije veliki ekrani, na katere so tehniki nanašali jesenske pejzaže, arhitektove stavbe, vojne ruševine, tržaški Narodni in goriški Trgovski dom, vojne prizore, urbanistične načrte, rokopise, upravne listine, domačijo v Štanjelu in Fabianijeve portrete. Domiselna in učinkovita je bila uporaba stolov, na katerih je med nastopanjem izmenično sedelo šest gledaliških igralcev in igralke oziroma jih je režiserka uporabila za prikaz vojnega rušenja in opustošenja. Vizualno nekoliko medli napis so se vrstili visoko ob zgornjem odskrom robu, in sicer v obliki italijanskih ali slovenskih prevodov tistih misli ali opisov, ki so jih na-

stopajoči izražali v slovenskem, italijanskem ali nemškem jeziku.

V strnjenih pripovednih sklopih so povezali Fabianova življenjska obdobja od otroštva na Krasu preko študija v

Ljubljani in na Dunaju ter uveljavitve na ravni cesarskega dvora do povratka na Goriško, vključevanja v novo družbeno in politično stvarnost, načrtovanja obnove Posočja, upravljanja štanjelske

Matej Arčon, Neda Rusjan Bric, Ettore Romoli in Walter Sivilotti (levo); utrinek s predstave (desno)

BUMBACA

NOVA GORICA - Največja igralniška družba že drugo leto zapored beleži rast prihodkov

Hit ni več bolnik v intenzivni negi

Ob koncu leta pričakujejo 700.000 evrov dobička - Hitove igralnice so v prvih enajstih mesecih zabeležile dobrega 1,2 milijona obiskov

»Če je bil Hit leta 2013 v "intenzivni negi", tedaj smo se namreč iz tedna v teden spraševali, kako prebroditi težave, je bil leto kasneje že v "bolnišnični oskrbi". Za letošnje leto lahko rečem, da smo že v "hišni negi", saj lahko že skrbimo sami zase,« s primerjavami iz zdravniškega sveta slikovito opisuje poslovanje največje slovenske igralniške družbe predsednik uprave Hita, Dimitrij Piciga. Če so bili v lanskem letu za Hit ključni dogovori z bankami glede reprogramiranja finančnih obveznosti družbe, Piciga med najpomembnejše uspehe letošnjega leta uvršča dogovor z zaposlenimi glede ključnih vprašanj, ki se nanašajo na plačilo terjatev iz preteklih let.

»Naši cilji bodo ob normalnem zaključku poslovnega leta doseženi: to pomeni, da bomo dosegli bistveno boljše rezultate kot v letu 2014 in se nam že drugo leto zapored obeta pozitivno poslovanje. Plan je bil okrog 700.000 evrov dobička ob koncu leta in verjamem, da bo to družba tudi dosegla,« je prepričan Piciga. V Hitu so letos zabeležili blizu 131 milijonov evrov igralniške realizacije, skupaj pa okrog 160 milijonov evrov prihodkov, kar pomeni okoli dva milijona evrov več prihodkov kot lani. »Teško poslovanje bo doseglo okrog 5,8 milijona,« napoveduje Piciga. Kreditna zadolženost Hita se je v letošnjem letu zmanjšala za 5,4 milijone evrov. Po besedah predsednika uprave se bo zadolženost družbe ob prejetju kupnine od prodaje črnogorskega resorta Maestral iz sedanjega stanja, ki znaša 85,9 milijonov, zmanjšala na okoli 60 milijonov evrov. »Kar nas uvršča že v zelo zdravo sredino,« poudarja Piciga.

Hitove igralnice so v prvih enajstih mesecih zabeležile dobrega 1,2 milijona obiskov, hotelske kapacitete je koristilo 84 tisoč gostov, ki so ustvarili 152 tisoč nočitev. Družba je v letošnjem letu plačala 35,7 milijonov igralniških dajatev. V prihodnjem letu načrtujejo tudi nekaj investicij v skupni vrednosti 13 milijonov evrov: ob centru Mond v Šentilju nameravajo zgraditi hotel, prenoviti namestitvene kapacitete hotela Park v Novi Gorici in posodobiti igralni park v igralnicah. Še naprej bodo nadaljevali s čarterskimi povezavami z jugom Italije, februarja nameravajo organizirati rekordni poker turnir s 1.500 udeleženci in pol milijona evrov vrednim nagradnim skladom, na svetovni turistični borzi v Berlinu pa bodo nosilni partner promocije Goriške in Soške doline. Med najpomembnejšimi letošnjimi dosežki je po besedah Picige dogovor z zaposlenimi. Gre za dogovor oziroma sprejetje kompromisov o zadevah, ki so se vlekli še iz leta 2010 do 2012. »Gre za stvari, ki bi prišle sicer na sodišče: potni stroški, zakon o skrajšanem delovnem času za mamice, napitnine ...« pojasnjuje

Blaž Aldžić Matiš, predstavnik zaposlenih v nadzornem svetu Hita. »V zraku je viselo vprašanje, ali se bodo odpirale nove tožbe. Sklenili smo torej dogovor, na podlagi katerega se bodo zaposleni odločili, ali gredo v poravnavo s podjetjem. Hit bo do 1. aprila plačal vse, razen zamudne obresti. Skupno gre za milijon in pol evrov izplačila. Glede tožbe o napitninah pa se še nismo pogodili,« pristavlja Aldžić Matiš. Zaposleni so ob izboljšanih rezultatih poslovanja družbe zadovoljni tudi glede napovedanih novih zaposlitev, ki so najbolj nujne v gostinskem delu, kjer je sedanji kader zelo obremenjen; ob širitvi dejavnosti pričakujejo nove zaposlitve tudi v igralniškem delu. Letos je v družbi 13 več zaposlenih kot v lani, medtem ko je leta

2010 čez 300 ljudi zapustilo podjetje.

Včeraj so v Vrtojbi odprli vrata igralnice Drive-in, ki od začetka meseca ni več igralni salon kot pretekla leta. Vlada je namreč Hitu za Drive-in podelila petletno koncesijo za prirejanje posebnih iger na srečo. »Dodane so štiri igralne mize in dve ruleti, black jack in caribbean poker. Avtomatov je ostalo dvesto. V prihodnosti bomo razširili gostinski del, razmišljamo še o ureditvi desetih sob. V prihodnjem letu na račun nove koncesije pričakujemo 30 odstotkov večji obisk,« pravi Zoran Novakovič, vodja destinacije Nova Gorica. V Hitu računajo, da bi z vsemi nadgradnjami Drive-in postal njihova tretja namestitveno-zabavišna enota na Goriškem. (km)

Drive-in v Vrtojbi je odslej igralnica

GORICA - Božična prireditev Kulturnega centra Lojze Bratuž

Naj strune rajsko zazvenijo

Nastopili bodo ansambel Girotondo d'Arpe, orkester NOVA, sopranistka Polona Kante Pavlin in baritonist Nikolaj Pintar

Harfe in mladinski simfonični orkester bosta programsko opredelila tokratno božično prireditev Kulturnega centra Lojze Bratuž z naslovom *Naj strune rajsko zazvenijo*. Dogodek odet v mehko božične glasbe bo v ponedeljek, 21. decembra, ob 20.30. Ansambel harf Girotondo d'Arpe in mladinski simfonični orkester NOVA filharmonija iz Nove Gorice bosta zavzela središčno vlogo prazničnega dogodka. Z njima pa bosta kot gosta zapela sopranistka Polona Kante Pavlin in baritonist Nikolaj Pintar.

Girotondo d'Arpe deluje od leta 2003 pod umetniškim vodstvom Tatiane Donis in združuje glasbenice in glasbenike od Gorice do Trsta. Ustvarjalni zagon zasedba, ki izvaja na keltske harfe, črpa v atraktivni glasbeni tradiciji Irske in Velike Britanije. Zgodba o ansamblu Girotondo d'Arpe se prične leta 2003, ko so se ljubitelji keltskih harf seznanili z profesorico Tatiano Donis. Skupaj so stopili na pot odkrivanja irske glasbe. Danes se ansambel lahko pohvali z mnogimi koncertnimi gostovanji po Italiji in Avstriji ter s petimi izdanimi albumi. Zadnji Mirando al Sur z glasbo južne Italije in Južne Amerike je še svež izdelek iz leta 2015. V Centru Bratuž bo Girotondo d'Arpe poskrbel, da bo božični koncert odet v skrivnostnost avtentične keltske dediščine. Ne bo pa ostalo pri tem, saj bo v programu še več zanimivih in času primerno obarvanih skladb

Kulturni center Lojze Bratuž

BUMBACA

in pesmi.

Osemdesetčlanski mladinski simfonični orkester NOVA filharmonija Glasbenega društva NOVA sestavljajo dijaki in študenti slovenskih in italijanskih konservatorijev in akademij, nadarjeni osnovnošolci, ljubitelji in tudi profesionalci z Goriške in Furlanije Julijske krajine. Orkester, ki deluje od leta 2010 pod glasbenim vodstvom dirigenta Simona Perčiča, vzgaja zakonitosti orkestrske igre, približuje zahtevno glasbo in spodbuja disciplino med mladimi. Na leto realizira vsaj dva programa (turneje po Sloveniji, Italiji, Hrvaški, Srbiji). NOVA filharmonija bo na koncertu predstavila mogočno orkestrsko pripoved, ki bo

zaobjemala dve mojstrovini iz simfoničnega repertoarja iz zgodnjega 20. stoletja. Ob odlomku iz Simfonije številka 2 ameriškega skladatelja Charlesa Ivesa, bo zabaven Vodič po orkestru Benjamina Brittna poskrbel za veliko umetniških trenutkov. Tudi v programu NOVA filharmonije bo nekaj drobnih glasbenih božičnih presenečenj; nekatera bodo klasično obarvana, druga pa bodo kot odsev tradicije v današnjem času.

Naj strune rajsko zazvenijo bo preplet svežine in mladosti, vendar z občutkom do tradicije. Vstopnice so na voljo v Kulturnem centru Lojze Bratuž (www.centerbratuž.org).

Metka Sulič

GAJA - Super organizem in podnebne spremembe

Nastop dobe maščevanja?

VINKO BANDELJ

V svoji knjigi iz leta 2006, Gaja se maščuje: o pregrevanju Zemlje in usodi človeštva, je britanski znanstvenik James Lovelock postavil tezo, da so sodobni okoljski problemi, s katerimi se spopada človek, način, kako se nam narava maščuje. Z imenom Gaja Lovelock označuje neke vrste super-organizem planetarnih razsežnosti, sestavljen iz žive in nežive narave naše Zemlje, ki naj bi imel sposobnost samoregulacije, s katero lahko, prav tako kot posamezna živa bitja, ohranja stanje notranje stabilnosti kljub spreminjajočemu zunanjemu okolju. Lovelockove trditve o maščevanju Gaje so povzročile veliko razburjenja med znanstveniki in okoljevarstveniki. Sicer pa je ta znanstvenik, izumitelj in član Kraljevega društva, navajen na kritične odzive na svoje delo, saj je že njegova knjiga iz leta 1979, Gaja: nov pogled na življenje na Zemlji, povzročila nemalo hude krvi v mednarodni znanstveni skupnosti, Lovelocku pa zagrenila življenje in otežila znanstveno udejstvovanje. Ampak pojdemo po vrsti.

Zametki Gaje

V šestdesetih letih prejšnjega stoletja je Lovelock sodeloval pri vesoljskih programih NASA za odkrivanje življenja na Marsu. Pri preučevanju sestave Zemljine atmosfere se je zavedel, da je ta sestavljena iz plinov, kot sta metan in kisik, ki bi zaradi reakcij hitro izginili, ko bi jih ne aktivno proizvajala živa bitja. Metan je proizvod mikroorganizmov, ki živijo v okoljih brez kisika, kot na primer v usedlinah na morskem dnu, v močvirskem blatu in v želodcih prežvekovalcev. Kisik pa proizvajajo rastline in drugi fotosintetični organizmi, veliko živih bitij pa ga uporablja pri dihanju. Lovelock je iz teh ugotovitev prišel do zaključka, da kemijska sestava Zemljine atmosfere ni v ravnotežju, to neravnotežje pa s svojimi procesi aktivno vzdržujejo živa bitja. Ozračje na neživem planetu bi moralo vsebovati mnogo ogljikovega dioksida, le malo dušika, ki je najbolj pomemben plin v sedanjih Zemljini atmosferi, še manj kisika. Kot je ugotovila misija Viking leta 1977 ima ozračje na Marsu ravno tako sestavo. Prvotna Lovelockova domneva je bila s tem potrjena.

James Lovelock
EFN.WWW.ECOLO.ORG

kem razponu okoli 36°C. Če temperatura našega telesa bistveno odstopa od te vrednosti, je to gotov znak, da z nami nekaj ni v redu. V normalnih pogojih pa telo ohranja bolj ali manj konstantno notranjo temperaturo: s potenjem v vročini odvaja odvečno toploto, z drgetanjem v mrazu poveča mišično dejavnost in proizvaja toploto. Podobno naj bi se po Lovelockovem mnenju dogajalo na Zemlji: odkar se je tri do štiri milijarde let od tega na njej pojavilo življenje, se je sevanje Sonca povečalo za približno 25%, kar bi moralo privedi do porasta 20°C v srednji temperaturi na površju Zemlje. V resnici je srednja temperatura na Zemlji vedno nihala v razponu med 11 in 16°C, kar je primerno za življenje.

Uravnavanje za življenje pomembnih Zemljinih lastnosti deluje s pomočjo cele vrste zapletenih krmilnih sistemov. Glavni mehanizmi teh krmilnih sistemov so povratni učinki, ki jih delimo na negativne in pozitivne. Negativni povratni učinki delujejo tako, da znižujejo učinek, ko ta prekorači neko mejno vrednost. Primer negativnega povratnega učinka je delovanje naprave za ogrevanje stanovanja. Na napravi nastavimo želeno temperaturo in če je ta višja od temperature v stanovanju, se naprava prižge in prične ogrevati. Ko senzor zazna, da je bila dosežena nastavljena temperatura, se ogrevanje upihne. Tako se v stanovanju dolgoročno ohranja temperatura, ki ne odstopa veliko od nastavljenega.

Pozitivni povratni učinki pa učinkujejo tako, da učinek povečujejo. Kot primer pozitivnega povratnega učinka bi lahko na-

slednji dobi stabilnosti nadomestila evolucija cele vrste bolj kompleksnih bitij, ki so zelo učinkovita v atmosferi bogati s kisikom. Eno od teh bitij je tudi človek.

Skepticizem in dokazi za Gajo

Po objavi svoje hipoteze o Gaji, je imel James Lovelock kar precej težav. Le redki znanstveniki so idejo o sodelovanju med živo in neživo naravo sprejeli kot pomemben prispevek za razumevanje naravnih pojavov in problemov povezanih s človekovim vplivom nanje. Večina jih je nanjo gledalo zviška in celo s posmehom, čemur je pripomogla tudi personifikacija Zemlje v Gajo, kot jo je večkrat zaslediti v Lovelockovih tekstih. Na Gajo se nanaša kot na živ organizem in često govori o »zdravju« ali »maščevanju« planeta, kot bi šlo za osebo. Lovelock je sicer pozneje večkrat pojasnil, da je pojem »živi planet« vedno uporabljal le kot metaforo. Vseeno sta najplivnejši mednarodni znanstveni reviji, Nature in Science, dolgo zavračali članke o Gaji.

Kljub skepticizmu in nasprotovanju, s katerima je bila sprejeta hipoteza o Gaji ob nastanku, se je v skoraj štiridesetih letih nabralo več dokazov, ki Lovelockove ideje potrjujejo. Iskanje teh dokazov je zahtevno, saj so naravni krmilni sistemi zelo zapleteni. V njih sodeluje veliko število naravnih procesov in različnih organizmov. Tako so na primer mikroalge obalnih morij pomemben člen v regulaciji podnebja, ker izpuščajo dimetil sulfid, ki v atmosferi tvori kondenzacijska jedra, okrog katerih se ustvarjajo oblaki. Oblaki pa odbijajo del Sončeve svetlobe in s tem znižujejo temperaturo na površju Zemlje. Gre za primer negativnega povratnega učinka, saj povišane temperature povzročijo večjo rast mikroalg, ki tako proizvedejo več dimetil sulfida, ki pa posledično pomeni več oblakov in torej ponovno znižanje temperature.

Primer naravnega pozitivnega povratnega učinka pa je regionalno uravnavanje temperature s strani tajge. Tajga, ki pokriva velika območja na severu evrazijske in ameriške celine, zaradi svoje temne barve vpija več sevanja kot s snegom pokrita tundra. Na tak način tajga ogreva svojo okolico in vpliva na podnebje celotne severne poloble Zemlje. Zaradi globalnega vi-

Gaja - Metafora za živo Zemljo

»Kdo je Gaja? In kaj je Gaja? Kaj – to je tanek sferični ovoj kopnega in voda med razbeljeno notranjostjo Zemlje in zgornjimi plastmi atmosfere, ki ga obkrožajo. Kdo – to je prepletajoče se tkivo živih organizmov, ki so ga poselili v zadnjih štiri milijardah let. Kombinacija koga in česa in način, kako stalno oba vplivata drug na drugega, to je Gaja [...], metafora za živo Zemljo.«
(Crispin Tickell v predgovoru knjige »The revenge of Gaia«)

šanja temperatur se tajga širi na račun tundre, to pa posledično pomeni še hitrejšo naraščanje temperatur zaradi temne barve tajge. Učinek tajge na uravnavanje temperature je danes upoštevan tudi v globalnih klimatskih modelih, na katerih slonijo napovedi o podnebnih spremembah.

Je že prepozno?

Gaja bi se lahko še dolgo samoregulirala, ko bi se pred komaj dvesto leti v delovanje njenih krmilnih sistemov ne vmešal človek. Nevarna sta predvsem višanje temperature morja, kot posledica prekomernih izpustov toplogrednih plinov, in vse hitrejšo izginjanje tropskih gozdov, saj posegata v najpomembnejše procese, ki iz atmosfere odstranjujejo ogljikov dioksid. Zaradi višje temperature morja se z dna oceanov težje dvigajo hranilne snovi, ki na površju omogočajo rast planktonskih mikroalg, s posledično manjšo porabo ogljikovega dioksida in manjšo proizvodnjo dimetil sulfida. Tropski gozdovi pa z rastjo odvajajo ogljikov dioksid, s zadrževanjem vlage uravnava podnebje in predstavljajo zatočišče za biotsko raznovrstnost živih bitij. Ker so Gajini sistemi zapleteni, je težko ugotoviti mejne vrednosti, preko katerih postanejo spremembe nepovratne, prav tako pa je težko razumeti, kdaj bomo, ali če smo že, te mejne vrednosti prekoračili. Zelo verjetno je, da se bo, ob nezmanjšani hitrosti izpustov ogljikovega dioksida, njegova koncentracija v atmosferi v naslednjih 40 letih povišala na 0,050% in povzročila povišanje

srednje temperature za 3°C. O nekaterih opazovanjih se hitrost taljenja ledenikov in polarnega ledu že danes odvija bolj hitro od predvidenega, kar pomeni, da smo morda že v nestabilni dobi prevlade pozitivnih povratnih učinkov.

Lovelock predvideva, da se bo Gaja skozi daljše obdobje nestabilnosti premestila v novo obdobje stabilnosti, v katerem bo Zemlja topla planet, pogoji za življenje pa bodo omejeni na ozke pasove na visokih zemljepisnih širinah. Današnja biotska raznovrstnost bo izgubljena. Človeški vrsti se bo verjetno uspelo prilagoditi, vendar bo civilizacija, kot jo poznamo danes, v dolgem obdobju nestabilnosti zamrla. Lovelock je najprej napovedal, da bi do teh sprememb lahko prišlo že do polovice tega stoletja, vendar je pozneje svoje izjave nekoliko omilil.

Umik ali propad

Kakorkoli, za Lovelocka je že prepozno za mile ukrepe zmanjšanja izpustov toplogrednih plinov in postopno tranzicijo k trajnostnemu razvoju, ampak moramo resno razmisliti o umiku. Brez takojšnjega zmanjšanja človekovega pritiska na Gajine samoregulativne sisteme, nas po njegovem mnenju čaka počasen zdrs v kaos in stoletja teme civilizacije. Nemudoma je treba preiti na nove vire energije, potrebno je menjati način pridobivanja hrane, predvsem zmanjšati pridelavo mesa, pripraviti se na nove načrte za množične selitve prebivalstva iz najnižje ležečih obmorskih predelov in najtoplejših ter najbolj suhih področij sveta na bolj primerna področja. Pri tem se britanski znanstvenik ne ozira na kritike, ki jih je deležen tudi s strani okoljevarstvenih organizacij, ampak se recimo odkrito zavzema za prehod na jedrsko energijo. Po njegovem mnenju je namreč tveganje povezano s povečanjem radioaktivnosti in z možnostjo jedrskih nesreč veliko manjše od posledic posega v krmilne sisteme našega planeta.

V svojih zadnjih delih Lovelock tako načena vrsto problemov, s katerimi se moramo čim prej soočiti, če želimo preprečiti ali vsaj omiliti posledice sprememb, ki smo jih povzročili s svojo nebrzdano slo po rasti: prenaseljenost Zemlje, prehitro in preveliko izkoriščanje naravnih bogastev, uničevanje naravnih ekosistemov in izpodiranje drugih vrst živih bitij. Če teh problemov ne rešimo, bo po Lovelockovem mnenju zanje poskrbela Gaja sama... in v svojem maščevanju ne bo prizanesljiva do nas. V nevarnosti je obstoj velikega števila vrst živih bitij, nas samih kot ene izmed njih, in nenazadnje edinega poznanega živega planeta – Zemlje. Morda so nekatere predlagane rešitve sporne, Lovelocku pa je treba priznati, da si z njimi prizadeva za čim bolj hiter in učinkovit prehod v človeško družbo, ki bo v sožitju z drugimi, živimi in neživimi, člani Gaje. In ravno zavedanje o povezanosti vsega živega in neživega na našem planetu in o vpetosti človeka v širše življenjske in planetarne sisteme je največji doprinos hipoteze o Gaji sodobnemu svetu.

Nadaljnje branje

J.E. Lovelock, *Gaia: a new look at life on Earth*, Oxford University Press, Oxford, 1979 (Gaja: nov pogled na življenje na Zemlji, Cankarjeva založba, Ljubljana, 1994)

T.M. Lenton, *Gaia and natural selection*, Nature, 394, 1998

J. Lovelock, *The living Earth*, Nature, 426, 2003

J. Lovelock, *The revenge of Gaia: why the Earth is fighting back – and how we can still save humanity*, Penguin Books, London, 2006 (Gaja se maščuje: o pregrevanju Zemlje in usodi človeštva, Ciceron, Mengeš, 2007)

	Venera	Zemlja brez živih bitij	Mars	Zemlja
Ogljikov dioksid CO ₂	98%	98%	95%	0,03%
Dušik N ₂	1,9%	1,9%	2,7%	79%
Kisik O ₂	-/-	-/-	0,13%	21%
Temperatura	477°C	290°C	-53°C	13°C
Tlak	90 bar	60 bar	0,064 bar	1 bar

Dejanska sestava ozračja Venere, Zemlje in Marsa in sestava Zemljine atmosfere, ko bi na njej ne bilo življenja.

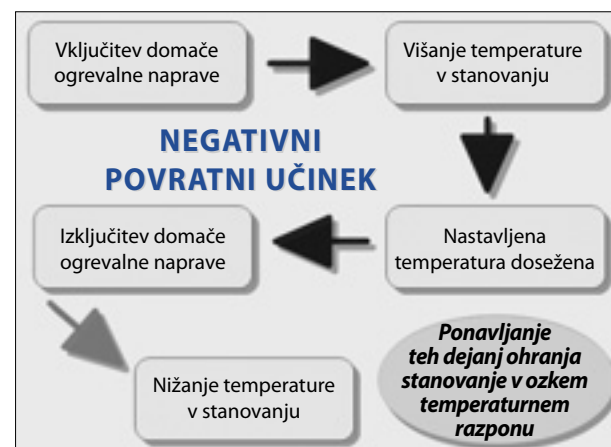
Kako deluje Gaja

Lovelock je z ameriško biologinjo Lynn Margulis svoje ideje razvil v celovito hipotezo in ji po nasvetu Williama Goldinga, avtorja Gospodarja muh, dal ime po starogrški boginji Zemlje in materi bogov Gaji. Hipoteza o Gaji trdi, da se organizmi in njihovo materialno okolje razvijajo kot ena sama celota, ki vzdržuje podnebje in kemijske značilnosti v takem stanju, kot je primerno za živa bitja, ki v danem trenutku poseljujejo Zemljo.

Na podoben način so živa bitja zmožna ohranjati stabilnost notranjega stanja, ko se zunanji pogoji spreminjajo. Poglejmo samo na temperaturo našega telesa: medtem ko se zunanja temperatura stalno spreminja, se v našem telesu ohranja v precej oz-

vedli razširjenost potratnih klimatskih naprav. Porast uporabe klimatskih naprav pomeni tudi porast izpustov toplogrednih plinov, saj večino energetske oskrbe zagotavljajo fosilna goriva. Toplogredni plini povzročajo globalno segrevanje ozračja, kar v poletnih mesecih poveča povpraševanje po klimatskih napravah, ki posledično samo še povečajo segrevanje ozračja...

Po hipotezi o Gaji v stabilnih geoloških dobah na Zemlji prevladujejo negativni povratni učinki, v nestabilnih prehodih med eno geološko dobo in drugo, pa prevladujejo pozitivni povratni učinki. Tako naj bi se na primer zgodilo približno 2,4 milijarde let od tega, ko se se na našem planetu pojavili prvi fotosintetični organizmi. Ti so s proizvodnjo kisika spremenili sestavo tedanje atmosfere, kar je privedlo do obdobja nestabilnosti, v katerem je prišlo do množičnega izumrtja organizmov, ki so bili prilagojeni na atmosfero brez kisika. Izumrtje večine teh organizmov, pa je v na-

REPREZENTANCA

Andrej
Marušič

andrej.marusic@primorski.eu

Tudi mi na
Europeado!

Športno himno imamo, prevoz je zagotovljen, trenerjev in morebitnih selektorjev je v Italiji na pretek, napočil je tudi čas za nogometno reprezentanco Slovencev v Italiji. O tem že razmišljajo tudi na ZŠSDI. Zamisel snovanja nogometnih reprezentanc, ki bi nastopale na poletnih nogometnih turnirjih, je v četrtkovem intervjuju za naš dnevnik omenil načelnik nogometne komisije ZŠSDI Walter Kalc. Reprezentance naše krovnne športne zveze niso novost, saj se selekcije na mladinski ravni redno udeležujejo turnirjev kot je srečanje slovenskih športnikov obmejnih dežel.

Vrnimo se k nogometu. Europeada 2016 za manjšinske ekipe je že zamujena, za izvedbo leta 2020 bi lahko Slovenci v Italiji nastopili z že dovolj uigrano ekipo. Hrbtenica naše reprezentance naj bi že bila dovolj trdna. Za vsako vlogo premoremo vsaj enega nogometaša z izkušnjami v elitni in D-ligi. Premoremo pa toliko domačih nogometašev, da bi lahko sestavili tudi kakovostno reprezentanco? Če prebrskamo postave naših moštev v elitni in promocijski ligi, je število »zamejskih« nogometašev dokaj skromno. Vsak nogometni navdušenec pa si lahko po svoje sestavi spisek enajstih najboljših in naj k temu doda še nekaj rezervistov.

Nogometna reprezentanca lahko ob uspehih, včasih dovolj ob nastopih, postane pravi socialno-politični katalizator. V Iranu je uvrstitev nogometne reprezentance na SP v Franciji leta 1998 skoraj sprožila novo revolucijo. Podobnih primerov je še veliko. »Zamejska« nogometna reprezentanca bo težko sprožila revolucije, mogoče pa bi enkrat za vselej vsi skupaj sedli na tribuno in navijali za iste barve (brez fige v žepu). To bi že bila mala »nogometna« revolucija. Katere pa naj bodo te barve, kdaj drugič... prej naj selektor objavi spisek reprezentantov.

Ancelotti v München?

MÜNCHEN - Nemški reprezentančni napadalec Thomas Müller, branilec Jerome Boateng in Španec Javi Martinez so podaljšali pogodbe s Münchenskim Bayernom do leta 2021, prav tako je sodelovanje podaljšal španski vezist Xabi Alonso, in sicer do leta 2017. Bavarski velikan, ki ga po sezoni najverjetneje zapuščata trener Pep Guardiola, ima v državnem prvenstvu trenutno pet točk prednosti pred dortmundsko Borussia. Med nasledniki Guardiole je vse bolj kotiran italijanski trener Carlo Ancelotti.

NOGOMET - V Bocnu žreb skupin prvenstva narodnih skupnosti 2016

Korošci spet na EP

BOCEN/CELOVEC - V Bocnu so začel tekna izžrebali skupine za osnovni krog medtem že 3. Europeade - Evropskega nogometnega prvenstva narodnih skupnosti, ki bo od 18. do 26. junija 2016 potekalo na Južnem Tirolskem. Na EP bo – kot že 2012 – spet sodelovala reprezentanca koroških Slovencev »Team Koroška/Kärnten«. Koroško-slovenski nogometaši s selektorjem Marijanom Velikom (tudi predsednik Slovenske športne zveze) bodo igrali v skupini C, žreb pa jim je dodelil težko skupino, saj bodo igrali proti reprezentancam lužiških Srbov, Nemcev na Danskem in Madžarov na Slovaškem. Vse tekme skupine C bodo odigrane v dolini Ahrntal/Valle Aurina, torej le nekaj kilometrov od avstrijsko-italijanske meje v bližini mesta Bruneck/Brunacco.

»Žreb nam je dodelil močne ekipe, a je naloga rešljiva«, je bil previdno optimističen selektor Marijan Velik, ki je že leta 2012 vodil reprezentanco koroških Slovencev in z njo - na premiernem nastopu na Europeadi - osvojil odlično četrto mesto. Reprezentanca koroških Slovencev tudi zaradi tega velja za favorita za zmago v skupini C. »Vsekakor bomo na EP na Južnem Tirolskem imeli mlado, a močno ekipo, ki se želi uvrstiti prav v zaključni del turnirja,« je takoj po žrebu dejal Marijan Velik.

»Prvi cilj je osvojitve prvega mesta v skupini (napredujejo samo zmagovalci vseh šest skupin ter dve najboljše drugouvrščene ekipe!), nato pa bomo skušali priti čim bližje evropski lovoriki«, je še dejal Velik. Reprezentanca koroških Slovencev bodo v glavnem sestavljali igralci nogometnih klubov SAK, Globasnica, DSG Selezell, Šmihela nad Pliberkom, Bilčov-

sa in še nekaterih drugih slovenskih oz. dvojezičnih klubov na Koroškem. Za velikega favorita za osvojitve naslova velja še posebej na domačem terenu reprezentanca (nemško govorečih) Južnih Tirolcev, ki je že na prvenstvih leta 2008 v Graubündnu (pri Retoromanih) in leta 2012 (pri Lužiških Srbih) osvojila lovoriko evropskih prvakov narodnih skupnosti v nogometu. So pa tudi druge ekipe, med njimi koroških Slovencev, ki so si za cilj postavili visoko uvrstitev ali celo lovoriko. Na Europeadi 2016 na Južnem Tirolskem, s katero hočejo jezikovne in narodne manjšine »s športom graditi mostove med narodi v Evropi« (Martha Stocker - podpredsednica FUENS) bo tokrat sodelovalo kar 24 moških ekip (2008:17, 2012:19), premierni pa bo Europeada 2016 v ženskem nogometu z osmimi ekipami. Vse tekme – od skupinskega dela do finala - bodo potekale v dolinah Puster- oz. Ahrntal, kjer živijo nemško govoreči Južni Tirolci, in v Gaderthal/Val Badia, kjer živijo pripadniki Ladincev na Južnem Tirolskem, ki bodo prav tako sodelovali na turnirju. Med manjšinami, ki bodo zastopani na Europeadi 2016, pa so mdr. še Nemci v Rusiji, Tartari s Krima, Romi z Madžarske, Okcitanzi iz Francije, Retoromani s Švice, Turki v Grčiji, Madžari v Rumuniji, reprezentanca različnih manjšin iz Estonije, Danci v Nemčiji, Slovaki na Madžarskem, Frizijci v Nemčiji, Nemci na Poljskem, Cimbri iz Italije, Srbi na Hrvaškem, itd. Na žrebu v Salewa stolpnici v Bocnu pa so koroški Slovenci deležni velikega zanimanja tudi zaradi drugega dejstva: Slovenska športna zveza (SSZ) hoče namreč ob 100. obletnici koroškega plebiscita vložiti kandidaturo za iz-

Sprint Francozinji

POKLJUKA - Sprintersko 7,5-kilometrsko tekmo za svetovni pokal na Pokljuki je dobila 29-letna Francozinja Marie Dorin Habert (20:17,8). Aktualna dvakratna svetovna prvakinja je dobila tretjo tekmo v karieri, dobro sekundo je zaostala Nemka Laura Dahlmeier, 13 pa njena rojakinja Franziska Hildebrand. Vse tri so streljanje opravile brez napake. Slovenske biatlonke so bile na Pokljuki na pragu poloma, ki ga je delno s 47. mestom rešila Teja Gregorin.

Nekdanji južnotirolski profesionalni nogometaš Hansrud Brugger med žrebom v Bocnu

vedbo Europeade 2020 na Koroškem, kraji evropskega prvenstva pa bi bili nogometni centri koroških Slovencev na celotnem dvojezičnem ozemlju južne Koroške. Predsednik SŠZ Marijan Velik je zato prišel v Bocen tudi s številčno delegacijo, v kateri so še bili še poslujoči tajnik Slovenske športne zveze (SŠZ) Marko Loibnegger, člana odbora SŠZ Marijan Smid in Ivan Lukan, tajnik Narodnega sveta koroških Slovencev (NSKS) Marko Oraže (NSKS je član Federalistične unije evropskih narodnih skupnosti -FUENS, ki je tudi prireditelj in pokrovitelj Europeade), ter tudi novi deželni direktor za šport pri Uradu koroške deželne vlade mag. Arno Arthofer. Slednji se ni le seznanil z Europeado, temveč s svojo prisotnostjo tudi dal demonstrativno podporo načrtovani kandidaturi SŠZ za izvedbo Europeade 2020 na Koroškem.

Ivan Lukan

V Trstu rokometiški Bocna

Danes bodo v Trstu rokometiški moštva Principe Trieste gostili državne prvake iz Bocna, ki vodijo v skupini A moške A1 lige. Južnotirolci so še nepremagani. Začetek srečanja v športni dvorani na Čarbolli ob 18.30.

KOŠARKA - 13. krog moške A2-lige: jutri v Jesiju (18.00) Aurora Basket Jesi - Pallacanestro Trieste 2004.

Predbožična A-Liga

Pred novoletnim premorom bodo nogometaši italijanske A-lige odigrali 17. krog. Prva srečanja v letu 2016 bodo v sredo, 6. januarja. 17. krog - Danes: (20.45) Bologna- Empoli; Jutri: (12.30) Carpi- Juventus; (15.00) Atalanta - Napoli, Fiorentina - Chievo, Roma - Genoa, Verona - Sassuolo; (18.00) Frosinone - Milan, Sampdoria - Palermo, Torino - Udinese, (20.45) Inter - Lazio. Vrstni red po 16. krogu: Inter, 36, Fiorentina 32, Napoli 32, Juventus, 30, Roma 29, Sassuolo 26, Milan 25, Atalanta 24, Empoli 24, Torino 22, Chievo 22, Lazio 20, Bologna 19, Palermo 18, Udinese 18, Sampdoria 17, Genoa 16, Frosinone 14, Carpi 10, Verona 7.

D-LIGA - Jutri v Benetkah (14.30) Venezia - Triestina

Lanišek je skočil najdlje

ENGELBERG - Slovenski smučarski skakalec Anže Lanišek je bil najboljši v kvalifikacijah za današnje tekmo svetovnega pokala v švicarskem Engelbergu. S 133 metrov dolgim skokom je premagal Poljaka Kamila Stocha (132,5 m) in Norvežana Joachima Hauerja (135 m). Kvalifikacije je tik pod vrhom, na petem mestu, končal tudi Domen Prevc (134 m). Med tekmovalci, ki so imeli nastop že zagotovljen, je Peter Prevc skočil 119 metrov.

SMUČANJE - Svetovni pokal v Val Gardeni in Val D'Iseru

Vikinški »trojček«

Prva mesta so v Val Gardeni osvojili norveški smučarji - Ženska kombinacija Švicarki Gut

VAL GARDENA/VAL D'ISERE - Aksel Lund Svindal je s časom 1:28,12 minute zmagal na superveleslalomu za svetovni pokal alpskih smučarjev v Val Gardeni. Vrh je bil povsem v norveških barvah za trojno zmago Vikingov. Drugi je bil Kjetil Jansrud (+0,34), tretji pa Aleksander Aamodt Kilde (+0,44). Slovenci so ostali brez točk. Najvišje, na 32. mesto, se je prebil Klemen Kosi. Italijan Dominik Paris je bil osmi. Norvežanom se je na četrtem mestu najbližje približal Avstrijec Matthias Mayer, edini še z zaostankom manj kot sekunde (+0,54).

V ženski konkurenci je v Val d'Iseru na kombinaciji slavila Švicarka Lara Gut. Za stotinko sekunde je bila počasnejša Američanka Lindsey Vonn. Tretje mesto je pripadlo Avstrijki Michaeli Kirchgasser (+0,91), najboljša Slovenka je bila Maruša Ferk na četrtem mestu (+1,25). Vanja Brodnik je bila 10. (+3,01). Švicarka je najboljšo prihranila za drugi del kombinacije, slalom, saj je nadoknadila 38 stotink sekunde zaostanka za najhitrejšo na smuku Vonnovo ter se po zmagi na veleslalomu v Aspnu drugič v sezoni zavihlala na najvišjo stopničko zmagovalnega odra. (STA)

Aksel Lund Svindal

ANSA

KOLESTARSTVO

Tour 2017 ne bo del svetovne serije

PARIZ - Prireditelj najprestižnejše kolesarske dirke po Franciji, Amaury Sport Organisation (ASO), je Mednarodni kolesarski zvezi poslal jasno sporočilo, da Tour v sezoni 2017 ne bo del svetovne serije. Uci si na vse načine skuša izboriti močnejši položaj v profesionalnem kolesarstvu, kar pa največjim prirediteljem dirk ni po godu.

ASO in Uci sta na bojni nogi že nekaj časa, razlog pa so reforme, ki jih želi mednarodna zveza vpeljati v sezoni 2017. Reforme so razdelile tudi ekipe in druge prireditelje dirk. Francoska moštva so podprla ASO, številne druge, med njimi RCS Sport, ki skrbi za dirko po Italiji, pa Uci. Glavna skrb spora pa so pokrovitelji, saj nekateri že razmišljajo, da bi manj vlagali v profesionalno kolesarstvo.

Reforma prinaša številne novosti. Uci bo največ 18 ekipam podelila triletno licenco za obdobje 2017-2019, s tem želi povečati denarne vložke in stabilnost ekipnih struktur. Večji poudarek bo na dopinškem protokolu, uveljavili bodo deset pravil, ki pa še niso znana. V koledarju bo manj dirk, vse bolj si Uci želi, da bodo kolesarji več dirkali v Južni Ameriki in na Srednjem Vzhodu.

ODBOJKA - Sloga Tabor in Olympia v gosteh v moški B2-ligi

V Veneto po točke

V moški odbojkarški B2-ligi bosta Sloga Tabor Televita in Olympia zasledovali zmage v Venetu. Sloga Tabor želi zaključiti sončno leto čim višje, medtem ko so odbojkarji goriške združene ekipe še brez zmage.

Sloga Tabor Televita se bo v zadnjem krogu pred premorom mudila v Veroni, kjer jo pričakuje tretje uvrščena sila prvenstva Pastificio Avesani iz Isole Della Scala, občine v pokrajini Verona. Nov nasprotnik slogašev je bil že v začetku prvenstva v ožjem izboru favoritov za zmago, vloga pa je doslej skoraj v celoti upravičtil. Gostitelji beležijo pet zmag in dva poraza, štirikrat pa so prišli do točk po tie-breaku, kjer so bili enkrat poraženi.

Slogaši se na gostovanje odpravljajo po domačem porazu s Trebaseleghejem. Tokrat ne bo nastopil Gregor Jerončić, ki zaradi bolečin v hrbtu med tednom ni treniral. Po krogu počitka se vrača korektor Francesco Biribanti, ni še znano, če se bo odprave v Verono udeležil tudi drugi libero Nicholas Privilegi.

Pri veronskih nasprotnikih izstopa korektor Filippo Sgrò (letnik 1987). Nekdanji mladinec prvotligaša iz Macerate, je v prejšnjih sezonah igral v A2 in B1-ligi. V letošnjem prvenstvu se redno vpisuje v zapisnike s povprečjem 25 točk.

Olympia bo v kraju Monselice pri Padovi skušala osvojiti nove točke, morebiti tudi zmago, saj se bo tokrat kosala z neposrednim nasprotniku v boju za obstanek. Monselice je doslej dvakrat zmagal in to kar dvakrat v zad-

Podajalec Sloge Tabor Stefano Rigonat tokrat na centru ne bo zalagal z žogami soigralca in trenerja Gregorja Jerončiča

FOTODAMJ@N

njih dveh krogih, kar dokazuje pozitiven trenutek venetske ekipe. Zadnja srečanja, predvsem domače proti Bibioneju, so dokazala da je Olympia zrela za zmago, ki bi pred premorom popolnoma spremenila psihološki pristop Marchesinijevih odbojkarjev. Tako goriško ekipo kot odbojkarje Sloge Tabor pričakuje po današnjih nastopih daljši premor, ki bo priložnost za intenzivnejšo vadbo pred nadalje-

vanjem vse bolj uravnovešenega in dopadljive skupine C državne B2-lige. Prvenstvo se bo z 9. krogom nadaljevalo med 16 in 17. januarjem 2016. (mar)

Ostali odbojkarški izidi

1. moška divizija: Naš Prapor - Mal Del Lupu 3:0 (25:19, 25:23, 25:20); **1. ženska divizija (GO):** Maverica Val - Pallavolo Grado 3:0 (25:23, 25:20, 25:16).

ZAOŠTALO SREČANJE 1. AL

Mladost - Pro Gorizia

Zaostalo srečanje 11. kroga 1. amaterske lige (15. ura, Doberdob) je ključnega pomena za obe moštvi. Favorit je vodilna in nepremagana Pro Gorizia, ki bi si z zmago ali remijem po prvem delu prilastila vrh 1. amaterske lige. Trenutno si prvo mesto deli z bazovsko Zarjo. Srečanje je pomembno tudi za Mladost, saj bi ji točke zelo koristile v boju za obstanek. Doberdobci trenutno zasedajo spodnji del skupnega seštevka, dosedanje prvenstvo pa je v spodnji sredini prikazalo zelo uravnovešeno silo moči: v petih točkah je zbranih devet moštvej. Trener Mladosti Roberto Gon bo tokrat lahko računal na povratek Mateja Ferletiča.

FAGAGNA - BOR:

Čeprav smo nekoliko fizično padli, bi zmaga pred premorom bila zelo dragocena, še pomembnejša pa bo vadba med počitnicami, med katerimi bomo skušali pridobiti formo iz začetka prvenstva. Takrat je bila ključna obramba, zdaj smo manj reaktivni. Fagagne ne smemo podcenjevati. Res je nižje postavljena, vendar je manj točk zbrala predvsem zaradi poškodovanih košarkarjev, Daniel Crevatin, košarkar Bora.

SINOČI

KOŠARKA - D liga: Santos - Kontovel 73:83 (Gantar 23, Lisjak 22); Perteole - Sokol 53:78 (Gallochio 26, Doljak 12); **promocijska liga:** Olympia GO - Dom 74:56 (Collenzini 16).

DOMAČI ŠPORT

DANES

Sobota, 19. decembra 2015

NOGOMET

ELITNA LIGA (Državni pokal, polfinale) - 15.00 v Križu: Vesna - Rivignano

1. AMATERSKA LIGA (zaostala tekma) - 15.00 v Doberdodu: **Mladost - Pro Gorizia**

DEŽELNI MLADINCI - 17.30 v Repnu: Kras Repen - Sevegliano

NARAŠČAJNIKI - 15.00 v Gorici, Ul. Colonia: Azzurra - Juventina

ODBOJKA

DRŽAVNA B2-LIGA - 17.30 v Este: Monselice - Olympia; 20.30 v Isola della Scala: Isola VR - Sloga Tabor Televita

ŽENSKA C-LIGA - 20.30 v Pordenonu: Pordenone - Zalet Sloga

MOŠKA C-LIGA - 18.00 v Repnu: **Sloga Tabor - Il Pozzo**

ŽENSKA D-LIGA - 20.00 pri Briščikih: Zalet Kontovel - Blu Team

MOŠKA D-LIGA - 20.00 v Štandrežu: Val - Coselli; 20.30 v Sovodnjah: **Soča - Rojalese**; 21.00 v Trstu, Ul. Monte Cengio: Cus - Olympia

2. ŽENSKA DIVIZIJA - 17.15 v Dolini: Zalet Breg - Altura

KOŠARKA

DEŽELNA C-LIGA SILVER - 19.30 v Fagagni: **Fagagna - Bor Radenska**; 20.30 v Dolini: Breg - Codroipo

UNDER 18 MOŠKI - 18.00 v Trstu, Ul. Veronese: Azzurra - Breg

UNDER 16 ŽENSKE - 16.30 pri Briščikih: Polet - Codroipese

UNDER 14 MOŠKI ELITE - 16.00 na Stadionu 1. maja: Bor - Don Bosco

UNDER 14 MOŠKI - 16.30 v Gorici, Kulturni dom: Dom - Azzurra

JUTRI

20. decembra 2015

NOGOMET

DEŽELNI MLADINCI - 11.00 v Križu: Vesna - San Luigi

NAJMLAJŠI - 10.30 v Sovodnjah: Sovodnje - Staranzano; 10.30 v Pierisu: Pieris - Juventina

KOŠARKA

DRŽAVNA C-LIGA GOLD - 18.00 v Caorlah: Caorle - Jadran

UNDER 15 ELITE - 11.00 v Tržiču: Falconstar - Bor

ODBOJKA

UNDER 18 ŽENSKE - 18.30 v Trstu, Ul. Veronese: Oma - Soča Olympia

Obvestila

ŠZ BOR Gimnastični odsek vabi na tradicionalno Božično akademijo, ki bo jutri, v nedeljo, 20. decembra, ob 14.00 v Veliki dvorani Bojana Pavletiča na Stadionu 1. maja v Trstu.

AŠD CHEERDANCE MILLENIUM in ZŠSDI vabita na Novoletni plesni festival, ki bo jutri, v nedeljo, 20. decembra, ob 17.00 v telovadnici Ervatti pri Briščikih.

ŠZ OLYMPIA vabi v ponedeljek, 21. decembra, ob 17. uri na telovadno božičnico »Čarobni ... božič«, ki bo v telovadnici Špacapan v Gorici.

ŠD SOKOL bo v ponedeljek, 21. decembra, organiziralo ob 18. uri v nabrežinski telovadnici tradicionalno božičnico. Vabljeni vsi starši, prijatelji in sorodniki Sokolovih atletov. Na programu je predstavitev in razdeljevanje koledarja za leto 2016, ki ga je Sokol sestavil ob priliki 50-letnice ustanovitve društva.

SHINKAI KARATE KLUB vabi v torek, 22. decembra, na društveno božičnico, ki bo v občinski telovadnici v Zgoniku ob 18. uri. Sledila bo družabnost.

NK KRAS REPEN vabi v torek, 22. decembra, ob 18.00 na društveno božičnico v občinsko telovadnico v Repenu.

ŠZ DOM organizira v torek, 22. decembra, z začetkom ob 19. uri, v telovadnici Kulturnega doma (ul. Brass, 20 - Gorica, Italija) tradicionalno novoletno telovadno akademijo Športnega združenja Dom (Gorica).

ZŠSDI vabi v sredo, 23. decembra, ob 18.30 na predstavitev novega športnega avtobusa in na družabnost ob zaključku leta »Športna voščilnica 2015«, ki bo v Tržaškem knjižnem središču na Oberdankovem trgu v Trstu.

SK DEVIN organizira tečaje smučanja in deskanja ob sobotah in nedeljah v kraju Forni di Sopra od 9. oz. 10. januarja 2016 dalje. Možen je avtobusni prevoz z odhodom iz Nabrežine in najem smučarske opreme. Za informacije in vpisovanja: info@skdevin.it, ali pa na tel. št. 3358180449, 0402032151 in 3358416657.

ŠD MLADINA organizira 5 celodnevni tečajev smučanja za otroke v mesecu januarju in februarju 2016, s pričetkom v soboto, 9. januarja. Za informacije in vpisovanje info@mladina.it ali tel. št. 3470473606.

AŠD SK BRDINA obvešča, da se bodo tudi v letošnji zimski sezoni odvijali tečaji smučanja. Informacije in vpis na tel. št. 3405814566 (Valentina).

GRACIJELO NABERGOJ Naveličala se je fitnessa, zdaj samo teka

Vadba v fitnessu lahko s časom tudi naveliča človeka. V zimskem času, najbolj pogosto po božičnih praznikih, lahko postane varno rekreacijsko zavetišče ali kaznilnica odvečnih kilogramov. To pa ni primer Gracijele Nabergoj (letnik 1959), upokojene uslužbenke Primorskega dnevnika, ki je fitness redno obiskovala skoraj dve desetletji, naposled pa se je odločila, da si bo obula par boljših tekaških copat.

»Iz osebnih razlogov sem nekaj časa zapustila vedno vadbo v fitnessu. Poskusila sem se vrniti, ampak po petnajstih letih istih obrazov in ponavljajočih se tečajev pilatesa in aerobike sem si rekla, da imam tega dovolj. Po upokojitvi nisem vedela, kako bi naprej vzdrževala formo, nato sva se z nekdanjim sošolcem in kolegom zmenila, da bova skupaj tekla dvakrat na teden. Greva vedno skupaj, ker potrebujem tudi nekaj motivacije, saj sem vedno bila lena, celo v šolskih letih nisem rada telovadila,« je razkrila Nabergojeva, ki preteče od 14 do 20 kilometrov tedensko. Najraje teka v Bazovici in na stezah v okolici Globojnerja, včasih pa obiše tudi pot od Izole do Kopra ali ob obali v Barkovljah.

Začetki so bili naporni. Kdor pa vztraja je s časom tudi nagrajen: »Preden bi začela tekati, sem mirovala precej časa, zato je bilo na začetku težko, zdaj pa brez težav tečem tudi do ure in pol ali celo več. Največ sem doslej pretekla 18 kilometrov. Nastopila sem na rekreativnem teku v Sežani (9,4 km), razmišljala sem tudi o vpisu na polmaraton Bavisela, ampak so v zadnji izvedbi organizatorji tudi na tej preizkušnji zahtevali zdravniško potrdilo, kar je absolutno prav. To bi morali uvesti tudi v fitnessih, kjer sem prevečkrat videla ljudi, ki jih je obšla slabost.«

Redna vadba ima seveda svoje dobre in tudi simpatične plati. Gracijela pravi celo, da je primorana upočasnjevati korak, saj zdaj hodi prehitro tudi, ko je v družbi prijateljev. Kljub temu, da ima avtomobil, vse več hodi. Prehrambnih navad ni spremenila, privoščiti si vse v pravi meri.

Pol maraton naj bi bil uresničljiv, skrita želja, ki pa bo morda ostala le želja, je udeležba na newyorskem maratonu. V zasluženem prostem času skuša uživati čim več, rekreacija pa ji je vedno pomenila tudi razbremenitev nakopičenega stresa, ki ga je v zadnjem času vse manj. (mar)

Odbojkarji Soče bodo danes po dveh zaporednih porazih s 3:1 v gosteh igrali zopet pred domačo publiko v Sovodnjah

sledimo nam na twitterju

primorski sport facebook

SLOGA TABORE SE SELI IZ OPČIN V REPEN

Prenizek strop za C-ligaše

Odbojkarji Sloge Tabor, ki nastopajo v moški C-ligi, so bili primorani zamenjati domače igrišče. Naslednja prvenstvena srečanja bodo igrali v Repnu, ker je strop telovadnice openske srednje šole po mnenju odbojkarjske federacije prenizek. Ista zveza je v začetku sezone v opensko telovadnico dovolila vstop občinstva, medtem ko so Berlotovi odbojkarji v lanski sezoni bili prikrajšani za navijače zaradi pretesne dvorane. Za številne slogaše nastopanje v Repnu ni novost. Že danes bodo po lepi reakciji v prejšnjem proti tržaškemu Volley Clubu krog (izgubili so po tie-breaku) skušali iztržiti točke izkušeni in kakovostni ekipi iz Pippoli iz Pradamana.

BOŽIČNO DARILO,
KI GA DOBITE
VSAK DAN V LETU?

TO SEM
JAZ!

Izberite darilo,
ki bo na dom vaših dragih
prihajalo vsako jutro.

Podarite Primorski dnevnik!

Pokličite nas, in izvedeli boste
kako lahko naročnina
na dnevnik, postane
originalno presenečenje
pod božičnim drevescem.

 Primorski
dnevnik

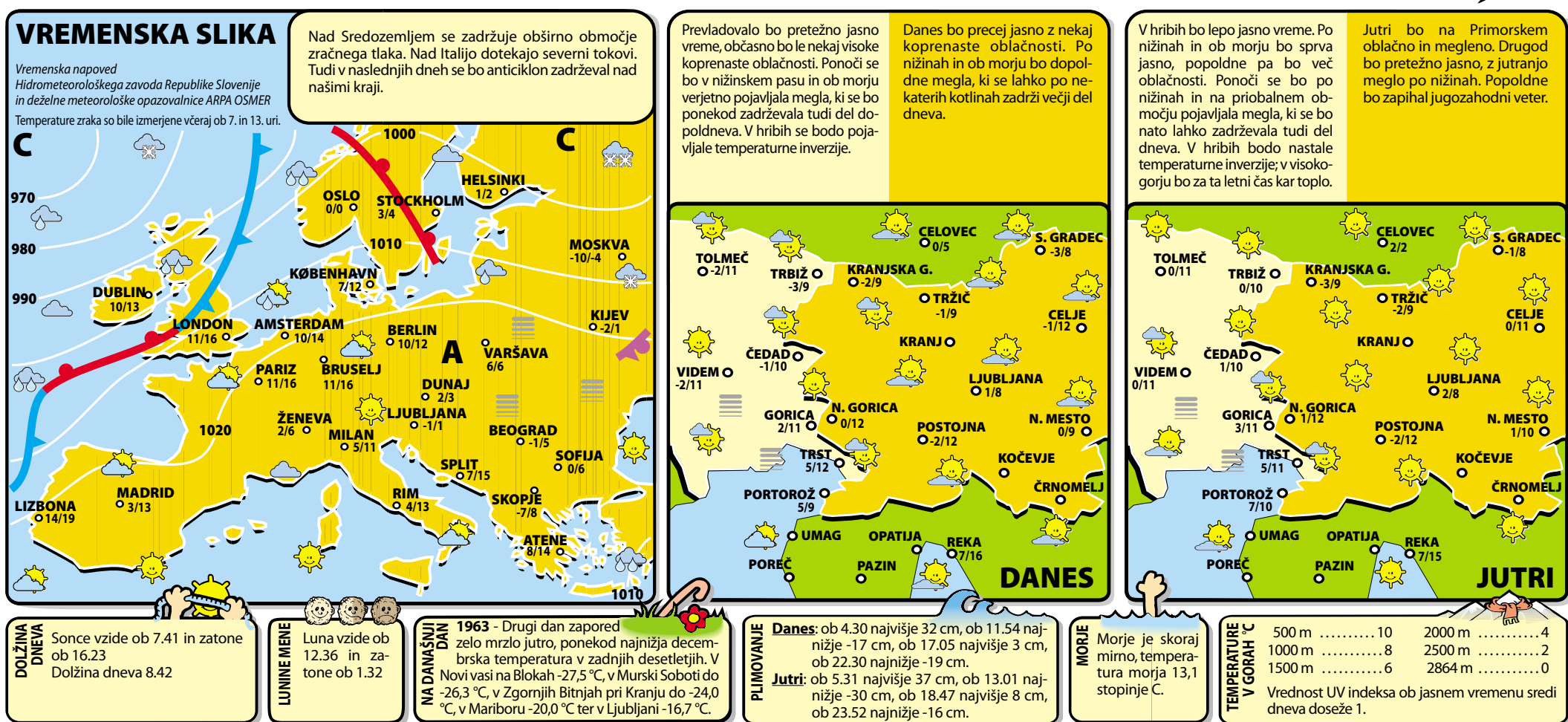
 Zadruga
Primorski dnevnik

INFORMACIJE:

Trst: 040 7786300 Gorica: 0481 356320

www.primorski.eu

Princ George gre v vrtec

LONDON - Britanski princ George bo po novem letu začel obiskovati montessorijev vrtec, ki deluje v liberalnem slogu. Dvoletnik, sicer prvi otrok princa Williama in njegove soproge Kate, bo obiskoval vrtec Westacre Montessori v Norfolkju v vzhodni Angliji, v bližini družinskega posestva Anmer Hall. Po objavi novice so objavili tudi družinsko fotografijo Williama, Kate, Georga in njegove sestrice Charlotte, ki se je rodila maja. Medtem ko prejšnje generacije britanske kraljeve družine običajno niso obiskovale vrta, pa bo George sledil očetovim stopinjam. Williama je namreč v vrtec poslala njegova mati, pokojna princesa Diana, ki je sama delala v vrtcu pred poroko s princem Charlesom.

Mati Tereza bo svetnica

VATIKAN - Papež Frančišek je pokojni materi Terezi priznal še drugi čudež, s čimer so izpolnjeni pogoji, da jo septembra 2016 razglasi za svetnico. Kot navaja časnik Avvenire, je drugi čudež postala nepojasnjena ozdravitev nekega Brazilca, ki je imel več neozdravljivih mozganskih tumorjev. Njegova družina je za pomoč zaprosila mater Terezo, nakar si je možki opomogel, zdravniki pa niso mogli pojasniti, kako je do tega prišlo. Mati Tereza, rojena kot Agnes Gonxha Bojaxhio, se je rodila leta 1910 albanskim staršem v Makedoniji. Ustanovila je red Misijonarke ljubezni za pomoč najrevnejšim na ulicah indijske Kalkute. Nobelovo nagrado za mir je prejela leta 1979. Umrla je leta 1997 v starosti 87 let.

ŠVICA - Gospodarska škoda pa je bila manjša

Zaradi naravnih in drugih velikih nesreč umrlo letos 26.000 ljudi

ZÜRICH - Naravne in druge velike nesreče so v letu 2015 po ocenah švicarske pozavarovalnice Swiss Re povzročile manj gospodarske škode kot lani. Se je pa občutno povečalo število smrtnih žrtev. Samo v aprilskem potresu v Nepalju je umrlo 9000 ljudi, skupaj pa v letošnjih katastrofah približno 26.000, kar je še enkrat več kot lani.

Gospodarska škoda zaradi katastrof po vsem svetu je v letu 2015 ocenjena na približno 85 milijard dolarjev (78 milijard evrov), potem ko je v letu 2014 znašala 113 milijard dolarjev, od danes sporočili iz Swiss Re. Od te številke bodo zavarovalnice povrnile le za 32 milijard dolarjev.

Letoška gospodarska škoda zaradi katastrof je precej nižja od dolgoletnega povprečja v zadnjem desetletju, ki je pri 192 milijardah dolarjev.

Nesreča v pristaniškem mestu Tianjin na severovzhodu Kitajske, ko je eksplozija v skladišču nevarnih snovi 12. avgusta terjala 161 smrtnih žrtev, velja za najdražjo letošnjo katastrofo. Zavarovalnice so mora-

Nesreča v pristaniškem mestu Tianjin terjala 161 smrtnih žrtev

ANSA

le povrniti za več kot dve milijardi dolarjev škode, vendar izračuni še niso končani.

Med naravnimi katastrofami, ki so letos povzročile za skupaj 74 milijard dolar-

jev škode, pa so največ stroškov zavarovalnicam povzročile februarске snežne nevihte v ZDA, namreč okoli 2,7 milijarde dolarjev.

Gospodarska škoda zaradi potresa z močjo 7,8 v Nepalju, v katerem je umrlo 9000 ljudi in je bilo uničenih 500.000 domov, je ocenjena na več kot šest milijard dolarjev. Vendar pa so morale zavarovalnice izplačati le za 160 milijonov dolarjev odškodnin.

V letu, ki bo predvidoma rekordno toplo, so vročinski valovi v Indiji, Pakistanu, na severu Afrike, v Evropi in na Bližnjem vzhodu povzročili smrt več kot 5000 ljudi, pomanjkanje dežnih padavin pa je vodilo v veliko škodo zaradi suše in požarov. Samo v Indiji in Pakistanu, kjer so se temperature maja in junija dvignile nad 48 stopinj Celzija, je umrlo več kot 3000 ljudi.

Ocenjujejo, da je več tisoč ljudi umrlo tudi na nevarni poti prek Sredozemskega morja, ko so z vojnih območij v severni Afriki in na Bližnjem vzhodu bežali v Evropo.

»Razpis« za mesto predsednika

ZAGREB - «Podjetje» Republika Hrvaška je objavilo oglas za prosto delovno mesto predsednika ali predsednice vlade za določen čas štirih letih. Med številnimi delovnimi obveznostmi je tudi «obramba hrvaškega ozemlja pred Slovenijo». Oglas je objavil spletni portal za posredovanje zaposlitev posao.hr in gre očitno za satiro. Izbrani kandidat bo moral med drugim oblikovati vlado, imenovati in odstavljati vladne ministre, sestavljati ali vsaj ponarejati gospodarske programe vlade, iskati statistiko, ki bo potrjevala rast bruto domačega proizvoda (BDP), lobirati za izvajanje zakonov, na lastno odgovornost podpisovati različne dokumente ter se fotografirati z državljanji in tudi s predsednico države. Med nalogami so poleg tega obramba hrvaškega ozemlja pred Slovenijo, spodbujanje rodnosti z vsemi razpoložljivimi ukrepi, izgradnja mostu za povezovanje kvarnerskega otoka Krk z dalmatinskim otokom Brač, uveljavitev prepovedi dela ob četrtkih, tako da bi državljanji lažje povezovali proste dneve med prazniki, ter zagotavljanje znanec, prijateljev in sorodnikov v javni upravi.

Izbravec bo imel zagotovljeno toplo malico, osebne varnostnike ter neomejeno število podrejenih za prelaganje odgovornosti nanje. Imel bo tudi priložnost napredovanja, in sicer na položaj predsednika države.

Peking z drugim alarmom

PEKING - V kitajski prestolnici, kjer živi kar 22,5 milijona ljudi, so zaradi onesnaženosti zraka včeraj razglasili najvišji, rdeči alarm. Gre za doslej drugi rdeči alarm zaradi smoga v Pekingu in obenem že drugi v zadnjih desetih dneh. Razglasitev najvišjega alarma med drugim terja hitro zmanjšanje števila avtomobilov na cestah in zaprtje šol ter ljudi poziva, naj ostajajo v zaprtih prostorih. Meteorologi pričakujejo, da bo koncentracija drobnih trdih delcev PM2,5, ki prodrejo globoko v pljuča, presegla 500 mikrogramov na kubični meter zraka, to pa je več kot 20-krat nad ravnjo, ki jo kot sprejemljivo navaja Svetovna zdravstvena organizacija. Kitajska večina toplogrednih plinov pridela s termoelektrarnami na premog, ki so glavni vir smoga, vrhunec pa dosežejo pozimi, ko je povpraševanje po električni in toplotni energiji najvišje.

Deep Purple v dvorani slavnih

CLEVELAND - V Dvorano slavnih rock'n'rolla so sprejete zasedbe Deep Purple, Chicago, NWA, Cheap Trick in glasbenik Steve Miller. Izbrane glasbenike je izmed 15 nominirancev izbralo 800 oboževalcev in glasbenih strokovnjakov. Med neizbranimi so skupina Chic, pevka Janet Jackson, zasedba Nine Inch Nails, pevka Chaka Khan in skupine Los Lobos, The Spinners, The Cars, The J.B.'s, The Smiths in Yes. Eden izmed pogojev za sprejem glasbenika ali skupine v dvorano slavnih je, da so prvi album izdali pred 25 ali več leti. V letu 2015 so bili v dvorano slavnih rock'n'rolla sprejeti Green Day, Lou Reed, Joan Jett & The Blackhearts in Ringo Starr.

Thriller 30-krat platinasti

NEW YORK - Michael Jackson je posthumno postavil rekord najbolje prodanega albuma vseh časov v ZDA in tudi po svetu. Njegova plošča Thriller je namreč prva, ki so jo v ZDA prodali v več kot 30 milijonih izvodov. Postala je 30-krat platinasta, kar pomeni, da jo ima v svoji domači zbirki približno vsak deseti Američan. Naziv platinast v ZDA pripade albumu, ki doseže več kot milijon prodanih kopij. Thriller je izšel leta 1982. Za podelitev grammyjev si je prislužil 12 nominacij, dobil jih je osem. Dosežek je bil še toliko večji, ker je bila glasbena industrija tedaj rasno polarizirana, Jackson pa je bil prvi afroameriški glasbenik, ki so ga znatno predvajali na MTV. Album je doživel ponovno izdajo ob 25-letnici prvega izida leta 2008 in ob Jacksonovi smrti leto kasneje. Manj kot dva meseca po njegovi smrti je postal 29-krat platinast. Združenje ameriške diskografske industrije (RIAA) je platinaste plošče začelo »šteti« leta 1976. Sistem Nielsen Music pa je prodajo glasbe v ZDA začel sistematično beležiti leta 1991. Od takrat je rekord za najhitreje prodajano ploščo postavila britanska pevka Adele, ki je v manj kot mesecu od izida letošnjega albuma 25 prodala več kot pet milijonov izvodov. Strokovnjaki sicer dvomijo, da bi še kateri album lahko dosegel prodajni uspeh Thrillerja, vsaj v zahodnem svetu, kjer imajo poslušalci v 21. stoletju možnost takojšnjega dostopa do ogromne ponudbe digitalne glasbe.